

แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

सानิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

พ.ศ. 2560

แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

सानิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันการพลศึกษา

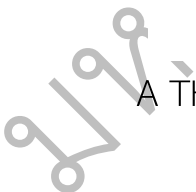
MOTIVATION IN HANDBALL PLAYING OF HANDBALL PLAYERS
AT INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION
MINISTRY OF TOURISM AND SPORTS

SANIT IAMPHUCHUAI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR MASTER OF EDUCATION

IN PHYSICAL EDUCATION FACULTY OF EDUCATION
INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION SUPHANBURI

MOTIVATION IN HANDBALL PLAYING OF HANDBALL PLAYERS
AT INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION
MINISTRY OF TOURISM AND SPORTS

SANIT IAMPHUCHUAI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR MASTER OF EDUCATION

IN PHYSICAL EDUCATION FACULTY OF EDUCATION

INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION SUPHANBURI

COPYRIGHT BY INSTITUTE OF PHYSICAL EDUCATION

ชื่อวิทยานิพนธ์ แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ชื่อ-สกุลผู้วิจัย สานิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย

สาขาวิชา พลศึกษา

คณะ ศึกษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัยนา บุพพวงษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัชรีน เขมรัตน์)

คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา

.....
(นายทัศนัย รอดเรือง)

รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ประจำวิทยาเขตสุพรรณบุรี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชิตร์ แท้สูงเนิน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ดิงศภักดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัยนา บุพพวงษ์)

Thesis Title Motivation InHandball Playing Of Handball Players
At Institute Of Physical Education Ministry Of Tourism
And Sports

Student's name Mr.Sanitlamphuchuai

Discipline Physical Education

Faculty FacultyofEducation

Advisory Committee

.....**Advisor**

(Asst.Prof.Dr.NaiyanaBuppawong)

.....**Advisor**

(Asst.Prof.Dr.Supatcharinkemarat)

FacultyofEducation Institute of Physical Education SuphanburiCampus

Approved this Thesis in partial Fulfillment ofthe requirements
for the Master of Education in Physical Education

.....

(Mr.TussanaiRodruang)

Vice Dean FacultyofEducationSuphanburiCampus

Examination Committee

..... Chairman

(Asst.Prof.Dr.AnuchitThaesungnern)

..... Committee

(Asst.Prof.Dr.SuthanaTingsaphat)

..... Committee

(Asst.Prof.Dr.NaiyanaBuppawong)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอรายงานผลการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาแรงจูงใจในการเล่นกีฬา แอนด์บอล ของนักกีฬาแอนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังนี้

ตอนที่ 1 การหาค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของประชากร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแอนด์บอล ของ นักกีฬาแอนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

1. วิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแอนด์บอล ของ นักกีฬาแอนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระหว่างเพศชายและเพศ หญิง โดยทดสอบค่าที (t-test)
3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะอื่นๆ และความคิดเห็น มาวิเคราะห์คำตอบ โดยการสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ และลำดับของคำตอบ ตัดข้อมูลที่มีความซับซ้อน ออกเรียบเรียงคำให้ถูกต้อง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	ประชากร
μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
σ	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที่
p	แทน	ความน่าจะเป็น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของประชากร

ตาราง 4.1 ค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของประชากร

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	161	66.50
หญิง	81	33.50
รวม	242	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 18 ปี	1	0.40
18 - 19 ปี	83	34.30
20 - 21 ปี	91	37.60
22 - 23 ปี	65	26.90
มากกว่า 24 ปี	2	0.80
รวม	242	100.00
3. ประสบการณ์ในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลในสถาบันการพลศึกษา		
1 ปี	93	38.40
2 ปี	54	22.33
3 ปี	35	14.50
4 ปี	33	13.60
5 ปี	27	11.20
รวม	242	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่า ค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของประชากร ที่เป็นนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นนักกีฬาแฮนด์บอลชาย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 นักกีฬาแฮนด์บอลหญิง จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40 อายุ 18-19 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 อายุ 20-21 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 อายุ 22-23 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 อายุ มากกว่า 24 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 มีประสบการณ์ในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลใน สถาบันการพลศึกษา จำนวน 1 ปี 93 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 จำนวน 2 ปี 54 คน คิดเป็นร้อยละ

22.33 จำนวน 3 ปี 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 จำนวน 4 ปี 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 และจำนวน 5 ปี 27 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้งแรงจูงใจภายในและภายนอก มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. วิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงจูงใจภายในและภายนอก

รายการ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านแรงจูงใจภายใน	4.19	.45	มาก
2. ด้านแรงจูงใจภายนอก	3.92	.59	มาก
รวม	4.06	.52	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้ง 2 ด้าน โดยรวมมีแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .52 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านแรงจูงใจภายใน มีแรงจูงใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .45 ด้านแรงจูงใจภายนอก มีแรงจูงใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .59

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายใน

รายการ	μ	σ	ระดับ
ด้านแรงจูงใจภายใน			
1. มีความรักและสนใจกีฬาแฮนด์บอลมาตั้งแต่เด็ก	3.83	.96	มาก
2. มีความถนัดในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลมากที่สุด	3.79	.93	มาก
3. มีความรู้สึกดี ๆ เกิดขึ้นเมื่อได้เล่นกีฬาแฮนด์บอล	4.27	.71	มาก
4. มีความภูมิใจที่ได้เป็นนักกีฬาแฮนด์บอล	4.29	.71	มาก
5. ชอบความท้าทายในการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล	4.24	.67	มาก
6. มีความชอบในรูปแบบการเล่นตำแหน่งต่าง ๆ ของกีฬาแฮนด์บอล	4.14	.67	มาก
7. มีความชอบกีฬาประเภททีม	4.21	.72	มาก
8. ชอบกีฬาแฮนด์บอลเพราะเป็นกีฬาที่ต้องชิงไหวชิงพริบกับคู่แข่งตลอดเวลา	4.25	.64	มาก
9. ชอบกีฬาประเภทที่มีรูปแบบการรุกอย่างรวดเร็ว	4.21	.67	มาก
10. ชอบความพร้อมเพียงเป็นหนึ่งเดียวของทีมกีฬาแฮนด์บอล	4.26	.67	มาก
11. ได้เรียนรู้จังหวะของการเคลื่อนไหวในเกมการแข่งขันที่หลากหลาย	4.14	.73	มาก
12. ต้องการพัฒนาการเล่นแฮนด์บอลให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์ของทีม	4.33	.67	มาก
13. ต้องการมีสุขภาพจิตที่ดี	4.31	.70	มาก
14. ต้องการคลายความเครียด	4.25	.70	มาก
15. ต้องการมีบุคลิกภาพที่สง่างาม	4.30	.71	มาก
16. สนุกสนานจากการแข่งขันกีฬา	4.41	.62	มาก
17. ต้องการสร้างสมรรถภาพร่างกายให้แข็งแรง และจิตใจให้ร่าเริงสมบูรณ์อยู่เสมอ	4.38	.66	มาก
18. ต้องการเป็นที่สนใจต่อเพศตรงข้าม	3.73	1.02	มาก
19. ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.26	.66	มาก
20. ต้องการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอลที่มีความสามารถ/เก่ง	4.29	.72	มาก
รวม	4.19	.45	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบัน การพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงใจภายในโดยรวม มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .45

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจภายใน 3 อันดับแรก คือ

- 1) สนุกสนานจากการแข่งขันกีฬา μ เท่ากับ 4.41, σ เท่ากับ .62
  - 2) ต้องการสร้างสมรรถภาพร่างกายให้แข็งแรง และจิตใจให้ร่าเริงสมบูรณ์อยู่เสมอ μ เท่ากับ 4.38, σ เท่ากับ .66
  - 3) ต้องการพัฒนาการเล่นแฮนด์บอลให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์ของทีม μ เท่ากับ 4.33, σ เท่ากับ .67
- รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ต้องการเป็นที่สนใจต่อเพศตรงข้าม μ เท่ากับ 3.73, σ เท่ากับ 1.02

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายนอก

รายการ	μ	σ	ระดับ
ด้านแรงจูงใจภายนอก			
21. ครู/อาจารย์ แนะนำให้เล่นกีฬาแฮนด์บอล	4.06	.76	มาก
22. ได้รับเงินรางวัลจากการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล	3.54	1.05	มาก
24. มีโอกาสได้รับทุนการศึกษาระหว่างเรียน เช่น ทุนด้านกีฬา	3.63	1.13	มาก
25. มีโอกาสได้ท่องเที่ยวพร้อมกับการแข่งขันกีฬา	4.03	.86	มาก
26. ทำให้ได้แสวงหาความรู้ใหม่ และประสบการณ์ในเชิงกีฬาแฮนด์บอล	4.16	.78	มาก
27. ทำให้ได้พบเพื่อนเก่า	3.89	.87	มาก
28. มีโอกาสได้รู้จักเพื่อนใหม่	4.23	.75	มาก
29. รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ	4.16	.83	มาก
30. มีโอกาสได้พัฒนาตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญกีฬาแฮนด์บอล	4.06	.84	มาก
31. มีโอกาสได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนนักกีฬาทีมชาติไทย	3.63	1.13	มาก
32. ทำให้ได้รับการชื่นชมและยกย่องจากบุคคลทั่วไป	3.84	.93	มาก
33. มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล	3.92	.92	มาก
34. สร้างชื่อเสียงให้กับวิทยาเขตของตนเอง	4.09	.83	มาก
35. สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดของตนเอง	4.09	.84	มาก
36. ครอบครัวมีความภาคภูมิใจและให้การสนับสนุนในการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอล	4.10	.79	มาก
37. มีเพื่อนแนะนำให้เล่นเนื่องจากเห็นว่ามีทักษะและมีรูปร่างที่เหมาะสม	3.88	.87	มาก
38. มีโอกาสได้รับสิทธิพิเศษเกี่ยวกับด้านการศึกษาและค่ายกเว้นค่าเทอม	3.83	.96	มาก
39. มีโอกาสเข้าทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกีฬา	3.83	.86	มาก
40. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาทำให้นักศึกษาสนใจและมาเลือกเล่นกีฬาแฮนด์บอล	3.98	.85	มาก
รวม	3.92	.59	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงจูงใจภายนอก โดยรวมมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .59

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจภายนอก 3 อันดับแรก คือ 1) มีโอกาสได้รู้จักเพื่อนใหม่ μ เท่ากับ 4.23, σ เท่ากับ .75 2) รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ μ เท่ากับ 4.16, σ เท่ากับ .83 3) ครอบครัวมีความภาคภูมิใจและให้การสนับสนุนในการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอล μ เท่ากับ 4.10, σ เท่ากับ .79 รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ได้รับเงินรางวัลจากการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล μ เท่ากับ 3.54, σ เท่ากับ 1.05

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายใน เพศชาย

รายการ	μ	σ	ระดับ
ด้านแรงจูงใจภายใน			
1. มีความรักและสนใจกีฬาแฮนด์บอลมาตั้งแต่เด็ก	3.81	.99	มาก
2. มีความถนัดในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลมากที่สุด	3.82	.97	มาก
3. มีความรู้สึกดีๆ เกิดขึ้นเมื่อได้เล่นกีฬาแฮนด์บอล	4.32	.70	มาก
4. มีความภูมิใจที่ได้เป็นนักกีฬาแฮนด์บอล	4.32	.74	มาก
5. ชอบความท้าทายในการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล	4.32	.68	มาก
6. มีความชอบในรูปแบบการเล่นตำแหน่งต่าง ๆ ของกีฬาแฮนด์บอล	4.19	.70	มาก
7. มีความชอบกีฬาประเภททีม	4.28	.72	มาก
8. ชอบกีฬาแฮนด์บอลเพราะเป็นกีฬาที่ต้องชิงไหวชิงพริบกับคู่แข่งตลอดเวลา	4.29	.66	มาก
9. ชอบกีฬาประเภทที่มีรูปแบบการรุกอย่างรวดเร็ว	4.32	.67	มาก
10. ชอบความพร้อมเพียงเป็นหนึ่งในเดียวของทีมกีฬาแฮนด์บอล	4.30	.69	มาก
11. ได้เรียนรู้จังหวะของการเคลื่อนที่ในเกมการแข่งขันที่หลากหลาย	4.17	.77	มาก
12. ต้องการพัฒนาการเล่นแฮนด์บอลให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์ของทีม	4.42	.65	มาก
13. ต้องการมีสุขภาพจิตที่ดี	4.41	.70	มาก
14. ต้องการคลายความเครียด	4.30	.73	มาก
15. ต้องการมีบุคลิกภาพที่สง่างาม	4.36	.75	มาก
16. สนุกสนานจากการแข่งขันกีฬา	4.50	.63	มาก
17. ต้องการสร้างสมรรถภาพร่างกายให้แข็งแรง และ จิตใจให้ร่าเริง สมบูรณ์ อยู่เสมอ	4.31	.62	มาก
18. ต้องการเป็นที่สนใจต่อเพศตรงข้าม	3.52	1.00	มาก
19. ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.23	.57	มาก
20. ต้องการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอลที่มีความสามารถ/เก่ง	4.21	.68	มาก
รวม	4.08	.38	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา ภาควิชาการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงใจภายใน เพศชาย โดยรวมมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .38

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจภายในเพศชาย 3 อันดับแรก คือ 1) สนุกสนานจากการแข่งขันกีฬา μ เท่ากับ 4.50, σ เท่ากับ .63 2) ต้องการพัฒนาการเล่นแฮนด์บอลให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์ของทีม μ เท่ากับ 4.42, σ เท่ากับ .65 3) ต้องการมีสุขภาพจิตที่ดี μ เท่ากับ 4.41, σ เท่ากับ .70 รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ต้องการเป็นที่สนใจต่อเพศตรงข้าม μ เท่ากับ 3.52, σ เท่ากับ 1.00

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายใน เพศหญิง

รายการ	μ	σ	ระดับ
ด้านแรงจูงใจภายใน			
1. มีความรักและสนใจกีฬาแฮนด์บอลมาตั้งแต่เด็ก	3.85	.91	มาก
2. มีความถนัดในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลมากที่สุด	3.72	.84	มาก
3. มีความรู้สึกดีๆ เกิดขึ้นเมื่อได้เล่นกีฬาแฮนด์บอล	4.19	.72	มาก
4. มีความภูมิใจที่ได้เป็นนักกีฬาแฮนด์บอล	4.21	.62	มาก
5. ชอบความท้าทายในการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล	4.09	.63	มาก
6. มีความชอบในรูปแบบการเล่นตำแหน่งต่างๆ ของกีฬาแฮนด์บอล	4.04	.62	มาก
7. มีความชอบกีฬาประเภททีม	4.06	.71	มาก
8. ชอบกีฬาแฮนด์บอลเพราะเป็นกีฬาที่ต้องชิงไหวชิงพริบกับคู่แข่งตลอดเวลา	4.16	.60	มาก
9. ชอบกีฬาประเภทที่มีรูปแบบการรุกอย่างรวดเร็ว	4.01	.64	มาก
10. ชอบความพร้อมเพียงเป็นหนึ่งเดียวของทีมกีฬาแฮนด์บอล	4.17	.62	มาก
11. ได้เรียนรู้จังหวะของการเคลื่อนที่ในเกมการแข่งขันที่หลากหลาย	4.06	.61	มาก
12. ต้องการพัฒนาการเล่นแฮนด์บอลให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์ของทีม	4.16	.67	มาก
13. ต้องการมีสุขภาพจิตที่ดี	4.12	.65	มาก
14. ต้องการคลายความเครียด	4.14	.64	มาก
15. ต้องการมีบุคลิกภาพที่สง่างาม	4.19	.61	มาก
16. สนุกสนานจากการแข่งขันกีฬา	4.31	.62	มาก
17. ต้องการสร้างสมรรถภาพร่างกายให้แข็งแรง และจิตใจให้ร่าเริงสมบูรณ์อยู่เสมอ	4.23	.57	มาก
18. ต้องการเป็นที่สนใจต่อเพศตรงข้าม	3.52	1.00	มาก
19. ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.23	.57	มาก
20. ต้องการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอลที่มีความสามารถ/เก่ง	4.21	.68	มาก
รวม	4.08	.38	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบัน การพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงใจภายใน เพศหญิง โดยรวมมีแรงจูงใจอยู่ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .38

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจภายในเพศหญิง 3 อันดับแรก คือ 1) สนุกสนานจากการแข่งขันกีฬา μ เท่ากับ 4.31, σ เท่ากับ .62 2) ต้องการสร้างสมรรถภาพร่างกาย ให้แข็งแรง และจิตใจให้ร่าเริงสมบูรณ์อยู่เสมอ และต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ μ เท่ากับ 4.23, σ เท่ากับ .57 3) ต้องการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอลที่มีความสามารถ/เก่ง μ เท่ากับ 4.21, σ เท่ากับ .68 รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ต้องการเป็นที่สนใจต่อเพศตรงข้าม μ เท่ากับ 3.52, σ เท่ากับ 1.00

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายนอก เพศชาย

รายการ	μ	σ	ระดับ
ด้านแรงจูงใจภายนอก			
21. ครู/อาจารย์ แนะนำให้เล่นกีฬาแฮนด์บอล	4.07	.75	มาก
22. ได้รับเงินรางวัลจากการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล	3.50	1.09	มาก
23. ได้รับชุดแข่งขันและชุดวอร์ม	3.65	1.03	มาก
24. มีโอกาสได้รับทุนการศึกษาระหว่างเรียน เช่น ทุนด้านกีฬา	3.74	1.10	มาก
25. มีโอกาสได้ท่องเที่ยวพร้อมกับการแข่งขันกีฬา	4.07	.87	มาก
26. ทำให้ได้แสวงหาความรู้ใหม่ และประสบการณ์ในเชิงกีฬาแฮนด์บอล	4.18	.84	มาก
27. ทำให้ได้พบเพื่อนเก่า	3.93	.90	มาก
28. มีโอกาสได้รู้จักเพื่อนใหม่	4.24	.80	มาก
29. รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ	4.24	.78	มาก
30. มีโอกาสได้พัฒนาตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญกีฬาแฮนด์บอล	4.16	.83	มาก
31. มีโอกาสได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนนักกีฬาทีมชาติไทย	3.70	1.15	มาก
32. ทำให้ได้รับการชื่นชมและยกย่องจากบุคคลทั่วไป	3.89	.94	มาก
33. มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล	3.99	.92	มาก
34. สร้างชื่อเสียงให้กับวิทยาเขตของตนเอง	4.19	.86	มาก
35. สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดของตนเอง	4.20	.84	มาก
36. ครอบครัวมีความภาคภูมิใจและให้การสนับสนุนในการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอล	4.13	.83	มาก
37. มีเพื่อนแนะนำให้เล่นเนื่องจากเห็นว่ามีทักษะและมีรูปร่างที่เหมาะสม	3.93	.88	มาก
38. มีโอกาสได้รับสิทธิพิเศษเกี่ยวกับด้านการศึกษาและยกเว้นค่าเทอม	3.93	.96	มาก
39. มีโอกาสเข้าทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกีฬา	3.91	.86	มาก
40. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาทำให้นักศึกษาสนใจและมาเลือกเล่นกีฬาแฮนด์บอล	4.06	.87	มาก
รวม	3.98	.60	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงจูงใจภายนอก เพศชาย โดยรวมมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .60 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจภายนอก เพศชาย 3 อันดับแรก คือ 1) มีโอกาสได้รู้จักเพื่อนใหม่ μ เท่ากับ 4.24, σ เท่ากับ .80 และรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ μ เท่ากับ 4.24, σ เท่ากับ .78 2) สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดของตนเอง μ เท่ากับ 4.20, σ เท่ากับ .84 3) สร้างชื่อเสียงให้กับวิทยาเขตของตนเอง μ เท่ากับ 4.19, σ เท่ากับ .86 รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ได้รับเงินรางวัลจากการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล μ เท่ากับ 3.50, σ เท่ากับ 1.09

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายนอก เพศหญิง

รายการ	μ	σ	ระดับ
ด้านแรงจูงใจภายนอก			
21. ครู/อาจารย์ แนะนำให้เล่นกีฬาแฮนด์บอล	4.02	.79	มาก
22. ได้รับเงินรางวัลจากการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล	3.60	.99	มาก
23. ได้รับชุดแข่งขันและชุดวอร์ม	3.54	1.03	มาก
24. มีโอกาสได้รับทุนการศึกษาระหว่างเรียน เช่น ทุนด้านกีฬา	3.42	1.17	มาก
25. มีโอกาสได้ท่องเที่ยวพร้อมกับการแข่งขันกีฬา	3.94	.84	มาก
26. ทำให้ได้แสวงหาความรู้ใหม่ และประสบการณ์ในเชิงกีฬาแฮนด์บอล	4.12	.65	มาก
27. ทำให้ได้พบเพื่อนเก่า	3.81	.79	มาก
28. มีโอกาสได้รู้จักเพื่อนใหม่	4.20	.64	มาก
29. รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ	3.99	.90	มาก
30. มีโอกาสได้พัฒนาตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญกีฬาแฮนด์บอล	3.86	.81	มาก
31. มีโอกาสได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนนักกีฬาทีมชาติไทย	3.49	1.08	มาก
32. ทำให้ได้รับการชื่นชมและยกย่องจากบุคคลทั่วไป	3.74	.91	มาก
33. มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล	3.79	.91	มาก
34. สร้างชื่อเสียงให้กับวิทยาเขตของตนเอง	3.90	.71	มาก
35. สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดของตนเอง	3.86	.79	มาก
36. ครอบครัวมีความภาคภูมิใจและให้การสนับสนุนในการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอล	4.00	.68	มาก
37. มีเพื่อนแนะนำให้เล่นเนื่องจากเห็นว่ามีทักษะและมีรูปร่างที่เหมาะสม	3.79	.86	มาก
38. มีโอกาสได้รับสิทธิพิเศษเกี่ยวกับด้านการศึกษาและยกเว้นค่าเทอม	3.64	.92	มาก
39. มีโอกาสเข้าทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกีฬา	3.67	.83	มาก
40. เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาทำให้นักศึกษาสนใจและมาเลือกเล่นกีฬาแฮนด์บอล	3.83	.78	มาก
รวม	3.80	.56	มาก

จากตาราง 4.8 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงจูงใจภายนอก เพศหญิง โดยรวมมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .56

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจภายนอก เพศหญิง 3 อันดับแรก คือ 1) มีโอกาสได้รู้จักเพื่อนใหม่ μ เท่ากับ 4.20, σ เท่ากับ .64 2) ทำให้ได้แสวงหาความรู้ใหม่ และ ประสบการณ์ในเชิงกีฬาแฮนด์บอล μ เท่ากับ 4.12, σ เท่ากับ .65 3) ครู/อาจารย์ แนะนำให้เล่น กีฬาแฮนด์บอล μ เท่ากับ 4.02, σ เท่ากับ .79 รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีโอกาสได้รับทุนการศึกษาระหว่างเรียน เช่น ทุนด้านกีฬา μ เท่ากับ 3.42, σ เท่ากับ 1.17

2. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระหว่างเพศชายและเพศหญิงโดยทดสอบค่าที (t-test)

ตาราง 4.9 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยแรงจูงใจ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง

รายการ	ชาย (N เท่ากับ 161)		หญิง (N เท่ากับ 81)		t	p
	μ	σ	μ	σ		
1.ด้านแรงจูงใจภายใน	4.25	.47	4.08	.38	2.93	.57
2.ด้านแรงจูงใจภายนอก	3.98	.60	3.80	.56	2.29	.88
รวม	4.11	.54	3.94	.47	2.70	.82

P < .05

จากตาราง 4.9 พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ด้านแรงจูงใจภายใน และด้านแรงจูงใจในภายนอก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดข้อเสนอแนะอื่นๆ และความคิดเห็นมาวิเคราะห์คำตอบ โดยการสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ และลำดับของคำตอบ ตัดข้อมูลที่มีความซับซ้อนออก เรียบเรียงคำให้ถูกต้อง

จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด ด้านความคิดเห็น หรือแรงจูงใจอื่นๆ (Open Ended) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลอื่นๆ ปรากฏผล ดังนี้

นักกีฬาแฮนด์บอล แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยสรุปได้ว่า ในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง และทำให้มีความรู้ในทักษะแฮนด์บอลเพิ่มมากขึ้น ในเรื่องของกฎกติกาและการตัดสิน

จากการสัมภาษณ์ผู้ฝึกสอน เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนา แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านนักกีฬา ด้านผู้ฝึกสอน และด้านสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

ผู้ฝึกสอน คนที่ 1

แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ด้านนักกีฬาต้องการให้สถาบัน การพลศึกษาทุกวิทยาเขต ช่วยกันสร้างนักกีฬาแฮนด์บอล และควรสนับสนุน จัดหาทุนทรัพย์และ อุปกรณ์ให้กับนักกีฬาอย่างเพียงพอ ด้านผู้ฝึกสอนต้องการให้มีการจัดอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอล ในทุกภูมิภาค เพื่อเป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้ฝึกสอนกลับไปพัฒนาและสร้างทีมกีฬาแฮนด์บอลต่อไป และด้านสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย ต้องการให้สมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญกับกีฬาแฮนด์บอลในประเทศไทย ในการดำเนินการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลลีก ขึ้นในระดับภูมิภาค เพื่อเป็นแรงจูงใจให้มีผู้สนใจเล่นกีฬาแฮนด์บอล และพัฒนากีฬาแฮนด์บอลในไทย หรือมีการเปิดลีกแฮนด์บอลเพื่อพัฒนาบุคคล หรือนักกีฬาสู่ระดับโลก

ผู้ฝึกสอน คนที่ 2

แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ด้านนักกีฬาต้องการให้แต่ละ วิทยาเขตให้มีการเรียนการสอนวิชากีฬาแฮนด์บอลทุกแห่งในสถาบันการพลศึกษา เพื่อนักศึกษาจะได้ รู้จักและเข้าใจ และเล็งเห็นความสำคัญของกีฬาแฮนด์บอล ด้านผู้ฝึกสอนควรจัดให้มีการอบรมทักษะ การเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอลในทุกๆ ปี เพื่อจะได้สร้างผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอลที่มีความชำนาญ ทางกีฬาแฮนด์บอล และนำลูกแฮนด์บอลให้กับผู้ฝึกสอนที่มาอบรม เพื่อจะได้นำไปฝึกซ้อมในการเล่น กีฬาแฮนด์บอล เพราะเนื่องจากงบประมาณในแต่ละวิทยาเขตนั้นไม่เพียงพอ ประกอบกับกีฬาแฮนด์บอล เป็นกีฬาที่ไม่ได้รับความนิยม ทำให้ไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร และด้านสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่ง ประเทศไทย ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เช่น ควรมีการซื้อรายการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ในเกมส์การแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ผู้ฝึกสอน คนที่ 3

แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ด้านนักกีฬาต้องการให้แต่ละ วิทยาเขต ส่งเสริม สนับสนุน ในเรื่องของการเรียน และรางวัลให้แก่นักกีฬาที่เล่นกีฬาแฮนด์บอล ด้าน ผู้ฝึกสอนต้องการให้มีการจัดสร้างศูนย์เครือข่ายกีฬาแฮนด์บอลในแต่ละภาค เพื่อเป็นที่เลี้ยงให้ผู้ฝึกสอน แฮนด์บอลหน้าใหม่ ในการฝึกให้กับนักเรียน นักศึกษา ให้มาหันเล่นกีฬาแฮนด์บอลเพิ่มมากขึ้น และ จะได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และทางด้านสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย ต้องการให้มีการจัดการ แข่งขันกีฬาแฮนด์บอล หรือมีแมตซ์การแข่งขันให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้เข้าร่วมแข่งขัน เช่น การจัดการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลลีก

ผู้ฝึกสอน คนที่ 4

แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ด้านนักกีฬาต้องการให้สถาบัน การพลศึกษา มีนโยบายให้แต่ละวิทยาเขตจัดการเรียนการสอนกีฬาแฮนด์บอลทุกวิทยาเขต เพื่อเป็น การส่งเสริมให้เกิดมีนักกีฬาแฮนด์บอลมากขึ้น ด้านผู้ฝึกสอนต้องการให้ผู้บริหารระดับสูงของแต่ละ

วิทยาเขตควรให้การสนับสนุนกีฬาแฮนด์บอล ในเรื่องบุคลากรจัดหาหรือเปิดตำแหน่งบรรจุให้มีผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอล จะได้มีการจัดการเรียนการสอนกีฬาแฮนด์บอลได้ทุกแห่ง เพื่อส่งผลให้เกิดนักกีฬาแฮนด์บอลมากขึ้น และทางด้านสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย ควรพัฒนาในเรื่องของประชาสัมพันธ์กีฬาแฮนด์บอลให้มากขึ้น เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้เยาวชนเกิดความสนใจที่จะมาเล่นกีฬาแฮนด์บอลมากขึ้น

ผู้ฝึกสอน คนที่ 5

แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ด้านนักกีฬาต้องการให้สถาบันสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอน ให้แต่ละวิทยาเขตมีการสอนวิชากีฬาแฮนด์บอล เพื่อที่จะได้หานักกีฬามาเพิ่มมากขึ้นให้กับแต่ละวิทยาเขต จัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอในการฝึกซ้อม ด้านผู้ฝึกสอนต้องการให้แต่ละวิทยาเขตมีผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอล จัดหาตำแหน่งในการบรรจุเพื่อความมั่นคง จัดหาผู้ฝึกสอนต่างประเทศเข้ามาช่วยฝึกซ้อมเพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้ฝึกสอนไทยได้เรียนรู้วิธีการฝึกซ้อมอย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนาศักยภาพนักกีฬาให้เท่าเทียมต่างชาติ ด้านสมาคมแฮนด์บอลต้องการให้สมาคมแฮนด์บอลประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแข่งขันแต่ละรายการที่สมาคมส่งแข่งขันระดับนานาชาติ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์กีฬาแฮนด์บอลให้คนไทยในประเทศไทยได้รับรู้ความเคลื่อนไหวของกีฬาแฮนด์บอล ต้องการให้สมาคมแฮนด์บอลจัดการแข่งขันระดับเยาวชนลีกแต่ละภูมิภาคเพื่อกระตุ้นให้เยาวชนสนใจกีฬาแฮนด์บอลมากขึ้น จัดการการแข่งขันลีกอาชีพ เพื่อพัฒนานักกีฬาเข้าสู่ลีกอาชีพทีมชาติต่อไป

สรุปได้ว่า ผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอลต้องการให้สถาบันการศึกษาทุกวิทยาเขตช่วยกันสร้างนักกีฬาแฮนด์บอล โดยให้มีการเรียนการสอนวิชากีฬาแฮนด์บอลทุกแห่ง เพื่อนักศึกษาจะได้รู้จักและเข้าใจ เล็งเห็นความสำคัญของกีฬาแฮนด์บอล และต้องการให้ทางสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญกับกีฬาแฮนด์บอลในประเทศไทย ดำเนินการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลระบบลีกในระดับภูมิภาค เพื่อที่จะได้พัฒนาแฮนด์บอลในประเทศไทยหรือมีการแข่งขันแฮนด์บอลระบบลีกอาชีพ เพื่อพัฒนาบุคคลหรือนักกีฬาสู่ระดับโลก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำแนกตามเพศ สรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เป็นนักกีฬาแฮนด์บอลชาย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 นักกีฬาแฮนด์บอลหญิง จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50

1.2 มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.40 อายุ 18-19 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 อายุ 20-21 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 อายุ 22-23 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 อายุมากกว่า 24 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80

1.3 มีประสบการณ์ในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ในสถาบันการพลศึกษา จำนวน 1 ปี 93 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 จำนวน 2 ปี 54 คน คิดเป็นร้อยละ 22.33 จำนวน 3 ปี 35 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 จำนวน 4 ปี 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 และจำนวน 5 ปี 27 คิดเป็นร้อยละ 11.20

2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2.1 แรงจูงใจภายใน มีแรงจูงใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .45

2.2 แรงจูงใจภายนอก มีแรงจูงใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .59

3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาตรฐานมาตรฐาน แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แยกตามตัวแปรจำแนกตามเพศ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แยกเป็นรายด้าน คือ ด้านแรงจูงใจภายในโดยรวมเพศชาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .38 เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .38 และด้านแรงจูงใจภายนอกโดยรวมเพศชาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .60 เพศหญิงมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระหว่างเพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลไม่แตกต่างกัน

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจอื่นๆ ที่ทำให้เล่นกีฬาแฮนด์บอล โดยนำข้อเสนอแนะอื่นๆ และการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการสังเคราะห์ตัดข้อมูลที่มีความซับซ้อนออกเรียบเรียงคำให้ถูกต้อง เป็นความเรียง

5.1 นักกีฬาแฮนด์บอล ที่เล่นกีฬาแฮนด์บอลเพราะทำให้เกิดสร้างรายได้ และทำให้มีความรู้ในทักษะแฮนด์บอลเพิ่มมากขึ้น ในเรื่องของ กฎกติกา การตัดสินใจ

5.2 ผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอล ต้องการให้ทางสถาบันการพลศึกษาทุกวิทยาเขต ช่วยกันสร้างนักกีฬาแฮนด์บอล โดยให้มีการเรียนการสอนในวิชากีฬาแฮนด์บอลทุกแห่ง เพื่อให้ นักศึกษาจะได้รู้จักและเข้าใจ และเล็งเห็นความสำคัญของกีฬาแฮนด์บอล และต้องการให้ทางสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญกับกีฬาแฮนด์บอลในประเทศไทย โดยมีการดำเนินการจัดให้มีการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลระบบลีกในระดับภูมิภาคเพื่อจะได้พัฒนาแฮนด์บอลในประเทศไทย หรือมีการแข่งขันแฮนด์บอลระบบลีกอาชีพเพื่อพัฒนาบุคคล หรือนักกีฬาสู่ระดับโลก

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงจูงใจภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะแรงจูงใจภายในเป็นแรงกระตุ้นอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง โดยไม่มีผลจากสาเหตุภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้องในการเล่นกีฬาเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง แรงจูงใจภายในมีความสำคัญและมีค่ามากสำหรับนักกีฬาในแต่ละคนที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการฝึกซ้อมหรือเล่นกีฬาจึงทำให้นักกีฬาแฮนด์บอล ของสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีแรงจูงใจภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ ประวีณ สุทธิสง่า (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาซอฟท์บอล ของนักกีฬารุ่นอายุไม่เกิน 18 ปี ในเขตการศึกษา 12 พ.ศ. 2552 พบว่า แรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาซอฟท์บอลของนักกีฬา รุ่นอายุไม่เกิน

18 ปี ในเขตการศึกษา 12 พ.ศ. 2552 ด้านแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีแรงจูงใจระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แรงจูงใจภายในที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเล่นเกมกีฬา แอนด์บอลทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนานจากการแข่งขันกีฬา เพราะการเล่นกีฬาแอนด์บอลมีทักษะและรูปแบบการเล่นที่แตกต่างจากกีฬาอื่นๆ ที่มีรูปแบบการเล่นที่มีความตื้นตันเร้าใจ เป็นกีฬาที่ต้องใช้ความเร็วสูงในการรุกและการรับ ต้องใช้ความเร็วอยู่ตลอดเวลา ปะทะตัวกันได้ และยังสามารถป้องกันการรุกของฝ่ายตรงข้ามด้วยการล๊อคตัวฝ่ายตรงข้ามได้ จึงทำให้ผู้เล่นได้เกิดความรู้สึกสนุกสนานเร้าใจในการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการ Henry Murray (ธีรวุฒิ พรหมจรรย์, 2556: 11; อ้างอิงจาก Henry Murray.n.d) มีความคิดเห็นว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่ให้บุคคลได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่สิ่งที่ตนพอใจ ความต้องการนี้บางครั้งเกิดจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งเกิดจากความต้องการจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทางสังคมนั้น คือ ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากสภาพร่างกาย และสภาพทางจิตใจของบุคคลนั่นเอง ในประเภทของความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดงความรู้สึกสนุกสนาน ต้องการหัวเราะเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด มีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลกขบขัน มีการพักผ่อนหย่อนใจ มีการเล่นเกมกีฬา และการเล่นเกมกีฬาที่เป็นเหตุผลอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเล่นกีฬา โดยสอดคล้องกับ สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2539: 26-27) ได้กล่าวว่า สาเหตุของคนๆ หนึ่งที่เริ่มเล่นกีฬาอยู่เสมอเกิดจากสาเหตุทางจิตวิทยา เกิดแรงจูงใจด้วยตนเองเป็นคนที่ชอบสนุกสนานเร้าใจ กล้าแสดงออก ค่าเฉลี่ยรองลงมา พบว่า แรงจูงใจภายในต้องการสร้างสมรรถภาพร่างกายให้แข็งแรง และจิตให้เร้าเรงสมบูรณ์อยู่เสมอ แสดงว่านักกีฬาแอนด์บอล ส่วนใหญ่ของสถาบันการพลศึกษาต้องการมีสมรรถภาพทางร่างกายที่ดี สมบูรณ์ แข็งแรง ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ จึงทำให้นักกีฬาแอนด์บอลเลือกเล่นกีฬาแอนด์บอล หรืออาจเป็นเพราะว่านักกีฬาต้องการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะพัฒนาสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์ สร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเอง และมีสมรรถภาพทางร่างกายที่ดี สอดคล้องกับ สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2539: 26-27) ได้กล่าวว่า สาเหตุของคนๆ หนึ่งที่เริ่มเล่นกีฬาอยู่เสมอ คือ สาเหตุทางสรีรวิทยา เมื่อเล่นกีฬาในระยะเวลาหนึ่งแล้วร่างกายเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ร่างกายได้สัดส่วน กระฉับกระเฉง อารมณ์แจ่มใส เหนื่อยน้อยลง สุขภาพโดยทั่วๆ ไปดีขึ้น ทำให้มีสมรรถภาพร่างกายแข็งแรง และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดพบว่า ต้องการพัฒนาการเล่นแอนด์บอลให้ดีขึ้น เพื่อประโยชน์ของทีม แสดงว่านักกีฬาแอนด์บอล ส่วนใหญ่ของสถาบันการพลศึกษาที่เล่นกีฬาแอนด์บอล เพราะการต้องการเรียนรู้ หรือแสวงหาทักษะการเล่นกีฬาแอนด์บอลเพื่อให้ทีมมีชัยชนะ ซึ่งสอดคล้องกับ สมบัติ กาญจนกิจ; และ สมหญิง จันทร์ไทย (2542: 30) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motives) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ต้องการทำการเรียนรู้หรือแสวงหาบางอย่างด้วยตนเอง โดยมีต้องให้บุคคลอื่นมาเกี่ยวข้อง หรืออาศัยเครื่องล่อ

จากภายนอก เป็นพฤติกรรมเพื่อการเสาะแสวงหาตนเองและยึดรางวัลภายในตนเองเป็นหลัก ได้แก่ ความต้องการ (Need) เนื่องจากคนทุกคนมีความต้องการที่อยู่ภายในอันจะทำให้เกิดแรงขับ แรงขับนี้ จะก่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และความพอใจ จึงเล่นกีฬาแฮนด์บอลเพื่อให้เก่ง และเกิดการพัฒนาทักษะในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ส่งผลให้ทีมมีประสิทธิภาพในการแข่งขัน และชนะเลิศ

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ในด้านแรงจูงใจภายนอก โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แรงจูงใจภายนอก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเล่นกีฬาแฮนด์บอลทำให้มีโอกาสได้รู้จักเพื่อนใหม่ กีฬาแฮนด์บอลก็เป็นกีฬาชนิดหนึ่งที่เป็นการแข่งขันที่มีการได้สัมผัสกัน ปะทะตัวได้ และประคองรองรับฝ่ายตรงข้ามมิให้เกิดการล้มลง ส่งผลให้ได้เห็นหน้ากันในช่วงการแข่งขัน และเมื่อจบเกมสการแข่งขันจะมีการจับมือขอโทษกัน ทำให้เกิดเพื่อนใหม่ขึ้น จึงถือได้ว่ากีฬาแฮนด์บอลเป็นสื่อในด้านสังคม สอดคล้องกับ สืบสาย บุญวีริบุตร (2541: 53-55) ได้กล่าวว่าแรงจูงใจที่ทำให้คนเล่นกีฬา คือ เกี่ยวข้องทางด้านสังคม (Affiliation) ต้องการพบเพื่อนใหม่ รู้จักคนใหม่ โดยใช้กิจกรรมกีฬาเป็นสื่อในการเข้าสังคม และต้องการใช้เวลาร่วมกับเพื่อน สอดคล้องกับ อารี พันธุ์มณี (2534: 18) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ คือ พลังงานที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมแหล่งพลังงานที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม คือความต้องการ (Needs) ความต้องการ ความอยากได้ หรือความปรารถนา เกิดจากสภาวะทางร่างกายหรือจิตใจขาดความสมดุล สภาวะนี้จะไปกระตุ้นให้คนเรามีพฤติกรรมที่จะมุ่งไปสู่สิ่งที่ชอบหรือปรารถนา ความต้องการแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ 1. ความต้องการด้านร่างกายหรือสรีระเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ความหิว กระหาย เป็นต้น 2. ความต้องการทางจิตใจ เช่น ความต้องการความสำเร็จ การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และยังสอดคล้องกับ Henry Murray ได้กล่าวในเรื่องของความ ต้องการ เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและใช้แทนแรงผลักดัน ซึ่งจะก่อให้เกิดการรับรู้ ปัญหา ความซาบซึ้ง การกระทำในความ ต้องการที่เกี่ยวข้องกับความพอใจระหว่างบุคคล เช่น ต้องการมีเพื่อน และสมัครพรรคพวก ต้องการหลีกเลี่ยงคนบางคน ต้องการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการให้มีผู้คุ้มครองช่วยเหลือตน ซึ่งแรงจูงใจในการเล่นกีฬานั้น ส่งผลทำให้ได้พบ ได้สัมผัสกัน และรู้จักเพื่อนใหม่ๆ กันจากทีมต่างๆ ที่ได้เข้าร่วมการแข่งขัน ค่าเฉลี่ยรองลงมา พบว่า การเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา ทำให้รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ เพราะในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลในปัจจุบันนี้ ได้มีการแข่งขันในระดับชาติ คือ การแข่งขันกีฬาแห่งชาติ เมื่อได้เล่นกีฬาแฮนด์บอลแล้วได้มีการแข่งขันเพื่อคัดเลือกเป็นตัวแทนภาคของแต่ละภาค เข้าไปร่วมแข่งขันในกีฬาแห่งชาติ ทำให้นักกีฬาแฮนด์บอลที่ได้แข่งขันชนะเลิศแล้วได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนภาคเข้าไปแข่งขัน

ในกีฬาแห่งชาติ จึงทำให้รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ และหากมีฝีมือ เก่ง เล่นดี ก็จะมีผู้ฝึกสอนของสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย ทำการเรียกตัวเพื่อคัดเลือกไปเป็นตัวแทนนักกีฬาในนามทีมชาติไทย ไปเข้าแข่งขันในระดับนานาชาติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจของมาสโลว์ ลำดับที่ 4 คือ ความต้องการมีศักดิ์ศรีจากตนเองและผู้อื่น (Esteem Need from Oneself and Others เป็นความต้องการที่เกิดจากบุคคลต้องการมีหน้าตา ชื่อเสียง เกียรติยศ เป็นที่ยอมรับยกย่องจากสังคม โดยจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ จึงทำให้นักกีฬาที่สนใจเล่นกีฬาแฮนด์บอลได้มีศักดิ์ศรีจากตนเอง ผู้อื่น และยังได้เป็นเกียรติที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันในกีฬาระดับชาติ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า ในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา ทำให้ครอบครัวมีความภาคภูมิใจและให้การสนับสนุนในการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอล เพราะเมื่อเล่นกีฬาแฮนด์บอลและได้รับชัยชนะ ส่งผลทำให้นักกีฬาได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ หรือได้รับการคัดเลือกเป็นนักกีฬายอดเยี่ยมในการแข่งขัน ทำให้อุบัติการณ์เกิดความภาคภูมิใจในตัวของนักกีฬาและได้สนับสนุนในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล สอดคล้องกับ ธีรวิทย์ พรหมจรรย์ (2556: 11) มีความคิดเห็นว่า ทฤษฎีความต้องการเมอร์เรย์นั้น ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่สิ่งที่ตนพอใจ และสถานการณ์ทางสังคม คือ ความต้องการสร้างตนเองให้เป็นที่ประทับใจ (Need for Exhibition) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นได้เห็นได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจ ประทับใจ ภาคภูมิใจในเรื่องราวของตน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยระหว่างแรงจูงใจภายในกับแรงจูงใจภายนอก พบว่า ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจภายในสูงกว่าแรงจูงใจภายนอก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักกีฬาแฮนด์บอล เล่นกีฬาแฮนด์บอลเพื่อความสนุกสนาน มีความพึงพอใจที่ได้ร่วมการแข่งขัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Giffune (1989: 1197-A) ที่พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของนักกีฬาในระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นแรงจูงใจภายในมากกว่าภายนอก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Warren (1987: 1734-A) ที่พบว่า นักกีฬาที่ต้องการประสบผลสำเร็จจะต้องมีแรงจูงใจภายในเป็นสำคัญ โดยมีความมานะ บากบั่น พยายามและตั้งใจจริงในการใช้ความสามารถให้เหมาะสมกับกิจกรรมและให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง แสดงได้ว่า แรงจูงใจภายในเป็นตัวกำหนดทิศทางของพฤติกรรมการแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักกีฬา กล่าวคือนักกีฬาแฮนด์บอลเหล่านี้มีเหตุผลของการเข้าร่วมกิจกรรมเพราะความสนุกสนาน ความรู้สึกพึงพอใจที่ตนเองได้เรียนรู้ ความสามารถจากการเข้าร่วมการแข่งขันและการฝึกซ้อมกีฬา ขณะที่ส่วนน้อยจะเข้าร่วมการแข่งขันเพราะแรงจูงใจในภายนอก

3. แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า นักกีฬาแฮนด์บอลเพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ภัทรดนัย ประสานตรี (2556: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องแรงจูงใจในการเล่นกีฬาบาสเกตบอลในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

ครั้งที่ 40 ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาบาสเกตบอลของนักกีฬาบาสเกตบอล ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 40 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาบาสเกตบอล ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเป็นนักกีฬาบาสเกตบอลนั้นไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงต่างมีความมุ่งมั่น มีความต้องการที่จะสร้างคุณค่าให้กับตนเอง อีกทั้งในปัจจุบันการกีฬา มิได้ปิดกั้นผู้หญิง แต่ในทางตรงกันข้ามกลับมีการสนับสนุนให้ผู้หญิงหันมาเล่นกีฬากันมากขึ้น จากการวิจัย ทำให้เข้าใจได้ว่าทั้งเพศชายและเพศหญิง มีสิทธิเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเท่าเทียมกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เพศชายและเพศหญิงจึงไม่มีความแตกต่างกันในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล สอดคล้องกับ พิซิต เมืองนาโพธิ์ (2534: 29) กล่าวว่าในยุคปัจจุบันนี้มุมมองของการแข่งขันกีฬาของผู้หญิงได้เปลี่ยนไปมาก จากการที่ผู้หญิงได้เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชายในการแข่งขันกีฬา

จากทฤษฎีและหลักการ รวมทั้งการวิจัยต่างๆ พอสรุปได้ว่า แรงจูงใจสามารถช่วยในการเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นกีฬา มีการปรับปรุงตนเอง ยอมรับความสามารถที่มีอยู่ของตัวเอง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า นักกีฬาแฮนด์บอลมีแรงจูงใจภายในมากกว่าภายนอก ดังนั้น ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสนใจกับการให้แรงจูงใจภายในแก่นักกีฬาแฮนด์บอลให้มากขึ้น เพื่อให้ นักกีฬาแฮนด์บอลได้เห็นคุณค่าของการเล่นกีฬาแฮนด์บอล มีความรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นนักกีฬา และเล่นกีฬาเพื่อกีฬาด้วยการทำให้ นักกีฬาที่มีความสนใจ มีความต้องการ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเล่นกีฬาแฮนด์บอลและสร้างเสริมแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักกีฬาแฮนด์บอล ในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ
2. ควรทำการศึกษาแรงจูงใจของการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอล เพื่อพัฒนากีฬาแฮนด์บอลให้ก้าวสู่ระดับนานาชาติ
3. ควรทำการศึกษาแนวทางในการพัฒนากีฬาแฮนด์บอลให้กับสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุขษ์. (2530). **จิตวิทยาการศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. (2550). **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: ฐานบัณฑิต.
- เกรียงไกร นาคเทรย์. (2550). **ผลการฝึกจินตภาพที่มีผลต่อการยิงประตูฟุตบอลอัตรการเต้นของชีพจรและอัตราการผ่อนคลายของหัวใจ**. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์การกีฬา). คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2542). **การวางแผนและพัฒนากองเที้ยว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญชัย โพธิ์คลัง. (2532). **หลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ในการฝึก**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- โชติกา ระโส. (2555). **แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐิติมา เมืองจันทร์. (2553). **แรงจูงใจในการเล่นกรีฑาของนักเรียนโรงเรียนกีฬา ปีการศึกษา 2551**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา). คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรวุฒิ พรหมจรม. (2556). **แรงจูงใจในการเล่นฟุตบอล ของนักกีฬาฟุตบอล ที่เข้าร่วมการแข่งขัน กีฬาสถิตสามัคคี ครั้งที่ 37**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา). คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภาพร ทัศนัยนา. (2548). **คัมภีร์ผู้ฝึกสอนแบดมินตัน**. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์.
- ประโยค สุทธิสง่า. (2541). **แบบทดสอบมาตรฐานทักษะฟุตบอล**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประวีณ สุทธิสง่า. (2553). **แรงจูงใจในการเล่นกีฬาซอฟท์บอลรุ่นอายุไม่เกิน 18 ปี ในเขตการศึกษา 12 พ.ศ. 2552**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา). คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนมไพร ไชยรงค์. (2542). **เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว**. สุพรรณบุรี: วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.

- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2531). **พระบรมราโชวาท ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน**. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2558, จาก www.kingsiam.com.
- พิชิต เมืองนาโพธิ์. (2534). **เอกสารประกอบการสอน พล 437 จิตวิทยาการกีฬา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2544). **ทฤษฎีองค์การสาธารณสุข**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิภพ วังเงิน. (2547). **พฤติกรรมมองค้องการ**. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.
- พีรลัทธ์ เกตุวัฒนา. (2549). **แรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาแฮนด์บอลของนักกีฬา ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 22**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา). คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระพงศ์ บุญศิริ. (2536). **จิตวิทยาการกีฬา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ภัทรดนัย ประสานตรี. (2556). **แรงจูงใจในการเล่นกีฬาบาสเกตบอล ของนักกีฬาบาสเกตบอล ในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 40**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้พลศึกษา). คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มุกดา ศรียงค์. (2540). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2534, มกราคม – ธันวาคม). บทบาทของจิตวิทยาการกีฬาที่มีต่อการสอนและพลศึกษา. **จิตวิทยาการกีฬา**. 2534(28): 11-12
- วันชัย มีชาติ. (2548). **พฤติกรรมกรรมการบริหาร องค์การสาธารณสุข**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริการณั น้อยวังหิน. (2550). **แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแบดมินตันของนักกีฬาหญิงในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 35 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี**. ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคนอื่นๆ. (2545). **ทฤษฎีองค์การฉบับมาตรฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไดมอนด์ อิน บิสสิเนส
- ศิลปชัย สุวรรณธาดา. (2548). **การเรียนรู้ทักษะการเคลื่อนไหว ทฤษฎีและปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันการพลศึกษา. (2556). **ยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา 2556-2560**. ชลบุรี: สถาบันการพลศึกษา.
- สถาบันการพลศึกษา. (2559). **ประวัติสถาบันการพลศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2559, จาก <http://www.ipe.ac.th>.

- สถาบันพัฒนาบุคลากรการพลศึกษา การกีฬา. (2552). **คู่มือผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอล T-Licence**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมเจตน์ ทองดี. (2527). **การสร้างแบบทดสอบทักษะแฮนด์บอล สำหรับนักศึกษาชาย วิทยาลัยพลศึกษา**. คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมบัติ กาญจนกิจ; และ สมหญิง จันทรุไทย. (2542). **จิตวิทยาการกีฬา แนวคิด ทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น. (2553). **ความสำคัญของแรงจูงใจ**. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2559 จาก www.tpa.or.th.
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2541). **พฤติกรรมองค์การ ทฤษฎีและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สรายุธ รักภู. (2554). **แรงจูงใจในการเล่นกรีฑาของนักกรีฑาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39**. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา). คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สารานุกรมเสรี. (2551). **วิทยาศาสตร์การกีฬา**. สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2559, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki>.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2530). **จิตวิทยาการบริหารองค์การ**. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- _____. (2546). **จิตวิทยาสังคม ทฤษฎีและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สืบสาย บุญวีร์บุตร. (2541). **จิตวิทยาการกีฬา**. ชลบุรี: ชลบุรีการพิมพ์.
- _____. (2542). **จิตวิทยาการกีฬา**. เอกสารประกอบการบรรยาย ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์การกีฬา เรื่อง การพัฒนาวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.
- _____. (2546). **การอบรมเชิงปฏิบัติการจิตวิทยาการกีฬากับการพัฒนาความสามารถ**. กรุงเทพฯ: สมาคมจิตวิทยาการกีฬาประยุกต์แห่งประเทศไทย.
- สุชา จันทร์หอม. (2557). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุปราณี ขวัญบุญจันทร์. (2539). **เอกสารประกอบการสอนจิตวิทยาการกีฬา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุปราณี ขวัญบุญจันทร์. (2541). **เอกสารประกอบการสอนวิชา พล 411 จิตวิทยาการกีฬา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพิตร สมอาทิตย์. (2546). **จิตวิทยาการกีฬาสำหรับผู้ฝึกสอนและนักกีฬา**. กรุงเทพฯ: สารวิทยาศาสตร์การกีฬา.

- อร่าม ตั้งใจ. (2539). **จิตวิทยาการศึกษา (แรงจูงใจ) การฝึกสมรรถภาพทางกาย**. กรุงเทพฯ: ไทยมิตรการพิมพ์.
- อารี พันธุ์ณี. (2534). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.
- Amorase, T.& Hom, T. S. (1995). **A Season- Long Examination of Itrinsic Motivation In First Year College Athletes: Relationships with Coaching Behavior**. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 1995 NASPSPA Abstracts. 17 : 20 ; Human Kinetics Publishers.
- Ashel, M.H. (1997). **SportPsychology: From Theory to Practice**. 3rd ed. Scotsdale AZ: Gorush Scarisbrick.
- Butter, R..J. (1997). **Sport Psychology in Performance**. Oxford: Butterworth Heinemann.
- Fisher F. and K. Corcoran. (1994). **Measure and Clinical Practice**. 2nd. New York: The free Press Publishing.
- Giffune, K. M. (1989). **The Participation Motibation of High School Student Athletes**. *Dessertation Abstracts International*. 1197-A.
- Jennifer, A. (2005). **A Comparison of Intrinsic Motivation Scores for Two groups of Preadolescent athletes**. *Dissertation Abstracts*. M.Sc.:lakehead University
- Karussanu, Maria & Roberts Glyn C. (1995). **Motivation in Physical Activity: The Role of Motivation Climate, Intrinsic Motivation, and Self-Effcacy**, *Jounal of Sport and Exercise Psychology*. NASPSPA Abstracts.Human Kinetics Publishers.
- Maslow, A.H. (1970). **Motivation and personalite**. 2nd ed. New York: Haper & Row.
- Salguero; et at. (2004). **Relationship Between Perceived Physical Ability and Sport Participation Motivation in Yong competitive Swimmers**. *Journal of Sport Medicine and Physical Fitness*.
- Pensgaad, A. M. (1999). **Motivation and Coping Strategies of Norwegian Paralympic and Olympic Winter Sport Athletes**. *Journal of Adapted Physical Activity Quartrely*.

Vincent, J T; & Charles. (1997). **Motivation for Participation in High School Soccer.**

Research Quarterly for Exercise and Sport.

Warren, L.L. (1987). **A Critical Examination of Published Sport Motivation.**

Research: 1975-1986. Dissertation Abstracts Internationnal.

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยการจัดการศึกษาแห่งชาติ

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ
- แบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระศักดิ์ วิชาลาภรณ์
รองอธิการสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขตกรุงเทพ
กรรมการบริหารสมาคมแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย
2. รองศาสตราจารย์สุดยอด ชมสะห้าย
รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พเยาว์ เนตรประชา
ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรชัย แสงสุชีลักษณ์
อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตกรุงเทพ
ผู้ตัดสินนานาชาติของสมาคมแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย
5. อาจารย์ ดร.พิมพา ม่วงศิริธรรม
ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี โครงการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท โท ๑๐๘
ที่ กก ๐๕๑๙.๐๘/ป.โท วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ลงนามในหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขตสุพรรณบุรี

ตามที่ นายसानิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ได้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นัยนา บุพพงษ์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ ขอเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว ได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์สุดยอด ชมสะห้าย
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระศักดิ์ วิชาลาภรณ์
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพเยาว์ เนตรประชา
๔. อาจารย์ ดร.พิมพ์มา ม่วงศิริธรรม
๕. นายฉัตรชัย แสงสุลักษณ์

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้ประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิในรายละเอียดต่อไป

ตรวจเสนอ

(นายกิตตินันท์ สีดาพงษ์)

จึงเรียนมาเพื่อโปรด

๑. พิจารณา
๒. ลงนามในหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชิต แท้สูงเนิน)
ประธานโครงการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท

๓๓ - (๐๕/๒๒๖ - ๐๖๓๓๖)

รองอธิการบดี (เขตสุพรรณบุรี)
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี งานสารบรรณ โทร. ๐ ๓๕๕๔ ๕๗๕๔ - ๕

ที่ กก ๐๕๑๙/๔๖๗

วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์สุคยอด ชมระห้าย

ด้วย นายสานิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา อยู่ในระหว่างการค้าเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลของนักกีฬาแฮนด์บอลสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นัยนา บุพพวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ วิทยาเขตสุพรรณบุรี พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายสมชาย ประเสริฐศรี)

รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขตสุพรรณบุรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี งานสารบรรณ โทร. ๐ ๓๕๕๔ ๕๗๕๔ - ๕

ที่ กก ๐๕๑๙/ ๔๑๗

วันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระศักดิ์ วิชาลาภรณ์

ด้วย นายสานิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลของนักกีฬาแฮนด์บอลสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นัยนา บุพพวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ วิทยาเขตสุพรรณบุรี พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายสมชาย ประเสริฐศรี)

รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขตสุพรรณบุรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี งานสารบรรณ โทร. ๐ ๓๕๕๔ ๕๗๔๔ - ๕

ที่ กก ๐๕๑๙.๐๘/๔๑๗

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียว เนตรประชา

ด้วย นายสันติย์ เอี่ยมผู้ช่วย นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินการวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์นัยนา บุพพวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ วิทยาเขตสุพรรณบุรี พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายสมชาย ประเสริฐศรี)

รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขตสุพรรณบุรี

ที่ กก ๐๕๑๙/ ๑๖๖๖

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐

พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.พิมพ์ ม่วงศิริธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายสันติย์ เอี่ยมผู้ช่วย นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ได้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นัยนา บุพพวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ วิทยาเขตสุพรรณบุรี พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้อง กับการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นักศึกษาผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมชาย ประเสริฐศรี)

รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขตสุพรรณบุรี

คณะศึกษาศาสตร์

โทร. ๐-๓๕๕๕-๕๗๔๔-๕ ต่อ ๑๐๘

โทรสาร ๐-๓๕๕๕-๕๒๖๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี งานสารบรรณ โทร. ๐ ๓๕๕๔ ๕๗๔๔ - ๕

ที่ กก ๐๕๑๙.๐๘/๔๑๗

วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน นายฉัตรชัย แสงสุชีลักษณ์

ด้วย นายสานิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินการวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา ภัทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์นัยนา บุพพวงษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ วิทยาเขตสุพรรณบุรี พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นักศึกษา ผู้วิจัย จะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายสมชาย ประเสริฐศรี)

รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษาประจำวิทยาเขตสุพรรณบุรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา ภาควิชาการท่องเที่ยวและกีฬา

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา ภาควิชาการท่องเที่ยวและกีฬาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนานักกีฬาแฮนด์บอลของสถาบันการพลศึกษาให้ก้าวสู่ระดับสูงขึ้น แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลของนักกีฬาแฮนด์บอลสถาบันการพลศึกษา ภาควิชาการท่องเที่ยวและกีฬา ประกอบด้วยแบบสอบถาม 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แรงจูงใจภายใน จำนวน 20 ข้อ ส่วนที่ 2 แรงจูงใจภายนอก จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลอื่นๆ

ข้อแนะนำก่อนทำแบบสอบถาม

1. ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามในแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอลสถาบันการพลศึกษา ภาควิชาการท่องเที่ยวและกีฬา ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ แรงจูงใจภายใน จำนวน 20 ข้อ แรงจูงใจภายนอก จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 3 ข้อสอบถามปลายเปิด

ข้อมูลจากแบบสอบถามนี้จะไม่มีการส่งต่อให้ผู้ให้ข้อมูล(ผู้ตอบแบบสอบถาม)และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม ดังนั้นจึงขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามโปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้มากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

सानิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

แบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล
สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. ท่านเป็นนักกีฬาแฮนด์บอลของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต.....
2. เพศ
 ชาย หญิง
3. อายุ
  - 3.1 ต่ำกว่า 18 ปี
  - 3.2 18 - 19 ปี
  - 3.3 20 - 21 ปี
  - 3.4 22 - 23 ปี
  - 3.5 มากกว่า 24 ปี
4. ประสบการณ์ในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลในสถาบันการพลศึกษา
  - 4.1 1 ปี
  - 4.2 2 ปี
  - 4.3 3 ปี
  - 4.4 4 ปี
  - 4.5 5 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล
ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษากระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด
ตัวอย่างแบบสอบถาม ข้อที่ 0

ข้อที่	แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล	ระดับของแรงจูงใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ทำให้ร่างกายแข็งแรง มีภูมิคุ้มกัน	$\checkmark$				

แสดงว่าท่านมีแรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาแฮนด์บอล เพราะว่าทำให้ร่างกายแข็งแรง
มีภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจภายนอก

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความข้างล่างนี้และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อที่	ท่านเป็นนักกีฬาของสถาบันการศึกษา เพราะ....	ระดับของแรงจูงใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	แรงจูงใจภายใน					
1.	มีความรักและสนใจกีฬาแฮนด์บอลมาตั้งแต่เด็ก					
2.	มีความถนัดในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลมากที่สุด					
3.	มีความรู้สึกดีๆ เกิดขึ้นเมื่อได้เล่นกีฬาแฮนด์บอล					
4.	มีความภูมิใจที่ได้เป็นนักกีฬาแฮนด์บอล					
5.	ชอบความท้าทายในการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล					
6.	มีความชอบในรูปแบบการเล่นตำแหน่งต่างๆของกีฬาแฮนด์บอล					
7.	มีความชอบกีฬาประเภททีม					
8.	ชอบกีฬาแฮนด์บอลเพราะเป็นกีฬาที่ต้องชิงไหวชิงพริบกับคู่แข่งตลอดเวลา					
9.	ชอบกีฬาประเภทที่มีรูปแบบการรุกอย่างรวดเร็ว					
10.	ชอบความพร้อมเพียงเป็นหนึ่งในทีมกีฬาแฮนด์บอล					
11.	ได้เรียนรู้จังหวะของการเคลื่อนไหวในเกมการแข่งขันที่หลากหลาย					
12.	ต้องการพัฒนาการเล่นแฮนด์บอลให้ดีขึ้นเพื่อประโยชน์ของทีม					

ข้อที่	ท่านเป็นนักกีฬาของสถาบันการศึกษา เพราะ....	ระดับของแรงจูงใจ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
13.	ต้องการมีสุขภาพจิตที่ดี					
14.	ต้องการคลายความเครียด					
15.	ต้องการมีบุคลิกภาพที่สง่างาม					
16.	สนุกสนานจากการแข่งขันกีฬา					
17.	ต้องการสร้างสมรรถภาพร่างกายให้แข็งแรง และจิตใจให้ร่าเริงสมบูรณ์อยู่เสมอ					
18.	ต้องการเป็นที่สนใจต่อเพศตรงข้าม					
19.	ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
20.	ต้องการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอลที่มี ความสามารถ/เก่ง					
	แรงจูงใจภายนอก					
21.	ครู/อาจารย์ แนะนำให้เล่นกีฬาแฮนด์บอล					
22.	ได้รับเงินรางวัลจากการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล					
23.	ได้รับชุดแข่งขันและชุดวอร์ม					
24.	มีโอกาสดำเนินทุนการศึกษาระหว่างเรียน เช่น ทุนด้านกีฬา					
25.	มีโอกาสดำเนินท่องเที่ยวพร้อมกับการแข่งขันกีฬา					
26.	ทำให้ได้แสวงหาความรู้ใหม่ และประสบการณ์ ในเชิงกีฬาแฮนด์บอล					
27.	ทำให้ได้พบเพื่อนเก่า					
28.	มีโอกาสดำเนินรู้จักเพื่อนใหม่					
29.	รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาใน ระดับชาติ					

ข้อที่	ท่านเป็นนักกีฬาของสถาบันการศึกษา เพราะ....	ระดับของแรงจูงใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30.	มีโอกาสดำเนินงานตนเองเป็นผู้เชี่ยวชาญกีฬา แฮนด์บอล					
31.	มีโอกาสดำเนินงานคัดเลือกเป็นตัวแทนนักกีฬา ทีมชาติไทย					
32.	ทำให้ได้รับการชื่นชมและยกย่องจากบุคคล ทั่วไป					
33.	มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับและเป็นเกียรติแก่ วงศ์ตระกูล					
34.	สร้างชื่อเสียงให้กับวิทยาเขตของตนเอง					
35.	สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดของตนเอง					
36.	ครอบครัวมีความภาคภูมิใจและให้การ สนับสนุนในการเป็นนักกีฬาแฮนด์บอล					
37.	มีเพื่อนแนะนำให้เล่นเนื่องจากเห็นว่ามีความ และมีรูปร่างที่เหมาะสม					
38.	มีโอกาสดำเนินงานพิเศษเกี่ยวกับด้านการศึกษา และค่ายกเว้นค่าเทอม					
39.	มีโอกาสดำเนินงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ กีฬา					
40.	เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาทำให้นักศึกษา สนใจและมาเลือกเล่นกีฬาแฮนด์บอล					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Ended) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอลอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

แบบสัมภาษณ์

เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มีทั้งหมด 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 หัวข้อสัมภาษณ์

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นี้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในภาพรวมเพื่อประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้นซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อ การตอบแบบสัมภาษณ์ของท่าน จึงขอความกรุณาตอบตามความคิดเห็นที่แท้จริงของท่านซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาครั้งนี้ และผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบสัมภาษณ์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

นายสานิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง สถานภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์

- 1. เพศ.....
- 2. อายุ.....
- 3. สถานภาพ.....

ตอนที่ 2 หัวข้อสัมภาษณ์

แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล

สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
ด้านนักกีฬา

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านผู้ฝึกสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย

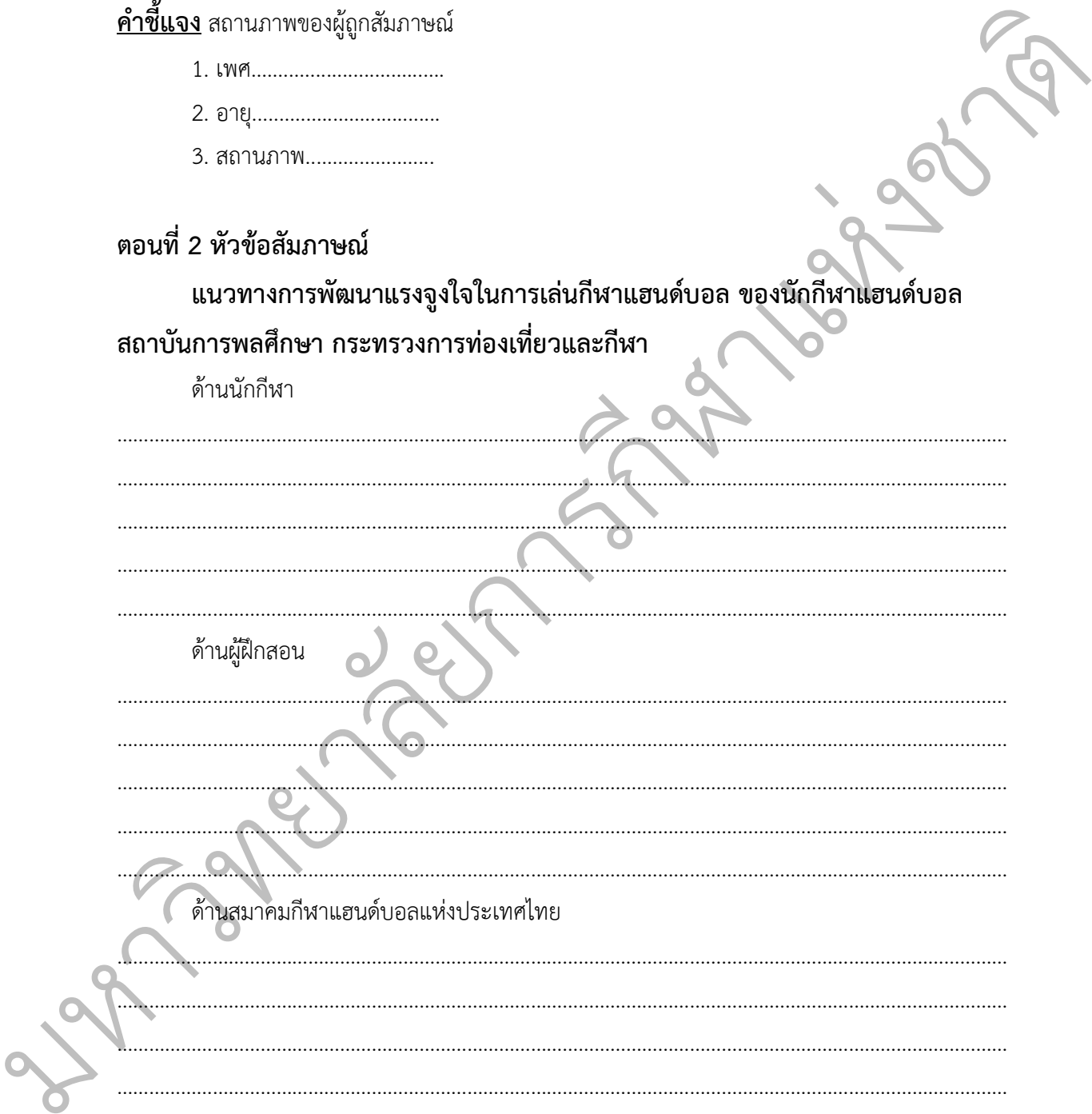
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

- ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล
ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล
สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงจูงใจภายในจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่าดัชนีความ สอดคล้องของ ข้อความ
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1	0	0.80
3	1	1	1	0	1	0.80
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	0	1	0.80
9	1	1	0	1	1	0.80
10	1	1	1	0	1	0.80
11	1	1	1	1	1	1.00
12	1	1	1	0	1	0.80
13	1	1	1	1	1	1.00
14	1	1	1	0	1	0.80
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	1	1	0	1	1	0.80
18	1	1	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1	1	1.00
20	1	1	1	0	1	0.80

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล
สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงจูงใจภายนอกจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่าดัชนีความ สอดคล้องของ ข้อความ
21	1	1	1	-1	1	0.60
22	1	1	1	1	0	0.80
23	1	1	1	0	1	0.80
24	1	1	1	1	1	1.00
25	1	1	1	1	1	1.00
26	1	1	1	-1	1	0.60
27	1	1	1	0	0	0.60
28	1	1	1	1	1	1.00
29	1	1	1	1	1	1.00
30	1	1	1	1	1	1.00
31	1	1	1	1	1	1.00
32	1	1	1	1	1	1.00
33	1	1	1	1	1	1.00
34	1	1	1	1	1	1.00
35	1	1	0	1	1	0.80
36	1	1	1	1	1	1.00
37	1	1	1	1	1	1.00
38	1	1	1	0	1	0.80
39	1	1	1	1	1	1.00
40	1	1	1	1	1	1.00
					รวม	0.90

หมายเหตุ มากกว่า หรือ เท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อความนั้นสามารถนำไปใช้เป็นข้อความในแบบวัดได้

ภาคผนวก ค
ใบรับรองจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา
 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ชื่อ-สกุลผู้วิจัย นายสานิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย

ชื่อปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา พลศึกษา

ปีที่ส่งวิทยานิพนธ์ 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัยนา บุพพวงษ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัชรีน เขมรัตน์

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ (1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำราและงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างต้นร่างแบบสอบถาม แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา (3) นำต้นร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง ตรวจสอบความ ครบคลุมความเหมาะสม (4) หาคคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) หาคคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน จากการเลือกแบบเจาะจง โดยการหาค่าดัชนีความ สอดคล้องความคิดเห็น (IOC) 2) หาคคุณภาพด้านความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย จากนักกีฬาแฮนด์บอล จำนวน 30 คน ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักกีฬาแฮนด์บอลที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสถาบันการ พลศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 41 จำนวน 242 คน เป็นชาย จำนวน 161 คน หญิง จำนวน 81 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ เท่ากับ .96 แบบสอบถามดังกล่าวประกอบด้วย 2 ด้าน คือ (1) ด้านแรงจูงใจภายใน (2) ด้าน แรงจูงใจภายนอก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานและทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีแรงจูงใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.06 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน เท่ากับ .52 ด้านแรงจูงใจภายใน มีแรงจูงใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .45 ด้านแรงจูงใจภายนอก มีแรงจูงใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.92

และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .59

การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ไม่แตกต่างกัน

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นตัวกระตุ้นที่สามารถจะช่วยให้ นักกีฬาได้เข้าร่วมกิจกรรมการเล่นกีฬา มีการปรับปรุงตนเอง ยอมรับความสามารถที่มีอยู่ของตัวเอง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้ อีกทั้งผลจากการวิจัยครั้งนี้ ยังได้เป็นแนวทางในการพัฒนาสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอล ที่จะนำไปใช้ในการสร้างกิจกรรมแรงจูงใจกับนักกีฬาแฮนด์บอลในโอกาสต่อไป

คำสำคัญ: แฮนด์บอล แรงจูงใจ

Abstract

Thesis Title Motivation in Handball Playing of Handball Players at Institute of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports

Student's name Mr.Sanit lamphuchuai

Degree Master of Education

Discipline Physical Education

Year 2017

Research Advisor

1. Asst. Prof. Naiyana Buppawong, Ph.D.
2. Asst. Prof. Supatcharin Kemarat, Ph.D.

This research aimed to study and compare the motivation in handball playing of handball players at Institute of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports. This study consisted of four stages: (1) documentary review such as theories, textbooks, researches, (2) questionnaire construction, (3) questionnaire quality recommendation by the research advisors, and (4) questionnaire quality examination comprising 1) figuring out the content validity (IOC) by the panel of five experts selected by purposive sampling method, 2) finding out the reliability from thirty handball players. The populations used in this study were 242 handball players participating in the forty-first Thailand's Institute of Physical Education Games, divided into 161 males and 81 females. The questionnaire constructed by the researcher was used as a tool of this research. The constructed questionnaire, the reliability of which was found at .96, contained two aspects: internal motivation and external motivation. The data analysis was conducted in terms of frequency, percentage, arithmetic average scores, standard deviation, and t-test.

The findings revealed that:

The motivation in handball playing of handball players at Institute of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports, was found at a high level (arithmetic average scores = 4.06, S.D. = .52). The internal motivation was found at a high level (arithmetic average scores = 4.19, S.D. = .45). The external motivation was found at

a high level (arithmetic average scores = 3.92, S.D. = .59).

No difference was found in internal motivation and external motivation between male and female handball players.

In conclusion, the motivation in handball playing of handball players at Institute of Physical Education, Ministry of Tourism and Sports, can encourage the players to attend the sports activities, improve themselves, accept their own ability and change their behavior in a better way. Also, the results of this research can be the guidelines for the handball coaches to arrange the motivating activities for their players.

Keywords: handball, motivation

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสานิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย
วัน เดือน ปีเกิด	12 มีนาคม 2526
สถานที่เกิด	อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	30/5 ม.4 ต.บางซ้าย อ.บางซ้าย จ.พระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13270
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ผู้เชี่ยวชาญกีฬา (กีฬาแฮนด์บอล) สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ต.รั้วใหญ่ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี 72000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาการกีฬาและสุขภาพ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2546	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
พ.ศ. 2549	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา) มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
พ.ศ. 2560	ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์ และช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัยนา บุพพวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัชริน เขมรัตน์ ที่ได้กรุณาเป็น อาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขและปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุดยอด ชมสะห้าย ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียว เนตรประชา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรชัย แสงสุลักษณ์ อาจารย์ ดร.พิมพ์ ม่วงศิริธรรม ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้คำแนะนำในการสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ นายสมชาย ประเสริฐศรี รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษา ประจำวิทยาเขตสุพรรณบุรี ที่ให้การสนับสนุน ให้ความอนุเคราะห์ในทุกด้าน ขอกราบขอบพระคุณ ครู อาจารย์ทุกท่านได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้จนกระทั่งผู้วิจัยสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลและ จัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณผู้ฝึกสอน นักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้กำเนิดและเลี้ยงดูเป็นอย่างดี คอยอบรมสั่งสอน ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม และดูแลเอาใจใส่ในทุกๆ ด้าน ตลอดจนภรรยาที่คอยเป็น กำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา ถ้าหากผลงานวิจัยมีสิ่งดีงามและเป็นประโยชน์ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้มี พระคุณทุกท่านที่กล่าวมาแล้ว

सानิตย์ เอี่ยมผู้ช่วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	5
ความหมายของแรงจูงใจ.....	5
ความสำคัญและประโยชน์ของแรงจูงใจ.....	7
องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ.....	8
ประเภทของแรงจูงใจ.....	11
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	14
แรงจูงใจกับการเลือกฝึกกีฬา.....	26
แรงจูงใจกับการเลือกเล่นกีฬา.....	27
แรงจูงใจกับความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา.....	30
ประวัติสถาบันการพลศึกษา.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
กีฬาแฮนด์บอล.....	37
ประวัติกีฬาแฮนด์บอลในต่างประเทศ.....	37
ประวัติกีฬาแฮนด์บอลในประเทศไทย.....	41
กติกาการเล่นกีฬาแฮนด์บอล.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
งานวิจัยในประเทศ.....	62
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	64
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	66
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
ประชากร.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผล.....	93

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	97
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	103
ภาคผนวก ก.....	104
ภาคผนวก ข.....	120
ภาคผนวก ค.....	123
ประวัติผู้วิจัย.....	125

มหาวิทยาลัยการจัดการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากร.....	68
4.1 ค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของประชากร	75
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬา แฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านแรงจูงใจภายใน และภายนอก.....	76
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายใน.....	77
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายนอก.....	79
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายใน เพศชาย.....	81
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายใน เพศหญิง.....	83
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายนอก เพศ ชาย.....	85
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านแรงจูงใจภายนอก เพศหญิง.....	87
4.9 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยแรงจูงใจ ระหว่างเพศชาย และเพศหญิง.....	89

สารบัญญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 ทฤษฎีลำดับชั้นแรงจูงใจของมาสโลว์.....	22
2.2 ตราพระพลบดี.....	34
2.3 ตราประจำสถาบันการพลศึกษา.....	37
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	66

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

การออกกำลังกาย หรือการเล่นกีฬา ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังพระราชดำรัสพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่ง ว่า

“กีฬามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคนและชีวิตของบ้านเมือง ถ้าปฏิบัติอย่างถูกต้อง หมายความว่า อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถก็จะนำชื่อเสียงแก่ตน แก่ประเทศชาติ ถ้าปฏิบัติกีฬาด้วยความเรียบร้อยด้วยความสุภาพก็ทำให้มีชื่อเสียงเหมือนกันและจะส่งเสริมความสามัคคีในประเทศชาติ” (พระราชดำรัส พระบรมราโชวาทเนื่องในวันกีฬาแห่งชาติ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน. 2531: ออนไลน์)

การออกกำลังกายและการเล่นกีฬา เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและมีประโยชน์แก่บุคคลมาก ซึ่ง ประโยค สุทธิสง่า (2541: 1) ได้กล่าวว่า การเล่นกีฬาที่ถูกต้องตามอุดมคติของการกีฬา คือ กีฬาเพื่อสุขภาพ กีฬาเพื่อมิตรภาพ และกีฬาเพื่อความสนุกสนานแล้วจะช่วยให้บุคคลเป็นผู้มีกำลังร่างกายที่แข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์ เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬา เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

กีฬาแฮนด์บอล จึงเป็นกีฬาประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมสุขภาพและมิตรภาพ มีรูปแบบการเล่นที่มีความตื่นเต้นเร้าใจ เป็นกีฬาที่ต้องใช้ความเร็วสูงในการรุกและการรับ ต้องใช้ความเร็วอยู่ตลอดเวลา และเป็นกีฬาที่ให้ประโยชน์แก่ผู้เล่นในหลายด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม และประโยชน์ของการเล่นกีฬาแฮนด์บอลมีหลายประการ เช่น ให้ประโยชน์ต่อร่างกายทำให้ร่างกายแข็งแรง มีความคล่องตัว ว่องไว ประโยชน์ที่มีต่อจิตใจทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ มีความเฉลียวฉลาด รู้จักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า มีความยุติธรรม เคารพสิทธิของผู้อื่น ปลูกฝังความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาและทำให้ผู้เล่นมีทักษะสูง และการที่จะเล่นกีฬาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เล่นนั้นมีผลตอบแทนทางสังคม

สำหรับกีฬาแฮนด์บอลในประเทศไทย ได้เข้ามาเผยแพร่ในสมัยที่มีโรงเรียนพลศึกษากลาง เมื่อปี พ.ศ. 2482 โดยอาจารย์กอง วิสุทธารมย์ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษาท่านได้รับทุนไปศึกษาวิชาพลศึกษาในประเทศอังกฤษ และได้ศึกษากีฬาแฮนด์บอลด้วย สมัยนั้นกีฬาแฮนด์บอลนิยมเล่นข้างละ 11 คน

ปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยจัดการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลระดับอุดมศึกษาเป็นครั้งแรก โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ร่วมกับสมาคมแฮนด์บอลแห่งประเทศไทยระหว่างวันที่ 28-30 มกราคม 2550 ณ อาคารนิมิบุตร สนามกีฬาแห่งชาติ ผลการแข่งขันชนะเลิศทีมชาย มหาวิทยาลัย

ราชภัฏสวนดุสิต ทีมหญิง สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ แต่ก็กลับได้รับความนิยมน้อย และยังเป็นกีฬาที่เล่นกันยังไม่แพร่หลายทั้งที่เป็นกีฬาที่จัดการแข่งขันในกีฬาโอลิมปิกเกมส์ กีฬาเอเชียนเกมส์ กีฬาซีเกมส์ ชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย กีฬาแห่งชาติ เนื่องจากกีฬาแฮนด์บอลเป็นกีฬาที่มีความยากในการเล่น มีการปะทะทำให้บาดเจ็บ อีกทั้งยังประสบกับปัญหาในการคัดเลือกนักกีฬามาเล่นกีฬาแฮนด์บอล ประกอบกับผู้ที่มีความรู้ ความสามารถหรือเชี่ยวชาญในด้านการสอนกีฬาแฮนด์บอลยังมีอยู่น้อย และอีกปัจจัยที่ส่งผลให้กีฬาแฮนด์บอลไม่เป็นที่นิยม เนื่องจากเป็นกีฬาที่มีข้อจำกัดในการเล่น เช่น สนามที่จะใช้มีน้อยเพราะต้องใช้พื้นที่กว้าง วัสดุอุปกรณ์ในการเล่นมีราคาแพงเพราะต้องมีอุปกรณ์เสริม เช่น กาวที่ใช้สำหรับจับลูกบอล น้ำยาล้างกาว ต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ

จากการศึกษาหลักการ และทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ของการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ผู้วิจัยพบว่ามีหลายสาเหตุ และแรงจูงใจถือเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นตัวกระตุ้นทำให้ได้มีผู้สนใจในการเลือกเล่นกีฬา ซึ่ง นภพร ทศนัยนา (2548: 10) ได้กล่าวว่า การสร้างแรงจูงใจให้กับนักกีฬา นักเรียน และนักศึกษา ได้อย่างจะเรียน ได้อย่างจะฝึก ด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่ด้วยการถูกบังคับนั้น นักกีฬาจะขยันหมั่นเพียรทุ่มเทให้กับการฝึกซ้อมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการแข่งขันด้วยระยะเวลาการฝึกที่ยาวนานต่อเนื่องได้นั้น แรงจูงใจ (Motivation) เป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะแรงจูงใจจะเป็นตัวกระตุ้นที่เสริมแรงให้นักกีฬามีความสมัครใจที่จะฝึกต่อไป แม้จะมีความหนักและเหนื่อยก็ตาม ในการกระตุ้นให้นักกีฬาตื่นตัวทั้งในขณะฝึกซ้อมและแข่งขัน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ นักกีฬาประสบความสำเร็จ แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่ง สมบัติ กาญจนกิจ; และ สมหญิง จันทฤทธิ์ (2542: 21) กล่าวว่า นักกีฬาหรือผู้ฝึกสอนต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 3 ประการ ซึ่งจะเป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความสามารถของนักกีฬาทั้งในขณะฝึกซ้อม และในการลงแข่งขัน คือ ทักษะ สมรรถภาพทางกาย และสมรรถภาพทางจิตใจ ดังนั้น แรงจูงใจจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้อยากเล่นกีฬา แฮนด์บอล มีความตั้งใจในการฝึกซ้อมและนำไปสู่การประสบความสำเร็จในการแข่งขัน สอดคล้องกับ สมบัติ กาญจนกิจ; และ สมหญิง จันทฤทธิ์ (2542: 98) กล่าวว่า แรงจูงใจมีบทบาทสำคัญทั้งในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่จะช่วยส่งเสริมให้เยาวชนได้มีการพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพ แรงจูงใจจึงเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความสนใจให้เยาวชนได้มีความต้องการที่จะเล่นกีฬา

ผู้วิจัยในฐานะที่เคยเป็นนักกีฬาแฮนด์บอลทีมชาติไทย เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอลทีมชาติไทย และปัจจุบันเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอลของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี จึงได้มีความสนใจที่จะศึกษา แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้งนี้เพื่อจะได้รับทราบผลของการศึกษา เพื่อให้ผู้ฝึกสอนและผู้ที่มีความสนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการจูงใจให้ผู้ที่มีความสนใจ มีความสามารถและมีความเหมาะสม

ในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ได้เข้ามาเล่นกีฬาแฮนด์บอลมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้ฝึกสอนนำไปใช้ประโยชน์ต่อการฝึกกีฬาแฮนด์บอลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำแนกตามเพศ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 41 ณ จังหวัดกระบี่ เป็นนักกีฬาแฮนด์บอลชาย จำนวน 161 คน นักกีฬาแฮนด์บอลหญิง จำนวน 81 คน รวมทั้งสิ้น 242 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
  - 1.1 เพศ จำแนกเป็น
    - 1.1.1 ชาย
    - 1.1.2 หญิง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำแนกเป็น
  - 2.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation)
  - 2.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แรงจูงใจ** หมายถึง พลังผลักดันให้คนมีพฤติกรรม และยังกำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรมนั้นด้วย คนที่มีแรงจูงใจสูง จะใช้ความพยายามในการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยไม่ลดละ แต่คนที่มีแรงจูงใจต่ำ จะไม่แสดงพฤติกรรม หรือไม่ก็ล้มเลิก การกระทำ ก่อนบรรลุเป้าหมาย

2. **แรงจูงใจภายใน** หมายถึง สิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคล เจตคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการ ฯลฯ สิ่งต่างๆ ดังกล่าวมาเหล่านี้มีอิทธิพล

ต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร เช่น คนงานที่เห็นคุณค่าของงาน ความต้องการเล่นกีฬาเพื่อความสนุกสนาน หรือความสนใจเป็นพิเศษ เป็นต้น

3. แรงจูงใจภายนอก หมายถึง เป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัวบุคคลที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม การได้รับรางวัล เกียรติยศ ชื่อเสียง คำชม การได้รับการยอมรับยกย่อง เช่น ความต้องการเล่นกีฬา เพื่อเงินรางวัล คำชมเชย ความก้าวหน้า เป็นต้น

4. กีฬาแฮนด์บอล หมายถึง กีฬาที่ใช้ลูกบอลอีกประเภทหนึ่ง ที่ผู้เล่นมีการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว เปลี่ยนทิศทางอยู่ตลอดเวลา ใช้ทักษะหลากหลายชนิดในการเล่น มีความสนุกสนาน ตื่นเต้นและเข้าใจ ทุกช่วงเวลาของการแข่งขัน ในการแข่งขันแบ่งเป็น 2 ทีม โดยในแต่ละทีมประกอบไปด้วย ผู้เล่นลง ในสนาม 6 คน ผู้รักษาประตู 1 คน ผู้ชนะ คือ ทีมที่ทำคะแนนได้มากกว่าในเวลาการแข่งขัน 60 นาที เวลาการแข่งขันจะแบ่งเป็น 2 ครึ่งๆ ละ 30 นาที

5. นักกีฬาแฮนด์บอล หมายถึง นักกีฬาแฮนด์บอล ของสถาบันการพลศึกษา กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 41 ณ จังหวัดกระบี่

6. สถาบันการพลศึกษา หมายถึง เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา เดิมชื่อ วิทยาลัยพลศึกษา ทำหน้าที่ผลิตครูโดยเฉพาะครูสอนพลศึกษาและสุขศึกษา ในปัจจุบัน ได้เพิ่มบทบาทในการผลิตบุคลากรด้านวิชาชีพ ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพเพิ่มขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบข้อมูลระดับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบัน การพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อการศึกษาต่อไป
2. ได้ทราบแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ให้แก่ ผู้ฝึกสอน ครู อาจารย์ทางพลศึกษา สมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการ ตัดสินใจในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างแรงจูงใจให้เล่นกีฬาแฮนด์บอล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
  - 1.1 ความหมายของแรงจูงใจ
  - 1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของแรงจูงใจ
  - 1.3 องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ
  - 1.4 ประเภทของแรงจูงใจ
  - 1.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
  - 1.6 แรงจูงใจกับการเลือกฝึกกีฬา
  - 1.7 แรงจูงใจกับการเลือกเล่นกีฬา
  - 1.8 แรงจูงใจกับความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา
2. ประวัติสถาบันการพลศึกษา
3. กีฬาแฮนด์บอล
  - 3.1 ประวัติกีฬาแฮนด์บอลในประเทศไทย
  - 3.2 ประวัติกีฬาแฮนด์บอลในต่างประเทศ
  - 3.3 กติกาการเล่นกีฬาแฮนด์บอล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

1.1 ความหมายของแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (Motivation) ซึ่งเป็นคำที่มาจากภาษาลาติน Movere ซึ่งมีความหมายตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “to move” อันหมายความว่า “เป็นสิ่งที่โน้มน้าวหรือชักนำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือปฏิบัติการ”

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541: 11) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ 2 แนว คือ แรงจูงใจในความหมายของผู้ฝึกสอน และของนักศึกษา แรงจูงใจในความหมายของผู้ฝึกสอน คือ การหาวิธีชักจูงใจที่จะให้นักกีฬาปฏิบัติกิจกรรมซึ่งนักกีฬาอาจไม่ประสงค์จะปฏิบัติ ส่วนแรงจูงใจในความหมายของนักศึกษา คือ สาเหตุที่นักกีฬานำขึ้นมาอ้างเพื่อที่จะกระทำกิจกรรมใดๆ ให้สำเร็จหรือเมื่อประสบความล้มเหลว

สีบสาย บุญวีรบุตร (2546: 15) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่ได้กำหนดทิศทางขึ้นและระดับความตั้งใจที่จะกระทำหรือพฤติกรรม (Direction and intensity) ในการเลือกและการคงไว้ของพฤติกรรมมนุษย์ แรงจูงใจจึงเป็นตัวกำกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่จะให้ถอยหนี หรือเผชิญหน้าต่อสถานการณ์ต่างๆ และความตั้งใจที่จะประพฤติ หรือพยายามที่จะบรรลุตามเป้าประสงค์ ดังนั้นแรงจูงใจจึงเป็นตัวกำหนดทิศทางและระดับความตั้งใจ ความพยายามที่จะกระทำมีความมุ่งมั่นที่จะกระทำหรือปฏิบัติในการกีฬา แรงจูงใจจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อคุณภาพและความสามารถในการเล่นและแข่งขันกีฬา

ศิริการณ น้อยวังหิน (2550: 6) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยในการกระตุ้นของพฤติกรรมมนุษย์ บุคคลที่ได้รับแรงจูงใจจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ด้วยความกระตือรือร้น และผลจากการที่กระทำพฤติกรรมจะมีประสิทธิภาพสูง และเราสามารถที่จะใช้คำได้อีกหลายคำเพื่อที่จะนำอธิบายเกี่ยวกับคำว่าแรงจูงใจ เป็นต้นว่า ความต้องการ การเร่งเร้า แรงกดดัน วัตถุประสงค์ ความปรารถนา และจุดหมายปลายทาง ซึ่งเป็นคำที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทั้งสิ้น

โชติกา ระโส (2555: 11) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยหรือสิ่งต่างๆ ที่ได้ผลักดันให้บุคคลได้แสดงพฤติกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ หรือเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองมีความต้องการหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

ธีรวิมล พรหมจรรย์ (2556: 7) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจ หมายถึง ความต้องการของคนๆ นั้น ที่จะพยายามกำหนดทิศทางของพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการนั้นๆ แรงจูงใจจึงถือเป็นตัวที่กำหนดระดับความตั้งใจของคนให้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา แรงจูงใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับทุกๆ คนในอันที่จะทำให้คนแต่ละคนกระทำหรือไม่กระทำกิจกรรมใดๆ ก็ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของคนๆ นั้น

ภัทรดนัย ประสานตรี (2556: 6) ได้ให้ความหมายแรงจูงใจ หมายถึง สิ่งเร้าและกระตุ้นทำให้บุคคลเกิดความพยายามและมีความต้องการในการประสบความสำเร็จในจุดมุ่งหมาย ซึ่งแรงจูงใจอาจจะเกิดจากตัวเองหรือเกิดจากบุคคลอื่นกระตุ้นโดยการใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

สรุปได้ว่า ความหมายของแรงจูงใจ หมายถึง เป็นพลังผลักดันให้คนมีพฤติกรรม และยังกำหนดทิศทางเป้าหมายของพฤติกรรมนั้นด้วย คนที่มีแรงจูงใจสูงจะใช้ความพยายามในการกระทำ

ไปสู่เป้าหมายโดยไม่ลดละ แต่คนที่มีแรงจูงใจต่ำจะไม่แสดงพฤติกรรมหรือไม่ก็ล้มเลิกการกระทำก่อนบรรลุเป้าหมาย

1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของแรงจูงใจ

1.2.1 ความสำคัญของแรงจูงใจ

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2539: 24) กล่าวว่า ในการฝึกซ้อมนักกีฬา ผู้ฝึกสอนต้องใช้แรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้นักกีฬาเกิดความตั้งใจในการฝึกซ้อม สิ่ง que ผู้ฝึกสอนต้องปฏิบัติ มีดังนี้

1. ความสนใจ (Interest) หมายถึง สิ่งที่เป็นแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ดังนั้น ผู้ฝึกสอนควรเร้าความสนใจก่อนการฝึกซ้อม เพื่อให้ให้นักกีฬาได้เกิดการตื่นตัวและได้เตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อม การเร้าความสนใจทำได้หลายวิธี เช่น การสนทนา การเล่าถึงประสบการณ์ต่างๆ
2. จุดมุ่งหมาย (Objective) หมายถึง สิ่งล่อใจ (Incentives) ที่จะกระตุ้นให้นักกีฬาเกิดแรงจูงใจในการฝึกซ้อม เช่น ผู้ฝึกสอนต้องพูดถึงจุดมุ่งหมายของแบบฝึกว่าแบบฝึกนี้ ฝึกซ้อมเพื่ออะไร และทำไมจึงต้องฝึกซ้อมแบบฝึกนี้ เป็นต้น

พนมไพร ไชยรงค์ (2542: 12) กล่าวว่า ความสำคัญของแรงจูงใจ ไม่ใช่ตัวพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่สามารถมองเห็นได้โดยตรง แต่เป็นนามธรรมอย่างหนึ่งที่จะช่วยอธิบายขั้นตอนในการเกิดพฤติกรรมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น การจูงใจมีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ให้พลังกระตุ้นต่อการแสดงพฤติกรรม หรือความเข้มของกำลังตอบสนองที่จะแสดงพฤติกรรม
2. กำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรม
3. กำหนดระดับความพยายาม หรือความมุ่งมั่นไม่ลดละของพฤติกรรมนั้น คือ จะใช้ความอดทน หรือมานะพยายามในการกระทำพฤติกรรมนั้นได้นานเพียงใด

1.2.2 ประโยชน์ของแรงจูงใจ

มุกดา ศรียงค์ (2540: 12) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะเข้าใจพฤติกรรมของบุคคล จึงต้องทำความเข้าใจกับแรงจูงใจของคนนั้นๆ ว่าบุคคลนี้มีแรงจูงใจอยู่ในประเภทใด ระดับใด ดังนั้น การที่ทำความเข้าใจกับกระบวนการจูงใจ แนวคิด และทฤษฎีของแรงจูงใจจะช่วยให้บุคคลนั้นได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ คือ

1. เข้าใจในพฤติกรรมของตนเอง จะเป็นประโยชน์ในการควบคุมตนให้สามารถที่จะได้เลือกพฤติกรรมให้เหมาะสม และบังคับมิให้ตนเองแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมาได้
2. เข้าใจในพฤติกรรมของผู้อื่นอันจะช่วยให้คนเรควบคุมพฤติกรรมของบุคคลอื่นได้
3. เข้าใจในพฤติกรรมของกลุ่มสังคม เพื่อสร้างสถานการณ์จูงใจให้กับกลุ่มบุคคลมีพฤติกรรมไปในแนวทางที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า ความสำคัญและประโยชน์ของแรงจูงใจ จะประกอบด้วยสิ่งที่เป็นแรงจูงใจ ภายใน (Intrinsic Motivation) และจุดมุ่งหมาย (Objective) หมายถึง สิ่งล่อใจ (Incentives) ที่จะกระตุ้นให้หนักก็หาได้เกิดแรงจูงใจในการฝึกซ้อม และความสำคัญของแรงจูงใจไม่ใช่ตัวพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ที่สามารถมองเห็นได้โดยตรงแต่เป็นนามธรรม ให้พลังกระตุ้น กำหนดทิศทางและเป้าหมายของพฤติกรรม และระดับความพยายามหรือความมุ่งมั่นไม่ลดละของพฤติกรรมนั้นๆ ส่วนประโยชน์ของแรงจูงใจเป็นประโยชน์ในการควบคุมตนให้สามารถเลือกพฤติกรรมให้เหมาะสม ช่วยให้เราควบคุมพฤติกรรมของบุคคลอื่นได้และเข้าใจในพฤติกรรมของกลุ่มสังคม เพื่อสร้างสถานการณ์จูงใจให้กับกลุ่มบุคคลมีพฤติกรรมไปในแนวทางที่ถูกต้อง

1.3 องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ

อารี พันธมณี (2534: 18) ได้ให้ความหมาย องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ หมายถึง พลังงานที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม แหล่งพลังงานที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ซึ่งอธิบายไว้ดังนี้ คือ แรงกระตุ้น (Motives) แรงขับ (Drives) ความต้องการ (Needs) หมายถึง สภาพขาดแคลน ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อใดก็ตามที่มีความไม่สมดุลทางสรีระหรือทางจิตใจ เช่น เวลาที่เกิดคอแห้งเนื่องจากพูดมาก เนื้อเยื่อที่ลำคอขาดน้ำ เราก็จะรู้สึกกระหายน้ำ หรือที่เราารู้สึกหิว ต้องการอาหารก็เพราะเราเกิดความขาดแคลนน้ำตาลในกระแสเลือด เป็นต้น

1. แรงกระตุ้น (Motives) หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้อิทธิพลกระทำปฏิกิริยาอาการ และควบคุมปฏิกิริยาอาการให้ไปยังเป้าหมาย ซึ่งพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นนี้ เรียกว่า พฤติกรรมที่ถูกจูงใจ (Motivated behavior) พฤติกรรมที่ถูกจูงใจมี 2 ลักษณะ คือ

1.1 จะต้องมีการอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในลักษณะที่เพิ่มพลัง เช่น จากหลับเป็นตื่น จากเฉยๆ เป็นกระตือรือร้น เป็นต้น

1.2 จะต้องมุ่งไปสู่ทิศทางใดทิศทางหนึ่ง เช่น เมื่อคนรู้สึกหิวจะไปที่ร้านอาหาร ไม่ใช่ไปที่โรงภาพยนตร์ เป็นต้น

2. แรงขับ (Drives) หมายถึง สภาพทางสรีระที่เกิดขึ้นในขณะที่อิทธิพลอยู่ในภาวะขาดแคลน เช่น ขาดน้ำ ขาดอาหาร ฯลฯ แรงขับเป็นตัวของกระบวนการแรงจูงใจ เพราะแรงขับจะเป็นตัวมุ่งกระทำและเสริมกำลังเพื่อไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ แรงขับแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงขับปฐมภูมิ (Primary drives) และแรงขับทุติยภูมิ (Secondary drives)

2.1 แรงขับปฐมภูมิ เป็นแรงขับที่เกิดมาพร้อมกับบุคลิกภาวะของคน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ แรงขับประเภทนี้ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ แรงขับทางด้านสรีระ (Physiological drives) และแรงขับทั่วไป (General drives)

2.1.1 แรงขับทางด้านสรีระ (Physiological drives) เป็นแรงขับที่มีต้นกำเนิดมาจากความต้องการของร่างกาย หรือสภาวะในร่างกาย และเกิดจากสาเหตุหนึ่งในสามประการ คือ

สิ่งเร้า (Stimulus) ความต้องการของเนื้อเยื่อในร่างกาย และสารฮอร์โมนในเลือด แรงขับด้านสรีระที่
เกิดจากกระบวนการโฮมีโอสเตซิส (Homeostasis) คือ การที่ร่างกายมีแนวโน้มที่จะรักษาคุณภาพ
ของสภาวะในร่างกายเอาไว้ เช่น การรักษาอุณหภูมิในเลือดให้มีปริมาณของกรดและด่างอย่าง
พอเหมาะ พอควรไม่มีคาร์บอนไดออกไซด์มากเกินไปหรือมีปริมาณน้ำตาลอย่างเพียงพอ เป็นต้น
กระบวนการโฮมีโอสเตซิสนี้ไม่สามารถสร้างสิ่งที่ตอบสนองความต้องการทางกายภาพขึ้นมาได้ เช่น
เมื่อร่างกายขาดน้ำร่างกายก็จะผลิตน้ำเองไม่ได้ต้องรับน้ำจากภายนอก จึงต้องกระตุ้นให้ร่างกายแสดง
พฤติกรรมเพื่อหาน้ำมา เมื่อได้น้ำมาแล้วร่างกายก็จะสมดุล แรงขับทางด้านสรีระนี้ ได้แก่ ความอ่อน
ความหนาว ความกระหาย ความหิว ความเจ็บปวด การหลับ ความต้องการทางเพศ และแรงขับใน
ความเป็นแม่ เป็นต้น

2.1.2 แรงขับทั่วไป มีพฤติกรรมหลายอย่างของมนุษย์และสัตว์ ซึ่งยังบ่งไม่ได้
แน่ชัดว่าเกิดจากแรงขับทางสรีระโดยตรง แต่ก็ก็มีพื้นฐานมาจากสรีระเหมือนกัน และเรียกแรงขับ
ทั่วไป เช่น การทำกิจกรรมต่างๆ ความอยากรู้อยากเห็น ความรัก และความกลัว เป็นต้น

2.2 แรงขับหุนิยม เป็นแรงขับที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้
บางที่เรียกว่า การกระตุ้นทางสังคม เช่น ความผูกพันกับผู้อื่น การยอมรับทางสังคม สถานะทางสังคม
เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง อำนาจ ตำแหน่งหน้าที่การงาน เป็นต้น ความก้าวร้าว ก็ถือว่าเป็นแรงขับ
หุนิยมเช่นกัน

3. ความต้องการ ความอยากได้หรือความปรารถนา เกิดจากสภาวะทางร่างกายหรือจิตใจ
ขาดความสมดุล สภาวะนี้จะไปกระตุ้นให้คนเรามีพฤติกรรมที่จะมุ่งไปสู่สิ่งที่ชอบ หรือสิ่งปรารถนา
นั่นเอง ความต้องการแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

3.1 ความต้องการด้านร่างกายหรือสรีระ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ความหิว
ความกระหาย เป็นต้น

3.2 ความต้องการทางจิตใจ เช่น ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการสร้าง
สัมพันธภาพกับผู้อื่น ความต้องการมีอำนาจ ความต้องการพึ่งตนเอง เป็นต้น

ศิริการณ น้อยวังหิน (2550: 9) กล่าวว่า แรงจูงใจได้มีผลต่อการเรียนรู้ และพฤติกรรม
ต่างๆ ของบุคคลเป็นอันมาก เพราะการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรม ย่อมจะทำให้
เกิดพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ในสิ่งนั้นๆ มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วกว่าบุคคลที่
ไม่เกิดแรงจูงใจ ลักษณะของของแรงจูงใจของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1. ธรรมชาติของแต่ละบุคคล ซึ่งทุกคนมีธรรมชาติของตนแตกต่างกับคนอื่น หรือลักษณะ
ที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย

1.1 แรงขับ แรงขับของบุคคล เป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเกิดพฤติกรรม แรงขับจึงถือ
เป็นสภาวะที่เกิดจากความไม่สมดุลภายในร่างกายของมนุษย์ เช่น สภาวะความต้องการอาหาร น้ำ

สภาวะความตึงเครียด ความรู้สึกเจ็บปวด เป็นต้น แรงขับเกิดขึ้นได้จากลักษณะ 2 คือ แรงขับภายในร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความง่วงนอน เป็นต้น และแรงขับที่เกิดจากภายนอกในร่างกาย เช่น การได้รับความเจ็บปวดจากสิ่งเร้าภายนอก สภาวะความกดดัน ทำให้เกิดความตึงเครียด

1.2 ความวิตกกังวล ความวิตกกังวลมีผลต่อการเรียนรู้ หรือพฤติกรรม ความวิตกกังวลจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เมื่ออายุมากขึ้น มีประสบการณ์เพิ่มขึ้นย่อมเกิดวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้น เด็กเล็กๆ จะไม่มีความกังวลใจแต่จะมีความกลัว เมื่ออายุมากขึ้นความกังวลจะลดลงกลายเป็นความวิตกกังวลเพิ่มขึ้นทันที

2. สถานการณ์ต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมย่อมส่งผลทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจที่แตกต่างกัน เป็นต้นว่า ส่งผลให้บุคคลเกิดความสับสนวุ่นวายหรืออื่นๆ และวัฒนธรรมแต่ละสังคมย่อมจะส่งผลให้พัฒนาการของผู้เรียนแตกต่างกันด้วย ลักษณะสถานการณ์ต่างๆ ที่มีผลต่อแรงจูงใจ ได้แก่

2.1 การแข่งขัน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีความปรารถนาที่จะต้องเอาชนะผู้อื่น ความต้องการทำให้ตนเองมีสถานการณ์ดีขึ้น การแข่งขันมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ เป็นการแข่งขันที่ทำให้ตนเองดีขึ้นด้วยความเต็มใจและความต้องการของตนไม่มีใครมาบังคับ การแข่งขันกับบุคคลอื่นเป็นความรู้สึกที่ต้องการเอาชนะบุคคลอื่นให้ตนอยู่เหนือกว่าคนอื่นมักจะพยายามทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ตนชนะผู้อื่นเสมอ

2.2 ความร่วมมือ หมายถึง แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับแรงผลักดันทางด้านสังคม มีพฤติกรรมแบบประนีประนอมให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเพื่อให้งานหรือพฤติกรรมที่มุ่งปรารถนาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ฉะนั้น ความร่วมมือของบุคคลจึงจัดได้ว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมต่างๆ ขึ้น

2.3 การตั้งจุดมุ่งหมาย คือ การที่บุคคลมีการตั้งจุดหมายในชีวิตไว้ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะกระทำการสิ่งต่างๆ เพื่อให้ได้บรรลุจุดหมายที่ตนตั้งไว้ ในบางครั้งถึงแม้จะมีการตั้งจุดมุ่งหมายไว้ บุคคลก็ไม่สามารถจะกระทำเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่ตนตั้งไว้ได้ ด้วยเหตุนี้การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิต จึงเป็นแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งลักษณะของการตั้งจุดจุดหมายมี 2 ลักษณะ คือ

2.3.1 การตั้งจุดมุ่งหมาย เป็นจุดมุ่งหมายที่มักจะมีจุดมุ่งหมายย่อยๆ มาเกี่ยวข้อง เช่น การได้ตั้งจุดมุ่งหมายของชีวิตว่าจะเป็นนักวาดรูปที่มีชื่อเสียงของโลก แต่ขณะนี้ยังมีอายุน้อยจึงมีเป้าหมายย่อยๆ หลายเป้าหมายมารวมกัน คือ จะวาดรูปให้ชนะการแข่งขัน จะวาดรูปให้ได้รับคำชมจากครู จะวาดรูปให้เพื่อนๆ ยอมรับ

2.3.2 การตั้งจุดมุ่งหมายระยะไกล เพื่อจุดหมายใดจุดหมายหนึ่งโดยเฉพาะการตั้งจุดมุ่งหมายระยะไกลจะเกิดกับคนที่มีวุฒิภาวะทางด้านสมองพอสมควรจะไม่เกิดในเด็กเล็ก

2.4 การตั้งความทะเยอทะยานเป็นการตั้งความหวังให้สูงไว้และมีความพยายามมุ่งมั่นอย่างมากที่จะทำให้สำเร็จการตั้งความหวังเกิดความทะเยอทะยาน จึงเป็นแรงจูงใจที่ได้ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมขึ้น ถ้าบุคคลตั้งทะเยอทะยานไว้สูงเกินความสามารถของตนเองจะทำให้บุคคลนั้นเกิดความล้มเหลวได้ง่าย ทำให้ไม่มีแรงจูงใจในการทำงานนั้นๆ หรือเกิดความท้อถอยหรือถ้าตั้งความหวังไว้ต่ำกว่าความสามารถก็ไม่มีแรงจูงใจที่จะกระทำ เพราะว่าตนประสบความสำเร็จในงานนั้นๆ ง่ายเกินไป ความยากง่ายของงานจะมีผลต่อแรงจูงใจ

3. สิ่งล่อใจ (Incentives) หมายถึง สิ่งที่ผู้ฝึกสอนได้ใช้เพื่อให้นักกีฬานั้นเกิดแรงกระตุ้นและตื่นตัวในการฝึกซ้อม และการแข่งขัน วิธีการในการที่มีสิ่งล่อใจ เช่น การกล่าวคำชมเชย การติเตียน การให้รางวัล และการลงโทษ เป็นต้น

4. การทดสอบ (Test) หมายถึง การฝึกสอนควรทดสอบความก้าวหน้าของนักกีฬาหลังจากฝึกซ้อมทักษะ หรือฝึกปฏิบัติแบบฝึกต่างๆ แล้ว และทำการทดสอบนักกีฬานั้นควรทำอยู่เสมอเพื่อให้นักกีฬาเกิดการตื่นตัว และตั้งใจในการฝึกซ้อม

5. ความก้าวหน้าของความรู้ (Knowledge of Progress) หมายถึง ผู้ฝึกสอนได้ให้นักกีฬาได้ทราบผลของการทดสอบว่านักกีฬาปฏิบัติตนอยู่ในระดับคุณภาพใด และมีข้อผิดพลาดที่จุดใดบ้างโดยอาจจะอธิบาย หรือชี้ให้นักกีฬาแต่ละคนทราบถึงข้อผิดพลาดนั้นๆ เพื่อให้นักกีฬาได้เกิดแรงจูงใจที่จะปรับปรุงการฝึกซ้อมให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ ประการแรกคือ แรงกระตุ้น (Motives) เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้อินทรีย์กระทำกิริยาอาการ และควบคุมกิริยาอาการนั้นให้ไปยังเป้าหมาย พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นเรียกว่าพฤติกรรมที่ถูกจูงใจ (Motivated behavior) ประการที่สองคือ แรงขับ (Drives) เป็นสภาพทางสรีระที่เกิดขึ้นในขณะที่อินทรีย์อยู่ในภาวะขาดแคลน แรงขับเป็นตัวสำคัญของกระบวนการแรงจูงใจ เพราะแรงขับนั้นจะเป็นตัวมุ่งกระทำและเสริมกำลังเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ประการที่สาม คือ ความต้องการ ความอยากได้ หรือความปรารถนา เกิดจากสภาวะทางร่างกายหรือจิตใจขาดความสมดุล สภาวะนี้จะไปกระตุ้นให้คนเรามีพฤติกรรมที่จะมุ่งไปสู่สิ่งที่ชอบหรือปรารถนา

1.4 ประเภทของแรงจูงใจ

สมบัติ กาญจนกิจ; และ สมหญิง จันทุไทย (2542: 36) ได้แบ่งประเภทแรงจูงใจ ดังนี้

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) คือ แรงจูงใจที่เกิดจากแรงกระตุ้นอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวเอง โดยไม่มีผลจากสาเหตุภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง ในการเล่นกีฬาเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง แรงจูงใจภายใน มีความสำคัญและมีค่ามากสำหรับนักกีฬาในแต่ละคนที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการฝึกซ้อมหรือเล่นกีฬา นักจิตวิทยาเชื่อว่ามนุษย์มีแรงขับจากภายในที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง แรงจูงใจภายใน ได้แก่ ความต้องการ เจตคติ และความ

สนใจ คนที่มีแรงจูงใจประเภทนี้จะเป็นผู้ที่มีความสุขในการทำสิ่งต่างๆ เพราะมีความพึงพอใจโดยตัวของมันเอง มิได้หวังรางวัลหรือคำชม จึงมีแรงจูงใจที่จะทำสิ่งต่างๆ อย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุดไม่มีความเบื่อหน่าย จะเป็นผู้ที่ทำงานเพราะรักในงาน ถึงแม้ว่าจะไม่มีใครเห็น ไม่มีใครชม หรือทำแล้วก็ได้ไม่ได้สองชั้น ก็จะไม่เกิดความท้อถอยและเบื่อหน่ายเพราะเขามีความสุข ความพึงพอใจที่ได้ทำงานนั้นๆ ลักษณะของผู้ที่มีการกระทำอันเนื่องมาจากแรงจูงใจภายใน จะเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ไม่ต้องคอยหวาดวิตก หรือกังวลว่าใครจะคิดอย่างไรกับตน ซึ่งจะทำให้สามารถทำงานได้เต็มที่ เป็นผู้ที่สามารถมีสัมพันธภาพกับคนทั่วไปได้ดีไม่ใช่สร้างสัมพันธภาพเฉพาะบุคคลที่ทำประโยชน์ให้เท่านั้น เป็นผู้ที่ทำงานโดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) คือ แรงจูงใจที่เกิดจากการนำเอากิจกรรมมากระตุ้นให้บุคคลอื่นทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ นักจิตวิทยาอธิบายเกี่ยวกับแรงจูงใจภายนอกด้วยเรื่องของ การเสริมแรง (Reinforcer) กับสิ่งจูงใจต่างๆ การเสริมแรง หมายถึง การให้สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลนั้นเกิดความพึงพอใจ และสิ่งเร้านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2530: 236) ได้แบ่งประเภทแรงจูงใจ ที่อยู่เบื้องหลังการแสดงออกของพฤติกรรม เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นภาวะที่บุคคลเห็นคุณค่าของกิจกรรมที่ดีทำด้วยความเต็มใจ โดยถือว่าการบรรลุในกิจกรรมนั้นๆ เป็นรางวัลอยู่แล้ว

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นภาวะที่บุคคลได้แสดงพฤติกรรมออกมา เพราะสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาเร้า ไม่ได้ทำเพื่อความสำเร็จของสิ่งนั้นเลย เช่น การกระทำเพื่อต้องการรางวัล ตำแหน่ง และเกรด เป็นต้น

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2530: 51-52) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการของบุคคลที่จะกระทำกิจกรรม เพื่อที่ ทำให้ตนเองมีความรู้สึว่าตนเองมีความสามารถและตนเองเป็นผู้ลิขิตชีวิตของตนเอง เมื่อไรที่สามารถทำงานจนประสบผลสำเร็จได้ก็จะเกิดความพึงพอใจ

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับการกระตุ้นจากสิ่งจูงใจนอกตัวบุคคล ได้แก่ เงิน การเลื่อนตำแหน่ง โล่รางวัล คำชม เป็นต้น การใช้แรงจูงใจภายนอกในการกระตุ้นให้คนทำงาน เป็นเรื่องที่มีมาช้านานจนกลายเป็นเรื่องปกติวิสัย

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541: 21-22) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายในและภายนอก (Intrinsic and Extrinsic Motivation)

1. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) คือ แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายนอก

2. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) คือ แรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคล และเป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมโดยไม่หวังรางวัลหรือแรงเสริมภายนอก

สุชา จันทรหอม (2557: 101-102) ได้แบ่งประเภทแรงจูงใจตามที่มาของแรงจูงใจได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจทางสรีรวิทยา (Physiological Motivation) แรงจูงใจด้านนี้ เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกายทั้งหมด เพื่อให้บุคคลมีชีวิตอยู่ได้ ซึ่งเป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการน้ำ อาหาร การพักผ่อนและปราศจากโรค เราสามารถวัดระดับความต้องการทางสรีรวิทยาได้จากการสังเกตพฤติกรรมของคนเรา คือ สังเกตจากความมากน้อยของการกระทำ การเลือกทำ การโต้ตอบสิ่งที่มาขัดขวาง

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motivation) มีความสำคัญน้อยกว่าแรงจูงใจทางด้านสรีรวิทยา เพราะจำเป็นในการดำรงชีวิตน้อยกว่า แต่จะช่วยทางด้านจิตใจทำให้สุขภาพจิตดี สดชื่น แรงจูงใจประเภทนี้ ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็นและการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการด้านความรัก และความเอาใจใส่ใกล้ชิดจากผู้อื่น

3. แรงจูงใจทางด้านสังคมหรือแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ (Social Motivation) แรงจูงใจชนิดนี้มีจุดเริ่มต้นส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีตของบุคคล และจุดมุ่งหมาย แรงจูงใจชนิดนี้มีความสัมพันธ์กับการแสดงปฏิกิริยาของบุคคลอื่นๆ ที่มีต่อตนเอง แรงจูงใจทางสังคมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ได้แก่

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ ซึ่งได้รับการส่งเสริมมาตั้งแต่วัยเด็กจากผลของการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอิสระ เป็นตัวเอง ฝึกหัดการช่วยเหลือตัวเองตามวัย จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความต้องการความสำเร็จในชีวิตสูง การฝึกหัดให้บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จึงต้องเริ่มต้นจากครอบครัว

3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affinitive Motivation) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ต้องการความเอาใจใส่ ต้องการความรักจากบุคคลอื่น

3.3 แรงจูงใจต่อความนับถือตนเอง (Self-Esteem Motivation) เป็นแรงจูงใจที่บุคคลปรารถนาเป็นที่ยอมรับของสังคม มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนโดยทั่วไปที่ต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งจะนำมาสู่การนับถือตนเอง

สรุปได้ว่า ประเภทของแรงจูงใจ แบ่งเป็นลักษณะที่สำคัญ 2 ประเภท คือ แรงจูงใจจากภายในร่างกายเป็นพื้นฐานของบุคคลคนนั้น และแรงจูงใจจากภายนอก หรือแรงจูงใจที่มีพื้นฐานมาจากสังคม โดยแรงจูงใจทางร่างกายมี 2 ด้าน คือ แรงจูงใจจากความต้องการทางด้านสรีรวิทยาและ

แรงจูงใจที่มาจากจิตใจ เมื่อศึกษาประเภทของแรงจูงใจให้เข้าใจอย่างถูกต้อง ก็จะสามารถใช้ความรู้นี้
นำไปสร้างแรงจูงใจให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละประเภทได้

1.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2541: 35) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ (Theory of Motivation) ที่ได้รับการยอมรับมีจำนวนมากมายาวเป็น 3 กลุ่ม ทฤษฎีหลัก ดังนี้

1. กลุ่มทฤษฎีที่เน้นเนื้อหาของการจูงใจ (Content Theories of Motivation) ทฤษฎี
ในกลุ่มนี้ ได้แก่

1.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Theory of Hierarchy of Needs) ของ
Abraham Maslow ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาและนักมานุษยวิทยาที่ได้นำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการเป็น
นักจิตวิทยาและผู้ให้คำปรึกษามาเป็นพื้นฐานในการเสนอทฤษฎีที่อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ว่าจะมี
ความต้องการเป็นไปตามลำดับขั้น 5 ขั้น โดยมีฐานแนวคิดหรือสมมติฐานแนวคิดของทฤษฎี 3 ประการ
ประการแรก มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีความต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยมนุษย์จะมีความต้องการ
ตลอดเวลาและมากขึ้นเรื่อยๆ สิ่งซึ่งมนุษย์แต่ละคนจะต้องการขึ้นอยู่กับสิ่งที่เขาได้รับหรือมีอยู่แล้ว
เมื่อความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองความต้องการด้านอื่นๆ จะเกิดขึ้นแทนที่
กระบวนการอย่างนี้จะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันไปไม่มีวันยุติ ประการที่สอง ความต้องการที่ได้รับการ
ตอบสนองแล้วนั้นจะไม่เป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมของมนุษย์อีก แต่ถ้าหากความต้องการที่ยังไม่ได้รับการ
ตอบสนองจะเป็นสิ่งจูงใจต่อไป ประการที่สาม ความต้องการของมนุษย์ สามารถจัดได้เป็นลำดับขั้น
เมื่อมีความต้องการในลำดับต่ำได้รับการตอบสนองจนเต็มที่แล้ว ความต้องการในลำดับสูงขึ้นไป
จะเกิดขึ้น และมนุษย์ก็จะแสวงหาสิ่งที่จะตอบสนองความต้องการเรื่อยๆ ไป

มาสโลว์ (Maslow) ได้สรุปลักษณะของการจูงใจไว้ว่า การจูงใจจะเป็นไป
ตามลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) ของมนุษย์ตามทฤษฎีดังกล่าว มี 5 ระดับ คือ
ความต้องการทางด้านร่างกาย ด้านความปลอดภัย ด้านสังคม ด้านการได้รับการยอมรับในสังคมและ
ด้านความสำเร็จในชีวิต โดยมีลักษณะเรียงลำดับจากต่ำไปหาสูง

ในการนำทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นตอนของมาสโลว์ ไปใช้ในการจูงใจนั้น
ได้มีนักวิชาการได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อควรพิจารณา ประกอบด้วย

1.1.1 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วนั้น จะไม่เป็นตัวจูงใจอีก แต่จะเกิด
ความต้องการในขั้นที่สูงขึ้นและความต้องการที่สูงขึ้นจะเป็นตัวจูงใจต่อไป

1.1.2 ความต้องการของแต่ละคนมีความซับซ้อนมาก กล่าวคือ ความต้องการของ
แต่ละคนอาจไม่เป็นไปตามลำดับขั้นก็ได้

1.1.3 ทฤษฎีของ Maslow ไม่ได้พัฒนามาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical)
จึงทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในเชิงวิทยาศาสตร์ บางครั้งก็ไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมความต้องการได้

อย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามทฤษฎีของ Maslow ก็ยังได้รับความนิยมในการนำมาปรับใช้ในองค์กรต่างๆ อย่างกว้างขวาง และแตกต่างกันไปตามลักษณะขององค์กร ทั้งนี้เพื่อสร้างความพึงพอใจหรือได้ตอบสนองความต้องการของคนในองค์กรอันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน ในการศึกษาเพื่อต้องการที่จะทราบถึงความต้องการของคนนั้น มีอะไรบ้างในความต้องการแต่ละลำดับขั้น ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความต้องการทางด้านร่างกายรางวัลทั่วไป ได้แก่ อาหาร อากาศ น้ำ เพศ และการพักผ่อน นอนหลับ เป็นต้น แต่ในความต้องการปัจจัยที่จะตอบสนองในระดับองค์กรนั้น ได้แก่ การจ่ายเงิน เงื่อนไขการทำงานที่พึงพอใจ ในด้านความต้องการทางด้านความปลอดภัยรางวัลทั่วไป ได้แก่ การคุ้มครองป้องกัน ส่วนปัจจัยที่ต้องการในระดับองค์กรนั้น ได้แก่ สภาพการทำงานที่มีความมั่นคงและปลอดภัย ความต้องการทางด้านสังคมรางวัลทั่วไป ได้แก่ ความรัก การมีส่วนร่วม ปัจจัยที่ต้องการในระดับองค์กร ได้แก่ การรวมกลุ่มทำงาน การนิเทศ สมาคมอาชีพ ความต้องการยอมรับนับถือ รางวัลทั่วไป ได้แก่ มีชื่อเสียง เกียรติยศ สถานภาพ ปัจจัยที่ต้องการในระดับองค์กรนั้น ได้แก่ การยอมรับจากสังคม ชนิดของงาน สถานภาพในงาน ส่วนความต้องการความสำเร็จรางวัลทั่วไป ได้แก่ ความก้าวหน้า การสร้างสรรค์และพัฒนา ปัจจัยที่ต้องการในระดับองค์กรนั้น ได้แก่ งานที่ท้าทายสัมฤทธิ์ผลในงาน และความก้าวหน้าในองค์กร

1.2 ทฤษฎีสองปัจจัย (Dual-Factor Theory) ของ Federick Herzberg

ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ (2545: 313-315) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีดังกล่าวนี้ได้มีนักวิชาการไทยหลายท่านเรียกว่า ทฤษฎีสองปัจจัย หรือปัจจัยอนามัยในการจูงใจ (Herzbergs Two Factor Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เสนอแนะว่าความพึงพอใจในการทำงานจะประกอบด้วยสองแนวคิดคือ แนวคิดจากความพึงพอใจ (Satis Faction) และแนวคิดจากความไม่พึงพอใจ (Dissatis Faction) ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอนามัย (Hygiene Factor) ทฤษฎีนี้ได้มีการพัฒนาโดย Herzberg ในปี ค.ศ. 1950-1959 และในช่วงแรกของปี ค.ศ. 1960-1969 โดยได้ทำการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์นักบัญชีและวิศวกร จึงทำให้พบว่า มีปัจจัยอีกหลายประการที่เกี่ยวข้องกับความพอใจ และไม่พอใจในการทำงาน ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) ได้แก่ ลักษณะของงาน ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบ และงานที่ท้าทายกับปัจจัยอนามัย (Hygiene Factors) เกี่ยวกับเงินเดือน สภาพความมั่นคง สัมพันธภาพระหว่างบุคคล นโยบายและการบังคับบัญชา โดยมีความเชื่อว่าปัจจัยจูงใจมีส่วนต่อการเพิ่มผลผลิต แต่ปัจจัยอนามัย (Hygiene Factors) ไม่ใช่สิ่งจูงใจที่ทำให้ผลผลิตนั้นเพิ่มขึ้นหากแต่ทั้งสองปัจจัยถือเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นที่จะป้องกันไม่ให้เกิดคนไม่พอใจในงานที่ทำ ได้แบ่งทฤษฎีออกเป็น 2 ปัจจัย ประกอบด้วย

1.2.1 ปัจจัยการจูงใจ (Motivation Factors) หรือตัวจูงใจ (Motivators) ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก (ความต้องการภายใน) ของบุคคลที่มีอิทธิพลในการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน (Job Satisfiers) เช่น ความก้าวหน้า ความสำเร็จ การยกย่อง เป็นต้น

1.2.2 ปัจจัยการบำรุงรักษา (Maintenance Factor) หรือปัจจัยอนามัย (Hygiene Factor) ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่จะต้องป้องกันไม่ให้พนักงานเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน (Job Dissatisfies) การเสนอสุขอนามัยไม่ใช่วิธีการจูงใจที่ดีที่สุด ในทัศนะของ Herzberg แต่ก็เป็นการป้องกันความไม่พอใจเท่านั้น ประกอบด้วยปัจจัยที่ได้เกี่ยวข้องกับการมาทำงาน หรือการขาดงานของพนักงาน เช่น นโยบายบริษัท การบังคับบัญชา ความมั่นคงในงาน ค่าตอบแทน สภาพการทำงาน เป็นต้น

1.3 ทฤษฎี E.R.G. ของ Alderfer เป็นแนวคิดในกลุ่มที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจหรือสาเหตุแห่งพฤติกรรมอันจะส่งผลต่อการพัฒนาของบุคลากรในฐานะปัจเจกบุคคลหรือบุคลากรในองค์กร เป็นผลงานของ Clayton P. Alderfer (1992) ทฤษฎี E.R.G นี้ นับว่าเป็นแนวคิดที่พัฒนาจากทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ได้มีการจำแนกลำดับขั้นของความต้องการไว้ 5 ขั้น ดังได้กล่าวมาแล้ว แต่ Alderfer ได้จำแนกกลุ่มของความต้องการใหม่ออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.3.1 ความต้องการดำรงอยู่ได้ (Existence Needs = E)

1.3.2 ความต้องการมีความสัมพันธ์กับคนอื่น (Relatedness Needs = R)

1.3.3 ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs = G)

ซึ่งความต้องการทั้ง 3 กลุ่มตามแนวคิดของ Alderfer ดังกล่าวนั้น ประกอบด้วย ความต้องการดำรงอยู่ได้ (E) ความต้องการมีความสัมพันธ์กับคนอื่น (R) ความต้องการเจริญก้าวหน้า (G) นั้น หากพิจารณาในรายละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับความต้องการของ Maslow โดยความต้องการเพื่อดำรงชีวิตคล้ายคลึงกับความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัยของ Maslow ความต้องการด้านความสัมพันธ์คล้ายคลึงกับความต้องการทางสังคมและความต้องการความรัก ความต้องการเจริญก้าวหน้าคล้ายคลึงกับความต้องการเกียรติยศชื่อเสียงและความสมหวังในชีวิต อย่างไรก็ตาม Alderfer ยังมีข้อโต้แย้งที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากของ Maslow จำนวน 2 ประการ ประการแรก ทฤษฎีลำดับความต้องการของ Maslow มีด้วยกัน 5 ขั้น โดยได้เรียงลำดับจากขั้นต่ำไปสูง โดยขั้นที่ต่ำกว่าจะต้องได้รับการตอบสนองก่อน แต่ Alderfer ไม่เห็นด้วย เช่น บางกรณีที่คนปฏิบัติตามความต้องการในระดับที่สูงก่อนความต้องการในระดับที่ต่ำกว่า และบางกรณีเมื่ออยู่ในระดับที่สูงกว่ากลับมีความต้องการในระดับที่ต่ำกว่า เช่น คนที่ได้รับการยกย่องจากสังคมและประสบความสำเร็จในชีวิต บางครั้งก็กลัวในเรื่องความปลอดภัย

ประการที่สอง ทฤษฎีลำดับความต้องการของ Maslow เน้นว่าเมื่อคนเราได้บรรลุความต้องการขั้นหนึ่งแล้ว จะต้องการขั้นต่อไปที่ละขั้นจนครบ 5 ขั้นเรียงตามลำดับ แต่ Alderfer ไม่เห็นด้วยกล่าวว่า คนเรามีความต้องการพร้อมกันหลายๆ ขั้นได้ไม่ใช่ที่ละขั้นเหมือน Maslow เช่น คนเรามีความต้องการด้านร่างกาย ในขณะที่เดียวกันต้องการมีความปลอดภัย มีการยอมรับในสังคม และการได้รับการยกย่องหรือต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต

1.4 ทฤษฎีความต้องการสามประการ (Three-Needs Theory) ของ Mc Clelland

พิทยา บวรวัฒนา (2544: 32) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีความต้องการสามประการของ Mc Clelland เสนอแนวคิดไว้ว่า การทำงานจะต้องมีแรงจูงใจหรือมีความต้องการ ประการแรก คือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ (Achievement) หมายถึง พลังผลักดันที่ต้องการแสดงออกถึงความดีเด่น ความต้องการที่จะทำอะไรให้สำเร็จได้ดีกว่าคนอื่น หรือดีกว่ามาตรฐานทั่วไป มีความมุ่งมั่น ความพยายามต่อสู้ฟันฝ่าเพื่อความสำเร็จ คนที่มีความต้องการแบบนี้จะเป็นคนที่ปรารถนาทำอะไรให้ได้ดีกว่าคนอื่น เป็นคนที่ถือว่างานเป็นเรื่องที่ทำหาย และเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวต่องานของตน

ประการที่สอง ความต้องการมีอำนาจ (Power) หมายถึง ความต้องการที่จะมีอิทธิพลและเข้าไปควบคุมกำกับคนอื่นให้กระทำตามที่ตนต้องการ คนพวกนี้ชอบจะทำตัวเป็นคนที่ควบคุมเกม ชอบมีอำนาจ ชอบศักดิ์ศรีมากกว่าที่จะให้ความสำคัญต่อการทำงานที่ดี และชอบที่จะทำงานลักษณะที่แข่งขันกับคนอื่น

ประการที่สาม ความต้องการที่ผูกพัน (Affiliation) หมายถึง ความต้องการที่จะให้คนอื่นชอบและเป็นมิตร คนพวกนี้ต้องการบรรยากาศการทำงานแบบต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันและได้ร่วมมือกันทำงาน โดยสรุปแล้วคนที่มีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูง จะประสบความสำเร็จ ถ้าได้ดูแลบริหารกิจการของตนเอง หรือได้บริหารงานในหน่วยงานอิสระภายในองค์การขนาดใหญ่ แต่คนเหล่านี้ไม่จำเป็นจะต้องเป็นนักบริหารที่ดีสำหรับองค์การขนาดใหญ่เสมอไป นอกจากนี้ นักวิชาการบางท่านเชื่อว่าคนที่มีความต้องการอยากมีอำนาจและมีความต้องการที่จะผูกพันน้อยจะเป็นคนที่เป็นนักบริหารที่ดี

2. กลุ่มทฤษฎีที่เน้นกระบวนการของการจูงใจ (Process Theories of Motivation)

ซึ่งกลุ่มทฤษฎีนี้ได้แก่

2.1 ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) พิภพ วังเงิน (2547: 175)

กล่าวว่า ทฤษฎีความคาดหวัง Victor Vroom เป็นพฤติกรรมส่วนบุคคล ความต้องการเหตุผล ในที่นี้เป็นสิ่งที่ได้จะกระทำกิจกรรมใดๆ เพื่อให้ผลตอบแทนตามที่ตนเองต้องการ หรือความคาดหวังที่เกิดจากคุณค่าของสิ่งที่มาล่อใจ เช่น รางวัล เงิน สิ่งของตอบแทน เป็นต้น โดยสิ่งของเหล่านั้นมีคุณค่าสำหรับเขาประกอบกับเขามีความสามารถ หรือมีความหวังที่จะเกิดความสนใจที่จะกระทำทันที ในบริบทแห่งความหมายที่กระชับ ความคาดหวัง (Expectancy) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ของบุคคลว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของเขา มีทางที่จะนำไปสู่ผลที่คาดหวัง ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) นับว่าเป็นแนวความคิดทฤษฎีเชิงกระบวนการ (Process Theory) ที่ได้มุ่งอธิบายแนวทางและวิธีในการศึกษาความต้องการและแรงจูงใจ กล่าวคือ แนวความคิดของกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory) ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย (Goal Setting Theory)

และทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ซึ่งเป็นแนวความคิดและทฤษฎีสำคัญที่ให้ผู้ศึกษาได้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแรงจูงใจและความต้องการ รวมถึงผลงานได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

วันชัย มีชาติ (2548: 89-91) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีความคาดหวังนี้จะมุ่งอธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคลว่า เป็นเรื่องของเป้าหมายของบุคคลและความคาดหวังในการจะบรรลุเป้าหมาย และความคาดหวังในการที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งบุคคลสามารถกำหนดและเข้าใจผลที่ต้องการจะบรรลุ และโอกาสที่จะบรรลุผลดังกล่าว ซึ่งแรงจูงใจในทฤษฎีความคาดหวังเป็นไปตามสมการ ดังนี้

$$\text{Motivation} = E \cdot V \cdot I \text{ (Expectancy Valence Instrumentality)}$$

ความคาดหวัง (Expectancy: E) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลถึงความน่าจะเป็นหรือความไปได้ที่ความพยายามของเขาจะนำไปสู่ผลงาน ความคาดหวังนี้มีค่าตั้งแต่ 0-1 เช่นเดียวกับความน่าจะเป็น ส่วนคุณค่าของผลตอบแทน (Valence: V) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับคุณค่าของผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งบุคคลมีความชอบหรือความต้องการที่จะบรรลุผลดังกล่าวมากน้อยเพียงไร เช่น บุคคลที่มีความต้องการที่จะมีชื่อเสียงโดดเด่นในสังคม จะให้ความสำคัญกับชื่อเสียงและการได้รับการเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น และการเป็นเครื่องมือ (Instrumentality: I) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่ผลงานของเขาจะนำไปสู่ผลที่เขาต้องการ หรือความสัมพันธ์ของผลที่เกิดขึ้นกับรางวัล ซึ่งเป็นผลระดับที่ 1 อันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากความพยายามในการทำงาน ระดับที่ 2 เป็นผลงานเกิดจากความสำเร็จของการปฏิบัติงาน เช่น ความก้าวหน้า การได้รับการเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น ค่าของการเป็นเครื่องมือนี้ในทางสถิติอยู่ระหว่าง -1.0 ถึง +1.0

แนวความคิดและทฤษฎีความคาดหวังนี้ เชื่อว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดๆ นั้น ออกมาย่อมขึ้นอยู่กับความคาดหวังของบุคคลนั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด หากมีความคาดหวังต่อผลลัพธ์ทั้งในระดับที่ 1 และระดับที่ 2 มาก บุคคลก็จะมี ความพยายามในการปฏิบัติงานมากหรือเรียกได้ว่า มีแรงจูงใจมาก ซึ่งในเรื่องความคาดหวังนี้ นักทฤษฎีจิตวิทยาสังคมจะมองว่าบุคคลจะมีความคาดหวังมากน้อยเพียงใดนั้น โดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับความสามารถ (Ability) ของบุคคลนั้นด้วยความสามารถในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ความคาดหวังและความสามารถจึงถือเป็นส่วนประกอบกันเพื่อจะบุคคลพยายามในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้เกิดผลงานและอาจเป็นเครื่องมือนำไปสู่การได้รับรางวัล นักจิตวิทยาในยุคปัจจุบันซึ่งจัดว่าอยู่ในกลุ่มปัญญานิยม (Cognitivism) มีความเชื่ออย่างหนักแน่นว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญาหรือความคิดในการตัดสินใจว่าจะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือไม่ เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และโดยความเชื่อเช่นนี้ทฤษฎีความคาดหวังจึงมีฐานคติ (Assumptions) หลายประการดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดขึ้นจากผลรวมของแรงผลักดันภายในตัวของมนุษย์เอง และแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อมด้วย

2. มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการ ความปรารถนาและเป้าหมายแตกต่างกัน
3. บุคคลตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมหลายอย่าง โดยสิ่งที่เป็นข้อมูลให้เลือก ได้แก่ ความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ที่จะได้ภายหลังจากการแสดงผลพฤติกรรมนั้นไปแล้ว

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง ที่ได้รับการยอมรับจะนำมาใช้ศึกษาในปัจจัยชักนำพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลงานของ Victor Vroom เป็นนักจิตวิทยาชั้นแนวหน้าของกลุ่มนี้ เรียกทฤษฎีนี้ว่า Vrooms Expectancy Theory

พิภพ วงษ์เงิน (2547: 174) อธิบายทฤษฎีความคาดหวังนี้ไว้ว่า การพัฒนามาจากสมมติฐานว่าก่อนที่บุคคลจะได้รับการจูงใจให้กระทำการสิ่งใดเขาจะต้องได้ทำการพิจารณาก่อนว่า ความสามารถผนวกกับความพยายามของเขานั้น จะทำให้ได้ผลตามที่พึงปรารถนาหรือไม่ โดยการจูงใจให้ทำงานเป็นความคาดหวังที่ยึดถือของแต่ละบุคคล

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546: 178) กล่าวว่า การจูงใจเป็นผลจากการที่มนุษย์มีความคาดหวัง 3 ประการ กล่าวคือ

1. คาดหวังว่าถ้าพยายามทำแล้วจะทำได้ (Effort-Performance Expectancy) หมายถึง บุคคลคาดหวังเป็นการล่วงหน้าว่าถ้าหากตนเองแสดงพฤติกรรมอย่างเต็มที่ที่สุดความสามารถแล้วจะมีโอกาสหรือความน่าจะเป็นสูงมากหรือน้อยเพียงใดที่จะกระทำสิ่งนั้นจนสำเร็จ กล่าวง่ายๆ คือ บุคคลจะขังใจว่าพฤติกรรมที่จะต้องทำนั้น มันยากเกินกำลังความสามารถของตนเองหรือไม่ก่อนที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นออกมา

2. คาดหวังว่ากระทำแล้วได้ผลลัพธ์ (Effort-Outcome Expectancy) หมายถึง การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ถ้าหากเขากระทำพฤติกรรมนั้นแล้วเขาจะได้รับผลลัพธ์ที่จะเป็นผลดีหรือผลเสียต่อตัวเขาอย่างไร

3. ค่าของผลลัพธ์ (Valence of Outcomes) หมายถึง คุณค่าหรือความต้องการที่ผลลัพธ์มีให้แก่บุคคลที่จะต้องแสดงพฤติกรรมออกไปเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์นั้น ซึ่งแต่ละบุคคลก็จะมี การรับรู้ต่อผลลัพธ์เดียวกันที่แตกต่างกันไป

สรุปได้ว่า ฐานคติทั้งสามประการดังที่ได้กล่าวช่วยให้สามารถสรุปทฤษฎีได้ว่า การจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมจะมีโอกาสประสบความสำเร็จถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าพฤติกรรมนั้นนำไปสู่ผลลัพธ์และผลลัพธ์นั้นมีคุณค่าสำหรับเขา และเขาเชื่อว่าตัวเขามีความสามารถอยู่ในระดับที่สามารถแสดงผลพฤติกรรมนั้นได้

ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังนั้น Vroom ได้ศึกษาถึงจิตวิทยาของบุคคลในองค์กรและพบว่า การที่บุคคลจะกระทำการสิ่งใดก็ตามจะขึ้นอยู่กับตัวแปร 4 ตัว ได้แก่

1. ผลตอบแทนเขาจะได้รับนั้นเหมาะสมกับบทบาทที่เขาครอบครองอยู่เพียงใด
2. ความพอใจหรือไม่พอใจต่อผลที่เขาจะได้รับ

3. เมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่นแล้ว เขาเชื่อว่าเขาจะต้องเป็นผู้ได้รับผลอันนั้น

4. เขามีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวังหรือได้รับล่วงหน้า โดยความพอใจต่อสิ่งเหล่านี้จะเพิ่มขึ้น หากเขาได้รับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นและจะลดลง หากเขาจะได้รับผลตอบแทนลดลง แต่ถ้าบุคคลใดไม่สนใจต่อผลตอบแทนต่างๆ ความสัมพันธ์ทั้งหมดนี้ก็จะหมดไป จิตวิทยาของบุคคลในองค์การที่ Vroom ทำการศึกษาดังกล่าว เป็นพื้นฐานของการตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติของบุคคลในองค์การ และสอดคล้องกับทฤษฎีแห่งความคาดหวัง

นอกจากนี้ Vroom ยังเสนอว่าวาระที่บุคคลลองตัดสินใจเลือกปฏิบัติอย่างไร เมื่อเกิดความต้องการพร้อมๆ กันหลายสิ่งเขาจะมีการพิจารณาอยู่ 2 ประการ คือ

1. พิจารณาว่าเป้าหมายที่จะสู้นั้นมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด (Valence)
2. พิจารณาว่าสิ่งที่ตรงกันนั้น สามารถคาดหวังให้ไปถึงจุดมุ่งหมายได้เพียงใด (Expectancy) ซึ่งทั้ง 2 ประการนี้ เป็นกระบวนการในการตัดสินใจของแต่ละบุคคลในการที่จะเลือกกระทำ หรือเลือกไม่กระทำ

2.2 ตัวแบบการจูงใจ (Motivation Model) ของ Porter and Lawler เป็นแนวคิดที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลของการปฏิบัติ แนวความคิดนี้ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้สามารถอธิบายแรงจูงใจและความต้องการของบุคคลได้มากและเหมาะสมขึ้น รวมทั้งยังสามารถทำการทดสอบได้ง่ายขึ้น

2.3 ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory) ที่เสนอโดย Adam ทฤษฎีนี้จะพิจารณาได้จากองค์ประกอบของสิ่งที่นำเข้า (inputs) กับผลลัพธ์ (outputs) ของบุคคล เปรียบเทียบกับความเสมอภาคและเน้นศึกษาแรงจูงใจที่แสดงออกจากรมิติด้านทัศนคติ (เรื่องความพึงพอใจ) และพฤติกรรม (เรื่องการปฏิบัติ) แต่กระนั้นกลุ่มทฤษฎีการจูงใจที่เน้นในด้านกระบวนการจูงใจยังได้รับความสนใจนำศึกษาในแง่ของการนำไปใช้ทำนาย และควบคุมพฤติกรรมของบุคคล

3. กลุ่มทฤษฎีที่เน้นการเสริมแรงจูงใจอื่นๆ อันได้แก่ ทฤษฎีการจูงใจของ Rensis Likert เน้นการใช้วิธีการให้บุคคลได้มีส่วนร่วมหรือ Participative Management Approach ทฤษฎีการจูงใจของ Elton Mayo ทฤษฎีการจูงใจของ B.F. Skinner ซึ่งไม่ค่อยได้รับความนิยมเท่าไรมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับสองกลุ่มทฤษฎีที่กล่าวไปแล้ว การศึกษาแรงจูงใจ เป็นการศึกษาของเหตุผลหรือเป้าประสงค์ของการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์และแหล่งที่มาของแรงจูงใจมาจาก 4 แหล่ง คือ องค์ประกอบทางด้านความต้องการพื้นฐานทางชีววิทยา องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ องค์ประกอบทางด้านสติปัญญาและองค์ประกอบทางด้านสังคม นักจิตวิทยาจึงนำองค์ประกอบเหล่านี้มาเป็นแนวคิดในการสร้างทฤษฎีแรงจูงใจ ดังนี้

3.1 ทฤษฎีความต้องการของแมคเคลล์เลนด (Mc Clelland) กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์ (2550: 147) ได้กล่าวว่า เดวิด แมคเคลล์เลนด และคณะได้นำเอาแนวคิดของเมอร์เรย์ มาพัฒนาเป็น

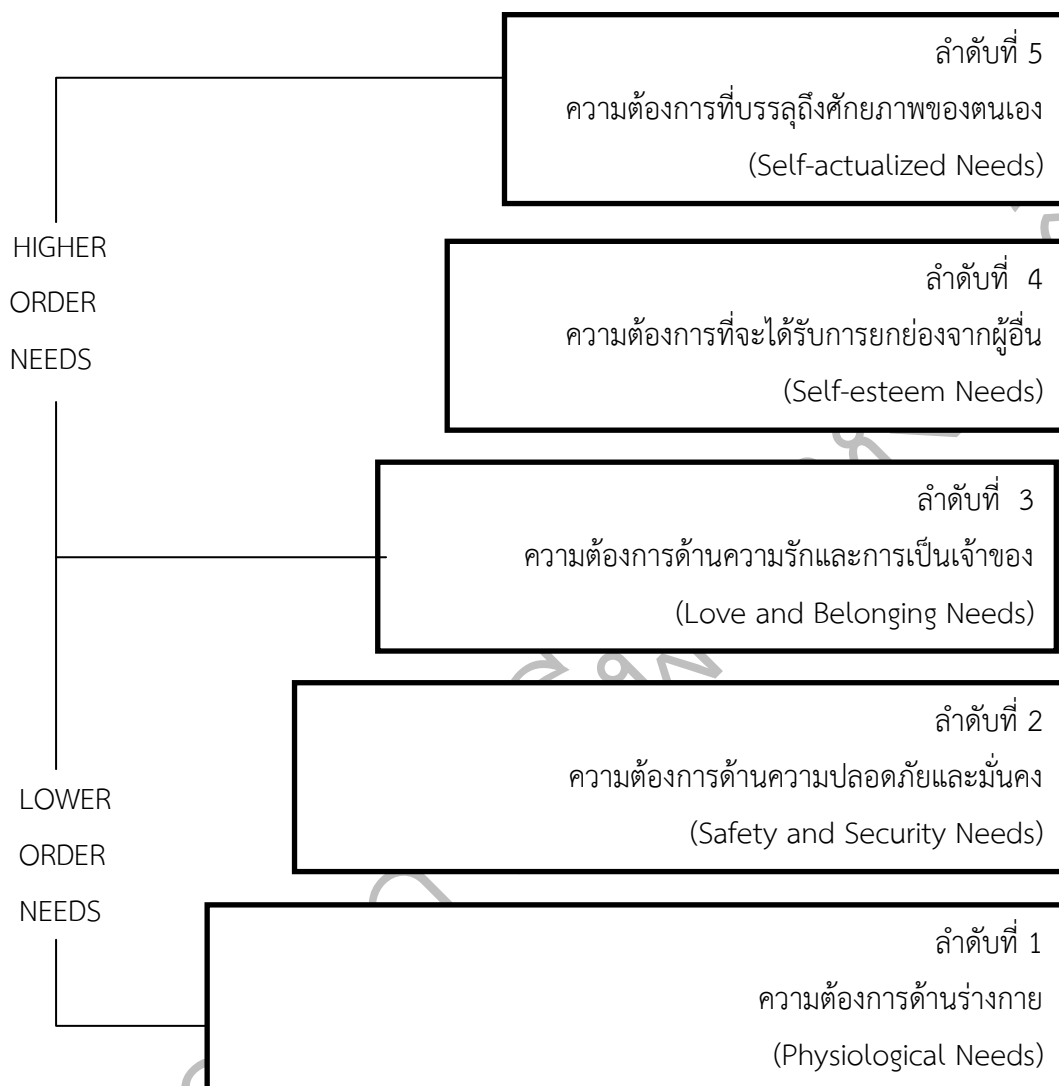
ทฤษฎีนี้โดยเสนอว่า มนุษย์นั้นมีความต้องการประสบการณ์ความสำเร็จในชีวิตโดยมีแรงจูงใจในสังคม 3 ประการ คือ

3.1.1 ความต้องการประสบความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นแรงจูงใจที่จะต้องกระทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายและสมปรารถนา ทำให้มนุษย์มีความมานะพยายาม

3.1.2 ความต้องการสัมพันธ์กับผู้อื่น (Need for Affiliation) เป็นแรงจูงใจที่ต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบ หรือเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่นทำให้มนุษย์เกิดการเข้าสังคมและคล้อยตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม

3.1.3 ความต้องการอำนาจ (Need for Power) เป็นแรงจูงใจที่ต้องมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในสังคมแบ่งเป็นอำนาจส่วนตัว กับอำนาจที่ได้รับการแต่งตั้งของหน่วยงาน

3.2 ทฤษฎีลำดับแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow) จูดีมา เมืองจันทร์ (2553: 10) กล่าวว่า ทฤษฎีของมาสโลว์ได้อธิบายไว้ว่าแรงจูงใจของมนุษย์มีลำดับขั้นตอนตั้งแต่ขั้นต่ำสุดถึงขั้นสูงสุดมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ ความต้องการทางด้านสรีรวิทยา (Physiological Needs) ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety Needs) ความต้องการด้านความรักและการเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love Needs) ความต้องการมีศักดิ์ศรีจากตนเองและผู้อื่น (Esteem Needs from Oneself and Others) ความต้องการเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ (Self Actualized Needs) โดยแรงจูงใจลำดับต้นต้องได้รับการตอบสนองก่อนแรงจูงใจลำดับสูงจึงพัฒนาตามมาโดยลำดับ ดังภาพ

ภาพ 2.1 ทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow)

ที่มา: (พีรสิทธิ์ เกตุวัตถา. 2549: 11)

แรงจูงใจลำดับที่ 1 คือ ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็น การดำรงชีวิตของมนุษย์นับเป็นความต้องการที่จำเป็นที่สุดที่ต้องการได้รับการตอบสนองเป็นลำดับ แรกให้เพียงพอในระดับหนึ่งก่อน บุคคลจึงจะพยายามตอบสนองความต้องการในขั้นต่อไป ความต้องการ ด้านร่างกายนี้ ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศ สิ่งบรรเทาความเจ็บปวดของร่างกาย ความ ต้องการทางเพศ รวมทั้งความต้องการอยู่ในอุณหภูมิที่เหมาะสม ความต้องการเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่เกิด พฤติกรรมหลากหลาย เช่น การหาอาหารด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้หายหิว บางรายถึงฆ่าตัวตาย เพื่อที่ที่ต้องการหนีความเจ็บปวดจากโรคร้ายต่างๆ เป็นต้น เมื่อความต้องการขั้นนี้ได้รับการตอบสนอง

ก็จะลดความรุนแรงลงและถ้าความต้องการลำดับแรกยังไม่ได้รับการตอบสนองพอเพียง แรงจูงใจ
ชั้นอื่นๆ หรือประเภทอื่นๆ ก็ยากที่จะเกิดขึ้นได้

แรงจูงใจลำดับที่ 2 คือ ความต้องการด้านความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Needs) เมื่อความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างพอเพียงแล้วบุคคลก็จะแสวงหา
ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคงต่อไปโดยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากความต้องการชั้นนี้ เช่น
การเลือกอาหารที่สะอาดปลอดภัยจากเชื้อโรคต่างๆ การคาดเข็มขัดนิรภัยเป็นประจำ ความต้องการที่
จะรักษาชีวิตทรัพย์สิน รวมทั้งการป้องกันภัยอันตรายอื่นๆ อีกรวมๆ นอกจากนั้นอาจแสดงออกใน
ลักษณะของการคบหาบุคคลที่มีอำนาจมากกว่าเพื่อให้เกิดความอบอุ่นใจ เป็นต้น

แรงจูงใจลำดับที่ 3 คือ ความต้องการด้านความรักและการเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) ความต้องการชั้นนี้จะเป็นลักษณะของความต้องการที่จะได้รับความรักจากผู้อื่น
และความต้องการเป็นที่รักผู้อื่นด้วย ซึ่งรวมทั้งการได้แสดงความเป็นเจ้าของ แสดงความห่วงใย ความ
ปรารถนาดีปกป้องผู้อื่นและในขณะเดียวกันก็ต้องการให้บุคคลอื่นได้แสดงเช่นนั้นกับตนด้วย ซึ่งความ
ต้องการความรักและเอาใจใส่นี้เกิดขึ้นในมนุษย์ทุกคนแต่อาจมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน ภรรยา
บางคนอาจได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากสามีแสดงออกด้วยการปรนนิบัติเป็นอย่างดี หรือนักเรียน
บางคนอยากได้รับความรักความสนใจจากครู อาจเรียกร้องโดยการเอาใจครู หรือการแสดงความรัก
เพื่อให้ครูสนใจก็เป็นได้ ควรทำความเข้าใจมูลเหตุที่แท้จริงของพฤติกรรมเหล่านั้น

แรงจูงใจลำดับที่ 4 คือ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self-esteem Needs) เป็นความต้องการชั้นสูงซึ่งหลังจากความต้องการชั้นที่ 3 ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ
แล้ว ความต้องการชั้นนี้เกิดจากบุคคลต้องการมีหน้าตา ชื่อเสียง เกียรติยศ เป็นที่ยอมรับยกย่องจาก
สังคม โดยจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ เช่น นักกีฬาทุ่มฝึกซ้อมอย่างหนักเพื่อให้
ได้ชัยชนะหรือแชมป์ นักวิชาการที่มุ่งค้นคว้าวิจัยเพื่อผลงานทางวิชาการ การทำความดีต่างๆ ล้วนแต่
ต้องการการยกย่องในการกระทำนั้นๆ ทั้งสิ้น

แรงจูงใจลำดับที่ 5 คือ ความต้องการที่บรรลุถึงศักยภาพของตนเอง (Self-actualized Needs) ความต้องการชั้นนี้เป็นความต้องการชั้นสูงสุดของบุคคลในการที่ได้กระทำตาม
ศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ การได้ทำตามสิ่งที่ตนเองพึงพอใจอย่างแท้จริงจากขีดความสามารถทั้งหมด
ที่มีอยู่ เป็นการพัฒนาตนเองไปสู่จุดสุขสมบูรณ์ในตัวเองอันก่อให้เกิดความสุข ความอึดใจ และความ
ภาคภูมิใจ โดยไม่มีการเปรียบเทียบสิ่งที่ตนเป็นอยู่กับใครๆ เช่น บุคคลหนึ่งได้มีการประเมินศักยภาพ
ในตนเองว่ามีความสามารถเป็นช่างอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ได้ เขาได้พยายามศึกษาหาความรู้ทั้งในและ
นอกชั้นเรียนจนในที่สุดสามารถตั้งร้านซ่อมเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ได้ ทำให้เขาเกิดความรู้สึกที่มี
ความสุขกับงานนี้มาก ถึงแม้จะมีได้มีรายได้ดีเท่ากับผู้ที่จบวิศวกรรมมาก็ตามเพราะแท้ที่จริงแล้วขีดสูง
สุดแห่งศักยภาพของแต่ละบุคคลนั้นต่างกันอยู่ที่ว่าจะสามารถดำเนินไปบรรลุขีดสูงสุดที่มีอยู่ได้หรือไม่

3.3 ทฤษฎีแรงจูงใจของเบย์คอน (Baykon) ภัทรศนัย ประสานตรี (2556: 12) กล่าวว่า ทฤษฎีของเบย์คอน เป็นความต้องการทางจิตใจของมนุษย์มี 3 ประการ ได้แก่

3.3.1 ความต้องการมีความรักและพวก เป็นความต้องการทางจิตใจขั้นต่ำ เนื่องจากเราอยู่ในสังคมมนุษย์ ถ้าเขาไม่ยอมรับเข้าเป็นพรรคพวกเราก็อยู่กับเขาไม่ได้ การที่จะให้กลุ่มยอมรับเข้าเป็นพวกนั้นก็ขึ้นกับเรา โดยต้องยึดหลักที่ว่าต้องการอะไรจากเขา เราก็จะต้องให้เขาก่อน หรือถ้าต้องการให้เขารักเรา เราก็ต้องรักเขาก่อน

3.3.2 ความต้องการชื่อเสียง เกียรติยศและความเด่น เมื่อเรามีพรรคพวกดีและได้ทำให้ผู้อื่นรักใคร่เราแล้ว เราย่อมมีความต้องการหรืออยากได้สิ่งอื่นต่อไปอีก เนื่องจากความต้องการหรือค้นหาของมนุษย์นั้นไม่มีวันสิ้นสุดและที่มนุษย์ต้องการมากที่สุดก็คือ เกียรติยศ ชื่อเสียง ทำให้ผู้อื่นได้ยอมรับนับถือและยกย่อง และมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นได้

3.3.3 ความต้องการที่จะรักษาเกียรติยศชื่อเสียง และความเด่นนั้นให้คงอยู่ตลอดไป เมื่อสามารถที่จะกระทำตัวให้มีเกียรติยศชื่อเสียงและความเด่นแล้ว ทุกคนก็ต้องการที่จะรักษาสภาพนั้นไว้ให้คงอยู่กับตนตลอดกาลโดยถือเป็นความสำเร็จสมหวังในชีวิต

3.4 ทฤษฎีความต้องการเมอร์เรย์ (Murray's) ธีรวุฒิ พรหมจรรย์ (2556: 11) มีความคิดเห็นว่า ทฤษฎีความต้องการเมอร์เรย์นั้นความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจที่ใ้บุคคลได้แสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่สิ่งที่ตนเองพอใจ ซึ่งความต้องการนี้บางครั้งเกิดจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล บางครั้งเกิดจากความต้องการที่มาจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทางสังคมนั้นคือ ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากสภาพร่างกาย และสภาพทางจิตใจของบุคคลนั้น ซึ่งเมอร์เรย์ได้แบ่งประเภทของความต้องการไว้ 20 ประการ ดังนี้

3.4.1 ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกทางด้านความก้าวร้าว (Need for Aggression) เป็นความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะสิ่งขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง มีการต่อสู้ การแก้แค้น การทำร้ายร่างกายหรือการฆ่าฟันกัน เช่น การพูดประชดประชันกับเพื่อนที่ไม่ชอบ เป็นต้น

3.4.2 ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ (Need for Counteraction) เป็นความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ความล้มเหลวต่างๆ ด้วยการสร้างความพยายาม เช่น ได้รับความดูถูกดูหมิ่น ผู้ที่จะได้รับก็จะเกิดความพากเพียรพยายามที่จะเอาชนะคำสบประมาทนั้นจนได้ประสบผลสำเร็จ เป็นต้น

3.4.3 ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ หรือยอมรับการถูกลงโทษ เช่น การเผาตัวตาย เพื่อที่จะประท้วงการปกครอง เป็นต้น

3.4.4 ความต้องการที่จะปกป้องตัวเอง (Need for Defense) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์การตำหนิติเตียน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจพยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตน มีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่างๆ

3.4.5 ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) เป็นความต้องการที่จะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวางที่บัง ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง

3.4.6 ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นความต้องการที่จะกระทำการสิ่งต่างๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จ พยายามเอาชนะอุปสรรคที่บังเพื่อที่ให้การทำงานของตนประสบความสำเร็จ

3.4.7 ความต้องการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นรักใคร่ ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อน พยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

3.4.8 ความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่แสดงความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด มีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลกขบขัน มีการพักผ่อนหย่อนใจ มีการเล่นเกมกีฬา เป็นต้น

3.4.9 ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (Need for Rejection) เป็นความต้องการหรือเป็นความปรารถนาของบุคคลในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่น ซึ่งไม่มีความรู้สึกยินดียินร้ายกับบุคคลอื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น

3.4.10 ความต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น (Need for Succorance) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นได้มีความสุข เห็นอกเห็นใจ มีความสงสาร ต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือดูแล แนะนำจากบุคคลอื่น

3.4.11 ความต้องการความเอื้ออาทรจากผู้อื่น (Need for Nurturance) เป็นความต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้ หรือให้ความช่วยเหลือให้บุคคลอื่นพ้นจากภยันตรายต่างๆ

3.4.12 ความต้องการสร้างตนเองให้เป็นที่ประทับใจ (Need for Exhibition) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นได้เห็น ได้ยิน เกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นสนใจ สนุกสนาน และแปลกใจ ตื่นเต้นในเรื่องราวของตน

3.4.13 ความต้องการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น (Need for Dominance) เป็นความต้องการที่ให้บุคคลอื่นทำตามคำสั่งของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

3.4.14 ความต้องการอ้างอิงผู้อื่นที่สังคมยอมรับ (Need for Reference) เป็นความต้องการยอมรับนับถือผู้ที่อาวุโสกว่าด้วยความยินดีรวมทั้งนิยมชมชอบในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าตนและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้วยความยินดี

3.4.15 ความต้องการหลีกเลี่ยงความด้อยและความล้มเหลว (Need for Avoidance of Inferiority) เป็นความต้องการที่หลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอาย หลีกเลี่ยงการดูถูก หรือการกระทำต่างๆ ที่ทำให้เกิดความละอายใจ

3.4.16 ความต้องการหลีกเลี่ยงอันตราย (Need for Avoidance of Harm) เป็นความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย ต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตราย

3.4.17 ความต้องการหลีกเลี่ยงการถูกตำหนิ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่มหรือยอมรับคำสั่งหรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่ม เพราะกลัวถูกลงโทษ

3.4.18 ความต้องการความสงบสุข หรือความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความประณีตงดงาม

3.4.19 ความต้องการรักษาชื่อเสียง (Need for Inviolacy) เป็นความต้องการที่จะได้รับการชื่อเสียงของตนที่มีอยู่ไว้จนสุดความสามารถ

3.4.20 ความต้องการให้ตนเองแตกต่างจากผู้อื่น (Need for Contrariness) ซึ่งเป็นความต้องการให้ตนเองไม่เหมือนกับบุคคลอื่น

สรุปได้ว่า ตามทฤษฎีดังกล่าวในทางปฏิบัติ การจูงใจหรือการสร้างความต้องการให้คนนั้นจะต้อง (1) พยายามที่จะเพิ่มหรือกระตุ้นความพยายามเพื่อให้บรรลุตามที่คาดหวังไว้ โดยได้อาศัยการแนะนำ การสอน และการมีส่วนร่วม เป็นต้น (2) การให้รางวัลจะต้องมีความชัดเจน และมีสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาโดยเฉพาะพฤติกรรมที่มีความสำคัญกับองค์การ (3) ความต้องการของคนนั้นก็ย่อมมีจำนวนมาก มีความหลากหลายและมีคุณค่าต่างกันในสายตาของแต่ละบุคคล จึงต้องทำความเข้าใจและแสวงหาเพื่อให้ทราบความต้องการของบุคคล และได้วางระบบการให้รางวัลของแต่ละบุคคล โดยการพิจารณาให้รางวัลกับความต้องการของบุคคลกรให้เหมาะสม และจากที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีความคาดหวังนั้นเป็นทฤษฎีที่เสนอแนะว่า ในการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์นั้น ควรพิจารณาถึงความคาดหวังของบุคคลในผลตอบแทนที่จะได้รับอันเป็นผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องๆ โดยเฉพาะการพิจารณาความคาดหวังในแง่ค่านิยมและความสนใจที่มีผลต่อค่าตอบแทนของบุคคล ซึ่งจะทำให้การตัดสินใจเลือกทางเลือกของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป

1.6 แรงจูงใจกับการเลือกฝึกกีฬา

พิชิต เมืองนาโพธิ์ (2534: 40) ได้กล่าวว่า ลักษณะนิสัยของนักกีฬาที่จะแข่งขันให้ได้ประสบความสำเร็จนั้น นักกีฬาจะต้องมีความกังวลใจน้อย สมารถ เชื่อมั่นในตนเอง มองที่ผลงานของตนเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดมีแรงจูงใจมาก ดังนั้น พลังของแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่ผู้ฝึกสอนควรคำนึงเป็น

อย่างมากและเป็นหน้าที่ของผู้ฝึกสอนที่จะต้องหาวิธีการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักกีฬาของตนเอง

พีระพงษ์ บุญศิริ (2536: 23) ได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจมีบทบาทที่สำคัญต่อการเตรียมทีมและการฝึกกีฬาอย่างสูง นักจิตวิทยาได้ให้ทัศนะต่อแรงจูงใจต่างกัน แต่สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่อยู่ในตัวของนักกีฬาแต่ละคน และพร้อมที่จะได้รับการกระตุ้นจากภายนอกให้มีกำลังแรงขึ้น

ภัทรดนัย ประสานตรี (2556: 21) ได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจมีบทบาทสำคัญต่อการเตรียมทีมและการฝึกกีฬาอย่างสูง

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการเลือกฝึกกีฬาเป็นกระบวนการที่อยู่ในตัวของนักกีฬาแต่ละคนพร้อมที่จะได้รับการกระตุ้นจากภายนอกให้มีกำลังแรงขึ้น มีทั้งแรงจากภายในร่างกายและภายนอก ร่างกายซึ่งมีผลให้บุคคลเลือกที่จะฝึกกีฬาถ้าบุคคลได้รับแรงจูงใจทั้ง 2 ด้านพร้อมกันก็จะเป็นเรื่องที่ดี เพราะส่งผลได้รับการกระตุ้นที่จะเล่นกีฬาและมีความพยายามฝึกฝนตัวเองเพื่อจะประสบความสำเร็จให้เป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

1.7 แรงจูงใจกับการเลือกเล่นกีฬา

แรงจูงใจนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการเลือกเล่นกีฬา การเตรียมทีม และการฝึกซ้อมกีฬานักจิตวิทยาการกีฬาก็ให้ทัศนะต่อแรงจูงใจแตกต่างกัน พอสรุปได้ คือ แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่มีอยู่ในตัวของนักกีฬาแต่ละคนซึ่งพร้อมที่จะได้รับการกระตุ้นจากภายนอกให้มีกำลังแข็งแรงขึ้นเพื่อที่จะให้อุบายกระทำสิ่งนั้นๆ มากขึ้น หมายความว่านักกีฬาทุกคนต่างมีแรงจูงใจภายในตนเองอยู่แล้ว หน้าที่ของผู้ฝึกสอนกีฬามีเพียงแค่นี้คือการหาวิธีการกระตุ้นจากภายนอก เพื่อให้เกิดกำลังแข็งแรงขึ้นอีกเท่านั้น การสร้างแรงจูงใจที่มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการมากที่สุด โดยความต้องการดังกล่าวนี้เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ดังนั้น ในการฝึกซ้อมกีฬาแต่ละครั้งหากผู้ฝึกสอนได้เล็งเห็นความสำคัญเหล่านี้แล้ว ได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์จะเป็นพื้นฐานในการฝึกซ้อมกีฬาที่ดี และสามารถสร้างแรงจูงใจในระดับสูงขึ้นไปได้อีกด้วย ในการคัดเลือกนักกีฬาเพื่อได้นักกีฬาตามลักษณะและคุณสมบัติของการเป็นตัวแทนกีฬาที่แท้จริงนั้น

ธีรวุฒิ พรหมจรม (2556: 20) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยของนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จไว้ว่า นักกีฬาต้องมีความกังวลใจน้อย สมาธิดี เชื่อในตนเอง มองผลงานของตนเองเป็นเรื่องใหญ่ที่สุด มีแรงจูงใจมาก ดังนั้นพลังของแรงจูงใจเป็นสิ่งที่ผู้ฝึกสอนควรคำนึงถึงเป็นอย่างมากและเป็นหน้าที่ของผู้ฝึกสอนที่จะต้องหาวิธีการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักกีฬาของตน

ภัทรดนัย ประสานตรี (2556: 21) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมตัวทางด้านจิตวิทยา ก่อนการแข่งขัน โดยเสนอปัจจัยในการเตรียมตัวนักกีฬาด้านจิตวิทยาเพื่อเข้าการแข่งขันให้ประโยชน์ความสำเร็จไว้ ดังนี้

1. ควรให้แรงเสริมและผลย้อนกลับที่เหมาะสมแก่นักกีฬา ในความสามารถที่เขาทำได้ ซึ่งการใช้แรงเสริมสามารถทำได้ง่าย คือ กล่าวชมเชย กล่าวคำที่เป็นลักษณะสร้างสรรค์ของครูผู้ฝึก เป็นต้น ส่วนผลย้อนกลับทำให้ผู้ฝึกบอกผลที่นักกีฬาสามารถทำได้
  2. ควรใช้แรงจูงใจโดยการที่ครูผู้ฝึกสอนจะต้องรู้จักการสร้างภาพการฝึกซ้อมให้เป็นที่ น่าสนใจ มีความสนุกสนาน มีความท้าทาย และมีสภาพการฝึกซ้อมที่ต้องคล้ายคลึงกับการแข่งขันจริง เพื่อให้ให้นักกีฬาสามารถยืนหยัดฝึกซ้อมให้ได้มากที่สุด และดีที่สุดในที่สุด
  3. ควรจะลดความตื่นเต้นและความอึดเหนี่ยวในการแข่งขัน ให้เหมาะสมและถูกต้อง เช่น การฝึกสมาธิ และการควบคุมจิต
  4. การจัดสภาพการฝึกซ้อมให้คล้ายคลึงกับสภาพการแข่งขันจริงให้มากที่สุด
  5. ผู้ฝึกสอนต้องมีความเข้าใจความแตกต่างของนักกีฬาแต่ละคนเป็นสำคัญ
  6. ผู้ฝึกสอนควรจะหาทางช่วยเหลือให้นักกีฬาให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง โดยการจัดสภาพการณ์ในความสำเร็จหรือประสบการณ์ที่ดีในการฝึกซ้อมและการให้แรงเสริม
  7. การใช้ความเชื่อมั่นบางอย่างเป็นประโยชน์ต่อการฝึกซ้อม เช่น ความเชื่อมั่นว่าได้สูดออกซิเจนก่อนการฝึกซ้อม จะทำให้มีความรู้สึกว่ามีกำลังวังชาขึ้น
  8. ควรเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ทำให้เป็นประโยชน์ต่อการฝึกซ้อม
  9. ผู้ฝึกสอนควรแนะนำผู้นำที่เป็นประโยชน์ต่อการซ้อม เช่น ผู้นำแบบประชาธิปไตย และผู้นำอัตตาธิปไตย
  10. โปรแกรมการฝึกซ้อมและวิธีการฝึกซ้อมควรจะเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อนักกีฬา โดยที่โปรแกรมฝึกซ้อมและวิธีการฝึกซ้อมที่นักกีฬาเห็นว่ามีความสามารถที่จะเป็นไปได้และปฏิบัติได้
  11. การใช้แรงจูงใจที่เกิดจากการเห็นคุณค่าของการเล่นกีฬาเป็นสิ่งที่ดี และเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา เช่น ความรู้ ความภาคภูมิใจในการเล่นกีฬาและเป็นนักกีฬา หรือการเห็นคุณค่าและประโยชน์ของกีฬา
  12. ผู้ฝึกสอนควรจะมีใจความเข้าใจในความสัมพันธ์กันระหว่างผู้ฝึกสอนและผู้ที่ถูกดูแลความสามารถที่นักกีฬาสามารถทำได้โดยการฝึกซ้อมซึ่งทำให้นักกีฬาได้ใช้ความพยายามมากกว่าการฝึกซ้อมคนเดียว
  13. การลดความกังวลใจ และการลดความตึงเครียดในตัวนักกีฬา
  14. การดูแลสุขภาพจิตของนักกีฬาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฐมพยาบาลทางจิตและอารมณ์ของนักกีฬาหลังการแข่งขัน
- สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2539: 26-27) ได้กล่าวถึง สาเหตุของคนที่ไม่เริ่มเล่นกีฬาอยู่เสมอ และเลิกเล่นกีฬาไปแล้ว ดังต่อไปนี้

1. สาเหตุที่ทำให้คนเริ่มเล่นกีฬา

1.1 สาเหตุทางความสวยงาม อยากรูปร่างกายสวยงาม มีสมรรถภาพทางกายดีเป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม

1.2 สาเหตุทางการแพทย์หรือการเจ็บป่วย เช่น มีอาการของโรคความดันโลหิตสูง ปริมาณโคเลสเตอรอลสูง มีอาการบาดเจ็บเรื้อรังที่ต้องฟื้นฟูหลังการบาดเจ็บ เพื่อคลายเครียดและเพื่อลดความวิตกกังวล เป็นต้น

1.3 สาเหตุทางสังคม ต้องการมีเพื่อนใหม่โดยใช้กิจกรรมกีฬาเป็นสื่อ ต้องการให้คนในกลุ่มยอมรับ เพราะทุกคนในกลุ่มกีฬาต้องการยกระดับสถานภาพทางสังคมเพื่อให้ได้มาซึ่งชื่อเสียงเงินทอง เกียรติยศ และการยอมรับคุณค่าของการออกกำลังกาย

2. สาเหตุที่ทำให้คนยังเล่นกีฬา

2.1 สาเหตุทางจิตวิทยา เกิดแรงจูงใจด้วยตนเอง เป็นคนที่ชอบสนุกสนาน ร่าเริง กล้าแสดงออก ชอบการเป็นผู้นำ หรือชอบกิจกรรมที่มีการแข่งขันกับคนอื่น เห็นว่าตนเองมีความสามารถเป็นที่ยอมรับของสังคม และมีความภูมิใจในตนเองเมื่อประสบความสำเร็จจากการเล่นกีฬา

2.2 สาเหตุทางสรีระวิทยา เมื่อเล่นกีฬาในระยะเวลาหนึ่งแล้วร่างกายเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ร่างกายได้สัดส่วน กระฉับกระเฉง อารมณ์แจ่มใส เหนื่อยน้อยลง สุขภาพโดยทั่วไปดีขึ้น

2.3 สาเหตุทางสิ่งแวดล้อมและสังคม สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจเอื้ออำนวยความสะดวกในการเล่นกีฬา มีอาชีพไม่ขัดขวางต่อการเล่นกีฬา หรืออยู่ในครอบครัวที่รักการเล่นกีฬา และสังคมในส่วนนั้นสนับสนุนให้เล่นกีฬา

3. สาเหตุที่ทำให้คนเลิกเล่นกีฬา

3.1 สาเหตุทางปัญหาส่วนตัว มีพฤติกรรมสุขภาพส่วนตัวที่ไม่เหมาะสม เช่น สูบบุหรี่มาก อ้วนหรือมีโรคที่เป็นอันตรายต่อการออกกำลังกาย อายุ เพศ ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญมากที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการออกกำลังกาย หรืออาจมีสาเหตุจากการได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีตั้งแต่เริ่มต้นออกกำลังกาย

3.2 สาเหตุทางการจัดกิจกรรม ความเข้มของกิจกรรมไม่เป็นที่พอใจ เช่น กิจกรรมเบาหรือหนักเกินไปทำให้ได้รับบาดเจ็บจากกิจกรรมนั้นๆ สนใจกิจกรรมประเภทอื่นมากกว่า ซ้อมหนักจนเกินไป ทำให้เสียการทำงาน การเรียน และไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งจุดหมายไว้

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬา คนที่ปกติเริ่มเล่นกีฬาและคงยังเล่นกีฬาอยู่ ตลอดจนจะเลิกเล่นกีฬาแล้วนั้น จำเป็นต้องมีแรงจูงใจเป็นสาเหตุทำให้แสดงพฤติกรรมออกมา แรงผลักดันที่ออกมานั้นจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของแต่ละบุคคล

1.8 แรงจูงใจกับความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา

ศิริการณ น้อยวังหิน (2550: 16) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา คือ

1. ให้นักกีฬาได้รับประสบการณ์แห่งการประสบความสำเร็จทั่วถึงในการกีฬา การจัดสภาพแวดล้อมในการกีฬา ควรจัดให้นักกีฬาประสบความสำเร็จซึ่งทำให้เพิ่มแรงจูงใจในการเล่นกีฬามากยิ่งขึ้น เช่น การลดความสูงของแป้นบาสเกตบอลให้เด็กเล็ก
2. ให้นักกีฬามีโอกาสรับผิดชอบในการตั้งกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจ ทำให้นักกีฬามีโอกาสควบคุมพฤติกรรมของตนเอง และเกิดความรู้สึกสำเร็จ
3. ให้คำชมเชยทั้งคำพูดและท่าทาง และควรใช้บ่อยๆ ให้นักกีฬาได้รับรู้ถึงการมีส่วนช่วยเหลือกัน เน้นบทบาทสำคัญของแต่ละหน้าที่ที่มีต่อความสำเร็จของทีมทำให้นักกีฬาารู้สึกว่าตนเองมีค่า
4. การตั้งจุดมุ่งหมายต้องเป็นจุดมุ่งหมายที่เป็นจริง และสามารถทำได้ด้วยความพยายาม มีการประเมินและการปรับปรุงเพื่อดูว่านักกีฬาได้บรรลุจุดมุ่งหมายแค่ไหน
5. มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการฝึก เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกซ้อม สร้างบรรยากาศให้เกิดความสนุกสนาน ทำให้นักกีฬาได้ค้นพบสิ่งใหม่ๆ
6. การทำให้เกิดความสนุกสนาน เกิดความสมดุลระหว่างความสามารถของนักกีฬากับความยากง่ายในการฝึก ทำทลายความสามารถ เกิดอยากลองเล่น อยากซ้อม และอยากแข่งขัน

สราวุธ รักภู่ (2554: 18) กล่าวว่า แรงจูงใจกับความสำเร็จในการแข่งขัน คือ

1. มีความรู้สึกเกิดความภาคภูมิใจ (Personal Pride) จะเป็นแรงจูงใจที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวของนักกีฬาทุกคน เมื่อนักกีฬาเกิดความรู้สึกเช่นนี้จะเกิดความมานะในการฝึกซ้อมอย่างมีทิวี่เพื่อที่จะให้ตนเองมีขีดความสามารถสูงสุดเท่าที่จะทำได้เพื่อความสำเร็จในการแข่งขันที่จะมาถึง
2. ความรู้สึกเพื่อฝัน (Self Image) เป็นความคิดต้องการให้เป็นโดยความปรารถนาจะให้เกิดขึ้นกับทีม การที่นักกีฬาสร้างจินตนาการความสำเร็จในความฝันเช่นนี้ ทำให้นักกีฬาเกิดความรู้สึกที่ต้องเคร่งครัดกับตนเองในการฝึกซ้อมเพราะการเห็นตนและเพื่อร่วมทีมประสบความสำเร็จตามที่คิดคำนึงไว้ ทำใหู้สึกว่าตนเองมีความมานะขยันฝึกซ้อมย่อมมีพัฒนาการเล่นดีขึ้น และสามารถช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีมได้มากขึ้น ความรู้สึกนี้จะเป็แรงจูงใจที่มีในนักกีฬาเกือบทุกคน
3. ความรู้สึกที่ว่าตนถูกเหยียดหยามหรือผูกพยาบาท (The Sense of Humiliation and Revenge) การที่นักกีฬาคนใดคนหนึ่งเกิดความพ่ายแพ้ ประสบความล้มเหลวจากการแข่งขันนั้น เขาก็จะรู้สึกว่าได้สูญเสียเกียรติยศที่มีอยู่ไปแล้ว ความรู้สึกนี้ก็จะเป็แรงกระตุ้นให้อยากแก้ตัวหรือแก้แค้นถ้ามีโอกาสอีกครั้ง ความรู้สึกนี้จะกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกผูกพยาบาทเตือนให้มุนานะฝึกซ้อมหนักอยู่ตลอดเวลา เพื่อรอวันและโอกาสเรียกชื่อเสียงเกียรติยศที่เสียกลับคืนมาให้ได้

4. ความต้องการที่จะยกระดับตนเอง (Level of Aspiration) เป็นความรู้สึกที่ต้องการยกระดับมาตรฐานของตนเองให้สูงขึ้นในทุกๆ ด้าน เช่น ระดับการเล่นของตน ระดับฐานะเศรษฐกิจ สังคม หน้าที่การงานและอื่นๆ ซึ่งมีแรงจูงใจเป็นสิ่งซ่อนเร้นในตัว และยังเป็นแรงขับที่ทำให้เกิดความพยายามในการฝึกซ้อมและการแข่งขัน

5. ความเชื่อมั่นในตนเองและการได้ค้นพบสิ่งใหม่ด้วยตนเอง (Self Confidence and Self Discovery) เป็นแรงจูงใจที่ซ่อนเร้นในตัวนักกีฬาแต่ละคนซึ่งเกิดจากพยายามฝึกซ้อมหนัก เพื่อให้มีสมรรถภาพทั้งทางกายและใจทำให้เกิดความมั่นใจตนเองสูงขึ้นและยังจะค้นพบสิ่งใหม่ในการฝึกซ้อม เช่น ทักษะพิเศษซึ่งจะเป็นตัวทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น แรงจูงใจชนิดนี้จะ เป็นแรงขับให้นักกีฬาประสบความสำเร็จในการแข่งขัน

6. ความปรารถนาที่จะเอาชนะ (The Desire to Win) นักกีฬาที่มีความสามารถสูงจะมีพลังอย่างหนึ่งที่กระตุ้นเตือนจิตสำนึกอยู่ตลอดเวลา คือ ปรารถนาชัยชนะ ทำให้ต้องฝึกหนักเพื่อการเอาชนะ ซึ่งหมายความว่าเครื่องบ่งชี้ให้สังคมนับว่าเขามีความสามารถอย่างแท้จริง และมีผลงานอื่นๆ ตามมา เช่น รางวัล ตำแหน่งหน้าที่การงาน สภาพความเป็นอยู่ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจที่เกิดความมานะพยายามเพื่อชัยชนะอยู่เสมอ

ซิลปชัย สุวรรณธาดา (2548: 97-98) ได้กล่าวว่า ผู้ฝึกสอนจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการฝึกสอนเพื่อจะเพิ่มความพึงพอใจ ความสนุกสนาน การพัฒนาทักษะ ความสมบูรณ์ทางกายจึงจะประสบความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา ดังนี้

1. ผู้ฝึกสอนต้องมีความแน่ใจว่านักกีฬามีแรงจูงใจภายในที่จะทำให้เข้าร่วมกิจกรรมกีฬา และต้องมีความต้องการที่จะเพิ่มแรงจูงใจภายในตัวนักกีฬา ดังนั้น ผู้ฝึกสอนควรสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ให้นักกีฬาประสบความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้นักกีฬาได้รู้สึกถึงความสามารถของตนเองมากยิ่งขึ้น เช่น ในกีฬาวอลเลย์บอลความสูงของตาข่ายมาตรฐานอาจจะยากเกินไปกับความสูงแก่ผู้ที่ฝึกหัดเล่นใหม่ๆ การลดความสูงของตาข่ายลงจะทำให้ให้นักกีฬาฝึกหัดได้ประสบความสำเร็จมากขึ้นมีความสุขสนุกสนานในการเล่นมากยิ่งขึ้น

2. การให้นักกีฬามีส่วนร่วมรับผิดชอบเกี่ยวกับกฎระเบียบและการตัดสินใจของกลุ่ม ซึ่งจะสามารถส่งเสริมแรงจูงใจภายในตัวนักกีฬาได้ นักกีฬาสามารถให้ข้อเสนอเกี่ยวกับกฎระเบียบ การฝึกซ้อม การจัดการภายในทีม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ให้นักกีฬาเพิ่มการรับรู้ถึงความสำคัญแห่งตน เช่น นักกีฬาในแต่ละคนมีส่วนรับผิดชอบในช่วงหนึ่งของการฝึกซ้อม การนำอบอุ่นร่างกาย การนำฝึกหรือกระตุ้นให้นักกีฬาคิดและพัฒนาแบบฝึก นักกีฬาที่มีความสามารถสูงอาจจะส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแบบฝึกและแผนการเล่นของทีมได้

3. ตัวเสริมแรงทางสังคมที่เป็นลักษณะของคำพูดและการแสดงออกเป็นท่าทาง ตัวอย่าง เช่น การชมเชย การยกย่อง การยิ้ม การแตะตัว สามารถที่จะเพิ่มแรงจูงใจภายในได้ควรที่ให้ตัวเสริม

แนวทางสังคมเป็นประจำเพื่อเพิ่มการรับรู้ การมีส่วนร่วมของนักกีฬาแต่ละคนในทีม ทำให้นักกีฬารู้สึกถึงคุณค่าของตนเองซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักกีฬาตัวสำรองหรือนักกีฬาที่มีความสำคัญน้อย

4. การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2549: 49) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม สามารถสร้างแรงจูงใจให้กับบุคคลได้ในสถานการณ์การกีฬานั้น สามารถส่งเสริมแรงจูงใจภายในด้วยการปรับเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและแบบฝึกซ้อม เพราะนักกีฬาในแต่ละคนมีความต้องการภายในที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาที่แตกต่างกันแบบฝึกซ้อมที่จะมีหลากหลายแตกต่างกัน และเปลี่ยนแปลงลำดับการฝึก เพื่อลดความเบื่อหน่ายและเพิ่มความสนใจให้นักกีฬาได้ โดยเฉพาะในนักกีฬาเยาวชนเพื่อให้นักกีฬามีโอกาสได้เล่นในตำแหน่งที่แตกต่างกันไปในแต่ละครั้ง นอกจากนี้จะทำให้การฝึกซ้อมมีความสนุกสนานมากขึ้นแล้วก็ยังทำให้นักกีฬาแต่ละคนได้มีความชำนาญในการเล่นในแต่ละตำแหน่ง ตระหนักและเข้าใจถึงความต้องการและความจำเป็นในการเล่นตำแหน่งต่างๆ ภายในทีม

5. ผู้ฝึกสอนควรจัดกิจกรรมแบบฝึกและการจำลองการแข่งขันให้ท้าทายความสามารถของนักกีฬาให้เหมาะสมกับนักกีฬาแต่ละคน และหากนักกีฬาที่มีความสามารถสูงกว่า ความต้องการในกิจกรรมเหล่านั้น จะทำให้นักกีฬาเกิดความเบื่อหน่ายไม่มีความรู้สึกท้าทายได้ ตรงกันข้ามถ้านักกีฬาที่มีความสามารถต่ำกว่าความต้องการในกิจกรรมนั้นๆ ก็จะทำให้เกิดความวิตกกังวล ในการแข่งขันกีฬา ถ้าหากผู้ฝึกสอนสามารถสร้างสถานการณ์ให้ท้าทายได้และให้นักกีฬาได้มีโอกาสแก้ปัญหา สร้างสรรค์ จะทำให้นักกีฬามีประสบการณ์ที่มีคุณค่าและมีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาในระยะยาวต่อไป

สรุปได้ว่า การสร้างแรงจูงใจให้กับนักกีฬาหรือผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและการออกกำลังกายนั้นกับความสำเร็จในการแข่งขันกีฬาเป็นสิ่งที่ผู้ฝึกสอนจะต้องให้ความสำคัญ การสร้างแรงจูงใจเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับนักกีฬาและช่วยส่งเสริมให้นักกีฬาประสบความสำเร็จแรงจูงใจอาจเกิดขึ้นจากตัวผู้ฝึกสอนหรือตัวนักกีฬา ผู้ฝึกสอนต้องหาวิธีการต่างๆ มาจูงใจกับนักกีฬา เช่น ยกย่องชมเชย การตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของนักกีฬาอย่างพอเหมาะ

2. ประวัติสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษา (2556: 1-5) ในปี พ.ศ. 2435 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูขึ้นเป็นแห่งแรกเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2435 ที่โรงเรียนเลี้ยงเด็กและตึกปั้นหย่า ถนนบำรุงเมือง เรียกว่า “โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์” เป็นโรงเรียนหลวงสังกัดกรมศึกษาธิการ ประเภทโรงเรียนสอนวิชาพิเศษ ดำรงอยู่ได้ด้วยเงินงบประมาณแผ่นดิน นักเรียนทุกคนได้รับทุนค่าเล่าเรียนจากรัฐบาลและได้ทำสัญญากับกรมศึกษาธิการเพื่อเป็นข้อผูกมัดไว้ว่า เมื่อเรียนสำเร็จแล้วต้องเข้ารับราชการครู และนอกจากจะต้องเซ็นสัญญากับกรมศึกษาธิการแล้ว

ยังจำเป็นต้องมีผู้รับรองความประพฤติไว้เป็นหลักฐานด้วย โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์เป็นสิ่งสำคัญในช่วงระยะเวลาที่ประเทศมีความต้องการพัฒนาการศึกษาในเวลานั้น

วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2459 เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ท่านได้ให้ความเห็นว่าพลศึกษามีบทบาทที่สำคัญวิชาหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อสนองเจตนารมณ์ จึงได้ประกาศยกระดับห้องพลศึกษากลางที่มีอยู่เดิมให้เป็น “โรงเรียนพลศึกษากลาง” ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2462 ผู้ที่สอบไล่ได้ตามหลักสูตรครุมัธยมพลศึกษา จะได้รับประกาศนียบัตรครุมัธยมพลศึกษา (ป.ม.พ.) ผู้สำเร็จหลักสูตรครูประถมพลศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรครูประถมพลศึกษา (ป.ป.พ.) และผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรครูมูลพลศึกษา จะได้รับประกาศนียบัตรครูมูลพลศึกษา (ป.พ.)

ปี พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย และได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติขึ้น ซึ่งได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ 3 ส่วน คือ 1) จริยศึกษาอบรมให้มีศีลธรรมอันดีงาม 2) พุทธิศึกษา ปัญญาให้มีความรู้ 3) พลศึกษา ฝึกหัดให้เป็นผู้มีร่างกายที่บริบูรณ์ เพื่อสนองเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาชาติดังกล่าว จึงได้จัดตั้งกรมพลศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2476 โดยมีอำมาตย์เอกพระยาประมวญวิชาวาลู (วงศ์ บุญ-หลง) รักษาการในตำแหน่งอธิบดีในระยะเริ่มแรก และในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2477 จึงได้แต่งตั้งนาวาโทหลวงศุภชลาศัย ร.น. (บุญ ศุภชลาศัย) มาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษาเป็นคนแรก และได้ย้ายโรงเรียนพลศึกษากลางมาสังกัดกรมพลศึกษา

นาวาโทหลวงศุภชลาศัย ร.น. ได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา ตั้งแต่ 1 เมษายน พ.ศ. 2477 จนถึง 30 เมษายน พ.ศ. 2485 และได้ริเริ่มกิจการทางพลศึกษาของชาติไว้หลายประการทั้งที่เป็นเรื่องของการพลศึกษา การกีฬา และสุขาภิบาลโรงเรียน (ภายหลังที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข) กิจการลูกเสือและยุวกาชาด เป็นต้น อันเป็นพื้นฐานของการจัดการศึกษาของชาติ อันเป็นที่มาของ “ห่วงโซ่สามห่วง” ประดิษฐานอยู่ใต้รูปพระพลบดีทรงช้างไอยราพรต (ช้างเอราวัณ เป็นช้างเผือกมีสามเศียร) ซึ่งพระพลบดีเป็นคำมาจากภาษามคธ คำว่า “พล” แปลว่า “กำลัง” และคำว่า “บดี” มาจากคำว่า “ปิตี” แปลว่า “ผู้ยิ่งใหญ่” ดังนั้น คำว่า “พลบดี” แปลว่า “ผู้เป็นใหญ่แห่งกำลัง” ดังนั้น องค์พระพลบดี หมายถึง เทพเจ้าผู้เป็นใหญ่ แสดงถึงปัญญาอันแหลมคมในการ เอาชนะอุปสรรค ขจัดปัญหา และความไม่ดี ประทับบนช้างเอราวัณซึ่งเป็นพาหนะประจำของพระอินทร์ยืนอยู่เหนือก้อนเมฆ พระหัตถ์ขวาทืออชิวราวุธ มีอาวุธประจำองค์พระอินทร์แสดงถึงความเหนือสิ่งปภพพร้อมทั้งปวง ความรู้ในสังขารธรรม ความเป็นมงคลและศักดิ์สิทธิ์ พระหัตถ์ซ้ายถือพระขรรค์ อาวุธของเทพผู้ทรงบุญญาธิการ “พระพลบดี” จึงเป็นตัวแทนของเจ้าแห่งพลังกำลัง มีความสง่างาม แสดงถึงความเข้มแข็งทรงพลังอำนาจ และความมีชัยชนะสืบไป

วงกลมสามห่วงคล้องไขว้กันอยู่ อันเป็นความหมายขององค์ 3 ของการศึกษา ซึ่งได้แก่ ห่วง สีขาวแทนพุทธิศึกษา ห่วงสีเหลืองแทนจริยศึกษา และห่วงสีเขียวแทนพลศึกษา และได้เลือกตรา พระพลบดีเป็นตราประจำของกรมพลศึกษาและโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา และใช้ตรานี้ติดต่อกันมาเป็น ตราของวิทยาลัยพลศึกษา โรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษานามัย และเป็นตราของสถาบันการพลศึกษาจนถึง ปัจจุบัน

ภาพ 2.2 ตราพระพลบดี

ที่มา: (สถาบันการพลศึกษา. 2559: ออนไลน์)

สำหรับกรมพลศึกษานั้นเมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาได้ย้ายไปอยู่ภายใต้สังกัดการดูแลของ กรมฝึกหัดครูก็ได้พิจารณาเห็นว่ากรมพลศึกษายังมีศักยภาพในแง่ของบุคลากร สถานที่ และอุปกรณ์ เพียงพอที่จะดำเนินการผลิตครูพลศึกษาให้มีคุณภาพ สนองต่อความต้องการของประเทศชาติ จึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยอาศัยหลักการอันเดียวกันกับหลักสูตรของโรงเรียนฝึกหัด ครูพลศึกษาที่เคยมีอยู่เดิม แต่ได้ย่นระยะเวลาจัดการศึกษาจาก 5 ปี เหลือ 4 ปี และได้รับนักเรียนที่ สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ 6 (หลักสูตรเดิมที่ใช้นั้น) มาเรียนต่อเมื่อเรียนจบหลักสูตร 4 ปี ก็จะได้รับ ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) หรือ ป.กศ.สูง (พลศึกษา) สำหรับผู้ที่ได้สำเร็จชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 8 สามารถเข้ามาเรียนต่อหลักสูตร 2 ปี เมื่อสำเร็จได้รับวุฒิปประกาศนียบัตรวิชา การศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) หรือ ป.กศ.สูง (พลศึกษา) เช่นเดียวกัน จากการพัฒนาหลักสูตรตามแนว ที่กล่าวนี้ เมื่อได้นำเสนอกระทรวงศึกษาธิการแล้วก็ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งสถานศึกษาชื่อว่า “วิทยาลัยพลศึกษา” ตามหลักสูตรนี้ได้ และให้อยู่ภายใต้การดูแลและดำเนินการของกรมพลศึกษา เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2498 โดยมีนายแพทย์บุญสม มาร์ติน ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการคนแรก

ปี พ.ศ. 2501 กรมการฝึกหัดครู ได้พิจารณาเห็นว่า ความต้องการของครูพลศึกษาเพื่อไป จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้มีมากขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและประกอบ

กับผู้สำเร็จจากวิทยาลัยพลศึกษาที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่นั้น ส่วนใหญ่แล้วมักสมัครใจไปสอนในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษามากกว่า ดังนั้นเพื่อให้เป็นการสนองความต้องการดังกล่าวนี้ให้เพียงพอ กรมการฝึกหัดครูจึงได้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกหัดครูพลานามัยขึ้นมาอีกหลักสูตรหนึ่ง โดยอาศัยแนวเดียวกันกับหลักสูตรของวิทยาลัยพลศึกษาที่มีอยู่แล้วนั้น เพื่อรับนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ตามหลักสูตรขณะนั้น) และใช้เวลาเรียนอีก 2 ปี เมื่อเรียนสำเร็จตามหลักสูตรนี้จะได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (พลานามัย) เมื่อหลักสูตรที่ร่างขึ้นมาใหม่นี้ได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว กรมการฝึกหัดครูจึงได้มีการจัดตั้งสถานศึกษาใหม่นี้ขึ้นมาในปี พ.ศ. 2501 เรียกว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย” ขึ้นมาอีกแห่งหนึ่งแม้ว่าโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัยที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่นี้เป็นการจัดตั้งโดยกรมฝึกหัดครูก็ตาม แต่เนื่องจากกรมฝึกหัดครูยังไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการด้วยตนเองได้ จึงได้ฝากให้อยู่ภายใต้การจัดการและการดำเนินการของกรมพลศึกษา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2512 ทำการยุบเลิกโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย และมีการขยายหลักสูตรของวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นเป็นระดับปริญญาตรี โดยเป็นสาขาหนึ่งของวิทยาลัยวิชาการศึกษา กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ แต่ก็ยังคงดำเนินการโดยกรมพลศึกษาและใช้ชื่อว่า “วิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา” (วศ.พลศึกษา) ผลิตครูระดับปริญญาตรี วุฒิการศึกษาบัณฑิตศึกษา (กศ.บ. พลศึกษา) และในปี พ.ศ. 2514 ได้ยุติการดำเนินการวิทยาลัยพลศึกษาในส่วนกลาง และทำการโอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษาไปให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาดำเนินการต่อไป

ในปี พ.ศ. 2514 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายที่ขยายการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) ไปยังส่วนภูมิภาค กรมพลศึกษาจึงได้เปิดดำเนินการผลิตครูพลศึกษาในส่วนภูมิภาค โดยได้เริ่มเปิด “วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่” ขึ้นเป็นแห่งแรก ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้เปิด “วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม” เป็นแห่งที่สองและมีการเปิดเพิ่มขึ้นในจังหวัดต่างๆ เรื่อยมาจนกระทั่งได้มีวิทยาลัยพลศึกษารวม 17 แห่ง และในปี พ.ศ. 2534 ได้เปิดโรงเรียนกีฬาแห่งแรกของประเทศไทย โดยเริ่มเปิดที่ “โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี” และปัจจุบันมีโรงเรียนกีฬาในสังกัดรวม 11 แห่ง

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายบรรจุข้าราชการครูจากผู้ที่มิวุฒิมัธยมศึกษาในระดับปริญญาตรี กรมพลศึกษาจึงหาแนวทางยกฐานะวิทยาลัยพลศึกษาให้สามารถเปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี โดยในระยะแรกได้จัดทำโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับกรมการฝึกหัดครู เป็นสถาบันภาคสมทบของวิทยาลัยครูเพื่อเปิดสอนระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ในขณะเดียวกันก็มีแนวทางที่จะเปิดดำเนินการสอนระดับปริญญาตรีด้วยตนเอง จนได้มีการร่างพระราชบัญญัติเพื่อยกฐานะวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นเป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญา ในปี พ.ศ. 2538 และใช้ชื่อ “ร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคล พ.ศ...” กรมพลศึกษาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบัน

กาญจนมงคลตามลำดับ พร้อมกับที่กรมอาชีวศึกษาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และกรมศิลปากรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันพัฒนศิลป์ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับ แต่มีสาเหตุบางประการกรมพลศึกษาได้นำร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคลกลับมาพิจารณาทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่ง จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถนำเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ทันเวลา เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรหมดอายุลง จึงต้องนำร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคลมาเริ่มดำเนินการตามขั้นตอนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ภายหลังจากการที่มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่แล้ว

การดำเนินการเพื่อยกฐานะดังกล่าว ได้ดำเนินการเรื่อยมาจนกระทั่งสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษาไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

31 มกราคม พ.ศ. 2548 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงได้พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา และได้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป

จากการใช้พระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2548 มาได้ระยะหนึ่งแล้วนั้น ซึ่งทางสภาสถาบันการพลศึกษาได้เล็งเห็นว่าในบางมาตรายังไม่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกีฬาของสถาบันการพลศึกษา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2548 รวมทั้งในระดับนานาชาติ สถาบันการพลศึกษาจึงได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาดำเนินการแก้ไข

21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 และออกประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 เป็นต้นไป มีสาระสำคัญ เช่น ให้สถาบันการพลศึกษาสามารถจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกได้ ในปี พ.ศ. 2556 เพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้ ซึ่งสนองต่อยุทธศาสตร์ของสถาบันการพลศึกษา สมองต่อนโยบายและแนวทางการบริหารราชการของสถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2556-2560 ที่ได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วน ที่จะต้องดำเนินการในปีแรก คือ การจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้น สถาบันการพลศึกษาจึงได้พัฒนาหลักสูตรขึ้นเพื่อจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทของ 3 คณะ ดังนี้

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต เปิดสอนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา (วท.ม. วิทยาศาสตร์การกีฬา)

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต เปิดสอนสาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ (ศศ.ม. การจัดการกีฬาและนันทนาการ)

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต เปิดสอนสาขาวิชาพลศึกษา (ศษ.ม. พลศึกษา)

สถาบันการพลศึกษา ได้กำหนดตรา เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ของสถาบันการพลศึกษา เป็นรูปพระพลบดีทรงช้างเอราวัณอยู่เหนือก้อนเมฆซ้อนทับอยู่บนเครื่องหมายสามห่วง (เขียว ขาว เหลือง) บรรจุอยู่ในวงรี (สัดส่วน 4:3) พื้นสีน้ำเงิน ขอบนอกเป็นสีเหลืองทอง มีชื่อสถาบันภาษาไทย อยู่ในส่วนบน และชื่อภาษาอังกฤษอยู่ในส่วนล่างของขอบสีเหลืองทอง มีลายประจํายามอยู่ทั้งสองด้าน ระหว่างชื่อภาษาไทยกับชื่อภาษาอังกฤษ และตราประจํายามเป็นสีเขียว ขอบนอกของตราเป็นเส้นสีน้ำเงินขนาดเล็ก

ภาพ 2.3 ตราประจําสถาบันการพลศึกษา

ที่มา: (สถาบันการพลศึกษา. 2559: ออนไลน์)

3. กีฬาแฮนด์บอล

3.1 ประวัติกีฬาแฮนด์บอลในต่างประเทศ

ยุคเริ่มแรก ในสมัยมนุษยยุโรปโบราณยุคก่อนๆ จะมีการต่อสู้ทำสงครามกัน เพื่อแย่งชิง ความเป็นใหญ่ของชนเผ่าต่างๆ หรือมีการเตรียมตัวไว้พร้อมเมื่อมีข้าศึกศัตรูมารุกราน ส่วนใหญ่ของ การต่อสู้ยุคสมัยนั้นๆ มักจะใช้มือเป็นอาวุธสำคัญ เช่น ทูบ ตี ชกต่อย ดึง ผลัก หรือแม้กระทั่งพัฒนา มาเป็นการจับอาวุธขว้างออกไป การจับอาวุธฟันแทง เป็นต้น จากสิ่งต่างๆ เหล่านี้เองจึงทำให้ อารยธรรมของมนุษยโบราณมีการพัฒนาได้ดีมากอารยธรรมหนึ่ง การพัฒนาการขว้างวัตถุหรือปล่อย วัตถุให้ไปสู่จุดหมายได้เป็นอย่างดีนั้น มีวัตถุประสงค์หลักของการฝึกการขว้างวัตถุหรืออาวุธก็เพื่อเป็น การเตรียมพร้อมในการป้องกันไม่ให้ข้าศึกศัตรูได้เข้ามารุกราน หรือเพื่อใช้เป็นอาวุธรุกรานชนเผ่าอื่นๆ วัตถุประสงค์รองลงมาที่ได้จากการฝึกในแต่ละครั้งก็คือ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อเป็นการ เสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย รวมไปถึงเพื่อเป็นการจัดการแข่งขันระหว่างกลุ่มและบุคคลต่างๆ ขึ้น ทั้งนี้เพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับจากสังคมและเป็นเกียรติประวัติแก่ตนเองและกลุ่มของตนเอง

จุดเริ่มแรกของการเล่นแฮนด์บอลไม่สามารถระบุได้ชัดเจน เนื่องจากมีการพบบันทึกซึ่งกล่าวถึงกิจกรรมหรือการเล่นที่เกี่ยวกับลูกบอล ในประวัติศาสตร์อารยธรรมของกลุ่มประเทศในยุโรปหลายแห่งด้วยกัน

หลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดปรากฏอยู่ในมหากาพย์โอดิสซีย์ (The Odyssey) ของกรีกโบราณ ช่วงก่อนคริสต์ศักราช 600 ปี บนผนังของกำแพงกรุงเอเธนส์ได้กล่าวว่า “Alcinous ได้สั่งให้ Halios เต็มร่ากับ Laodamus แต่ไม่มีใครต้องการเต็มร่ากับเขา ทันใดนั้นเขาก็ได้นำลูกบอลที่สวยมากมาถือซึ่ง Polybus เป็นผลผลิตจากขนสัตว์สีม่วง มีหนึ่งใบนั้นได้เอนตัวไปข้างหลังแล้วโยนลูกบอลขึ้นกลางอากาศ หลังจากนั้นคนอื่นก็กระโดดสูงขึ้นจากพื้นเหมือนอย่างเล่นกีฬาแล้วรับลูกบอลก่อนที่เท้าของเขาจะสัมผัสกับพื้นดิน และหลังจากนั้นพวกเขาก็พยายามโยนลูกบอลขึ้นไปในอากาศอีก พวกเขาเดินไปข้างหน้าและถอยหลังมาข้างหลังแล้วโยนลูกบอลจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง”

ค.ศ. 130-200 อารยธรรมของมนุษย์โบราณ จึงได้มีการพัฒนาการรูปแบบในการจัดการแข่งขันเป็นเกมส์การเล่นรูปแบบต่างๆ อย่างมากมาย และส่วนใหญ่เป็นการเล่นที่ใช้มือเป็นหลักสำคัญ แต่กฏกติกาการแข่งขันมักจะเป็นไปตามแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ และการเรียกขานของเกมส์การแข่งขันที่ใช้มือเป็นหลักแต่ละชนชาติก็แตกต่างกันออกไป เช่น ชาวกรีกเรียกว่า ยูเรเนีย (Urania) ส่วนชาวโรมันเรียกว่า ฮาร์ปัสตาส (Harpastans) ในเชคโกสโลวาเกียเรียกว่า เซสกา คาเซนกา (Czeskakasenka) ในเดนมาร์ก เรียกว่า แฮนด์บอล (Handbaold) เป็นต้น

ในยุคกลาง สาวใช้ของผู้มีชื่อเสียงหรืออัศวินนิยมเล่นเกมส่งลูกบอล กฏกติกาของการเล่นจะต้องส่งลูกบอลซึ่งห่อด้วยริบบิ้นและกระดิ่งจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง ในครั้งแรก The Minnesingers เรียกการเล่นชนิดนี้ว่า “The Summer ball”

ในช่วง ค.ศ. 1170-1230 Walther von der Vogelwide โดยได้เรียกการเล่นชนิดนี้ว่า “Catch Ball Games” ก่อนที่จะเป็นแฮนด์บอลในปัจจุบัน

ปี ค.ศ. 1494-1533 ในประเทศฝรั่งเศส Rabelais กล่าวถึงรูปแบบกีฬาชนิดหนึ่งของแฮนด์บอล ซึ่ง “พวกเขาเล่นลูกบอลโดยใช้ฝ่ามือ”

ในปี ค.ศ. 1848 Holder Nielsen ผู้อำนวยการยิมนาสติกเดนมาร์ก ได้อนุญาตให้นำ “Haanbold Spiel” กีฬาแฮนด์บอลไปเล่นในโรงยิมส์เมือง Ortrup โดยกำหนดกฏกติกา และวิธีการในการเล่น

ในปี ค.ศ. 1897 ชาวเดนมาร์กได้พัฒนาการเล่นให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และได้กำหนดกฏการเล่นแฮนด์บอล ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเล่นกีฬาแฮนด์บอลในร่มหรือแฮนด์บอลโอลิมปิกในยุคปัจจุบัน กฎนั้น คือ “การเล่นจะใช้ผู้เล่นข้างละ 7 คน แข่งขันกันบนสนามรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีขนาดใหญ่กว่าสนามบาสเกตบอล และใช้เสาประตูที่เล็กกว่าประตูฟุตบอล”

ประมาณปี ค.ศ. 1890 Konrad Koch นักวิชาการยิมนาสติกชาวเยอรมัน ได้แนะนำในการเล่นแฮนด์บอลในรูปแบบของการเล่น “Snatch” แต่ไม่แพร่หลาย

ปี ค.ศ. 1892 ประเทศเชกโกสโลวะเกีย มีเกมอย่างหนึ่งที่มีชื่อว่า “Hazena” ซึ่งได้เล่นบนสนามฟุตบอลโดยใช้ผู้เล่น 11 คน ต่อมาเมื่อปี ค.ศ. 1905 เหลือผู้เล่นเพียง 7 คน

ปี ค.ศ. 1910 ในประเทศสวีเดน G. wallstrom ได้แนะนำแฮนด์บอล ซึ่งเป็นรูปแบบของแฮนด์บอลในประเทศไอร์แลนด์ ในช่วงต้นศตวรรษนี้ด้วย ปี ค.ศ. 1912 Hirschmann เลขาธิการสมาคมฟุตบอลนานาชาติชาวเยอรมันพยายามที่จะนำแฮนด์บอลไปเล่นในสนาม โดยใช้กฎ กติกาในการเล่นเหมือนฟุตบอล

ระหว่างปี ค.ศ. 1915–1917 Max Heiser ผู้อำนวยการยิมนาสติกกรุงเบอร์ลิน (ปี ค.ศ. 1879-1921) ได้กำหนดวิธีการเล่นแฮนด์บอลกลางแจ้งในสนาม สำหรับพนักงานหญิงบริษัทซีเมนต์ และยังเป็นผู้ริเริ่มการตัดสินการเล่นด้วย โดยได้เรียกการเล่นแบบนี้ว่า “Handball” ประกอบด้วยผู้เล่น 7 คน ใช้สนามในร่มมีขนาด 20x40 เมตร มีประตู 2 ข้าง และพื้นที่ประตูมีรัศมี 4 เมตร กติกาได้ดัดแปลงมาจากกติกาของกีฬา Raffbold, Korbballspiel และ Football

ในขณะเดียวกัน Karl Schelenz (ปี ค.ศ. 1890–1956) ครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมปลายของประเทศเยอรมัน ได้รับการยอมรับในฐานะผู้ริเริ่มกีฬาแฮนด์บอล เพราะได้พัฒนาและมีการส่งเสริมกีฬานี้ไปทั่วประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศออสเตรีย และประเทศสวิสเซอร์แลนด์

วันที่ 13 กันยายน ค.ศ. 1920 Carl Diem อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมปลายพลศึกษาของประเทศเยอรมันประสบความสำเร็จในการสร้างทีมแฮนด์บอลชาย และกีฬาแฮนด์บอลได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการเป็นกีฬาที่เล่นในสนามหญ้าขนาดเท่าสนามฟุตบอล ซึ่งใช้ประตูขนาดเดียวกับประตูฟุตบอล

การแข่งขันระดับนานาชาติได้มีการบันทึกเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 3 กันยายน ค.ศ. 1925 ซึ่งผลปรากฏว่าเยอรมันชนะออสเตรียด้วยคะแนน 6 ต่อ 3

ยุคบุกเบิกของการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล ช่วงเวลานี้กีฬาแฮนด์บอลยังไม่ได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นกีฬาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เนื่องจากมีวิธีการเล่นที่คล้ายกับกีฬาบาสเกตบอล และกีฬาฮอลเลย์บอล ดังนั้น กีฬาแฮนด์บอลจึงยังอยู่ภายใต้การดูแลของสมาคมกรีฑาและยิมนาสติกแห่งชาติ (The National and Gymnastics Association) แต่ในระดับนานาชาติกีฬาแฮนด์บอลยังได้รับการดูแลจากสหพันธ์กรีฑาสมัครเล่นนานาชาติ (International Amateur Athletic Federation–IAAF)

กระทั่งปี ค.ศ. 1928 IAAF จัดประชุมพิเศษ ครั้งที่ 7 ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อรวบรวมประเทศที่เข้าร่วมในการแข่งขัน และตรวจสอบ กฎ กติกา ที่เป็นมาตรฐานในการแข่งขัน

ระดับนานาชาติ และได้กลายมาเป็นสหพันธ์แฮนด์บอลอย่างเต็มรูปแบบเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 1928 ณ กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีประเทศสมาชิกรวม 11 ประเทศเข้าร่วมเป็นสหพันธ์แฮนด์บอลสมัครเล่นนานาชาติ (Federation International Handball Amateur – FIHA) และมี เอ็ม เอเวอรี บรันเดจ (M.Avery Brundage) เป็นชาวอเมริกันซึ่งเป็นที่ประธาณคณะกรรมการโอลิมปิกนานาชาติ (IOC) ดำรงตำแหน่งประธานสหพันธ์ฯ เป็นคนแรก และยังได้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารของสหพันธ์ฯ จนถึงปี ค.ศ. 1983 ด้วย

ปี ค.ศ. 1934 กีฬาแฮนด์บอลได้รับการยอมรับเป็นกีฬาระดับนานาชาติ และมีประเทศต่างๆ เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหพันธ์ฯ ถึง 25 ประเทศ มีการแข่งขันระดับนานาชาติครั้งแรก คือ การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ครั้งที่ 11 (ปี ค.ศ. 1936 เบอร์ลินเกมส์) และเป็นการเฉลิมฉลองของสหพันธ์แฮนด์บอลนานาชาติที่ได้ก่อตั้งเป็นปีที่ 10 ด้วย

การแข่งขันแฮนด์บอลชิงแชมป์โลก ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1938 หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ ยุติลง ณ ประเทศเยอรมนี และได้มีประเทศที่เข้าร่วมการแข่งขันทั้งสิ้น 10 ประเทศ จากนั้นก็ได้มีการจัดการแข่งขันแฮนด์บอลในระดับนานาชาติขึ้นอีกหลายครั้ง

หลังจากนั้นปี ค.ศ. 1946 สหพันธ์แฮนด์บอลสมัครเล่นนานาชาติได้ปิดตัวเองลง และได้จัดตั้งสหพันธ์แฮนด์บอลนานาชาติ (International Handball Federation–IHF) ที่กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก

จนกระทั่งปี ค.ศ. 1952 กีฬาแฮนด์บอลกลางแจ้งจึงได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ส่วนกีฬาแฮนด์บอลในร่มนิยมเล่นในกลุ่มยุโรปตอนเหนือ อย่างไรก็ตามอาจจะเป็นเพราะสภาพภูมิอากาศ การขาดแคลนสถานที่ในการจัดการแข่งขัน และกีฬาไอซ์ฮอกกี้นั้นก็เป็นที่ได้รับความนิยมในเวลานั้น เช่นเดียวกับกีฬาแฮนด์บอลในร่มก็เป็นกีฬาประเภททีมอีกประเภทหนึ่งที่เล่นด้วยความรวดเร็ว จึงทำให้กีฬาแฮนด์บอลในร่มเป็นที่ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยกฎในการเล่นที่ได้จากกีฬาประเภทอื่น ซึ่งคล้ายกับการเล่นบาสเกตบอลมีการลงโทษที่รุนแรงจากการปะทะในการเล่น (ทำให้กีฬาแฮนด์บอลเป็นกีฬาที่มีความปลอดภัย) เล่นง่ายและมีความตื่นเต้นในขณะดู เพราะมีการทำประตูกันตลอดเวลา และมีเทคนิคที่หลากหลายในการทำประตู

ในทศวรรษ 1960 (1960–1969) กีฬาแฮนด์บอลกลางแจ้งได้รับความนิยมลดลง และได้มีการจัดการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลกลางแจ้งชิงแชมป์โลกครั้งสุดท้ายเมื่อปี ค.ศ. 1966

กีฬาแฮนด์บอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมจากหลายประเทศในทวีปยุโรป จากการที่ก่อตั้งมาหลายปี ในฐานะที่เป็นกีฬากลางแจ้งทำให้ประเทศเยอรมนี ประเทศออสเตรีย และประเทศเดนมาร์ก ได้ยอมรับให้กีฬาแฮนด์บอลเป็นกีฬานานาชาติ ถึงแม้ว่าจะมีอีกหลายประเทศที่ไม่นิยมเล่นก็ตาม

ในยุคสงครามเย็น (ยุคของการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลสมัครเล่น) ในการประชุม ครั้งที่ 64 ณ กรุงมาดริด ประเทศสเปน คณะกรรมการโอลิมปิกนานาชาติได้บรรจุกีฬาแฮนด์บอล (แฮนด์บอลในร่ม) ไว้ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก การแข่งขันแฮนด์บอลประเภททีมชายมีขึ้นครั้งแรกในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ครั้งที่ 20 (ปี ค.ศ. 1972 มิวนิกเกมส์) และในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ครั้งที่ 21 (ปี ค.ศ. 1976 มอนทรีออลเกมส์) ได้ทำการบรรจุแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลประเภททีมหญิงไว้ในการแข่งขันครั้งนี้ด้วย ภายหลังที่มีการจัดการแข่งขันชิงแชมป์โลกล่าสุดเมื่อปี ค.ศ. 1949 เมื่อถึงปี ค.ศ. 1977 ได้มีการแข่งขันแฮนด์บอลในระดับเยาวชนชายและเยาวชนหญิงชิงแชมป์โลกขึ้น ทำให้กีฬาแฮนด์บอลได้มีนักกีฬาสสมัครเล่นเพิ่มมากขึ้น ในทศวรรษที่ 50, 60, 70 และต้นศตวรรษที่ 80

กีฬาแฮนด์บอล นิยมเล่นในประเทศยุโรปตะวันตก แต่ต่อมาได้เจริญรุดหน้าอย่างแพร่หลายไปสู่ประเทศในยุโรปตะวันออก ได้แก่ ประเทศรัสเซีย ประเทศโรมาเนีย ประเทศยูโกสลาเวีย ประเทศเยอรมนีตะวันออก และประเทศฮังการี ซึ่งประเทศดังกล่าวเมื่อได้เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลชายและหญิงในระดับนานาชาติมักจะได้อันดับ 1-3 มีเพียงแต่ประเทศสวีเดนและเยอรมนีตะวันตกเท่านั้น ที่แสดงออกถึงการต่อต้านไม่ยอมรับกลุ่มแฮนด์บอลในฝั่งของยุโรปตะวันออก

ยุคของการแข่งขันแฮนด์บอลอาชีพ บทสรุปที่ได้จากสงครามเย็นและการล่มสลายของกลุ่มพันธมิตรตะวันออกหลายๆ ประเทศได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งมีผลกระทบต่อทีมชาติบางทีม จึงทำให้ทีมนั้นไม่ประสบความสำเร็จในการแข่งขัน จึงเป็นสาเหตุให้นักกีฬาและผู้ฝึกสอนที่มีชื่อเสียงก็ต้องอพยพเข้าไปอยู่ในยุโรปตะวันตก เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสเปน และประเทศเยอรมนี

กีฬาแฮนด์บอลได้รับความนิยมและได้แพร่หลายไปสู่ทวีปแอฟริกา (ประเทศแอลจีเรีย และประเทศอียิปต์) และทวีปเอเชีย (ประเทศเกาหลีใต้และประเทศญี่ปุ่น) และเป็นประเทศแรกๆ ของทวีปนี้ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลในระดับนานาชาติ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกีฬาโอลิมปิก) กีฬาแฮนด์บอลในร่มเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบัน สำหรับการจัดการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลกลางแจ้งมีน้อยลงและส่วนใหญ่มักจะจัดขึ้นในโอกาสพิเศษเท่านั้น (กองพัฒนาคูลากรกีฬา ฝ่ายพัฒนาคูลากรและการทะเบียน การกีฬาแห่งประเทศไทย. 2550: 13-16)

3.2 ประวัติกีฬาแฮนด์บอลในประเทศไทย

กีฬาแฮนด์บอล ได้เข้ามาเผยแพร่ในสมัยที่มีโรงเรียนพลศึกษากลาง เมื่อปี พ.ศ. 2482 โดยอาจารย์กอง วิสุทธารมย์ ซึ่งขณะนั้นได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมพลศึกษา ท่านได้รับทุนไปศึกษาวิชาพลศึกษาในประเทศอังกฤษและได้ศึกษากีฬาแฮนด์บอลด้วย สมัยนั้นกีฬาแฮนด์บอลนิยมเล่นข้างละ 11 คน แต่สอนได้ประมาณ 2 ปี ก็เกิดสงครามโลก ครั้งที่ 2 ทหารญี่ปุ่นยกกองกำลังเข้ามาในประเทศไทย และได้ใช้โรงเรียนพลศึกษากลางและสนามกีฬาแห่งชาติเป็นหน่วยที่ตั้งกองบัญชาการใน

การทำสงคราม จึงทำให้การเรียนการสอนกีฬาแฮนด์บอลต้องล้มเลิกไป อีกทั้งคนไทยยังไม่นิยมเล่นกีฬาประเภทนี้ จึงทำให้การเล่นกีฬาแฮนด์บอลค่อยๆ ลดน้อยลง

ปี พ.ศ. 2500 นายธนิต คงมนต์ ได้รับทุนจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) ไปศึกษาดูงานด้านพลศึกษาที่ประเทศเดนมาร์กและประเทศสวีเดน ขณะที่ได้ศึกษาอยู่ได้เข้ารับการฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอลทั้งประเภท 7 คน และประเภท 11 คน ซึ่งเห็นว่ากีฬานี้มีประโยชน์มากเนื่องจากใช้สถานที่ไม่กว้างนัก ใช้สนามหญ้า สนามคอนกรีต พื้นดินหรือพื้นไม้ก็ได้ ดังนั้นเมื่อกลับเมืองไทยจึงได้เสนอกีฬาแฮนด์บอลเข้าไว้ในหลักสูตรของวิทยาลัยพลศึกษาและโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย โดยศาสตราจารย์นายแพทย์บุญสม มาร์ติน เป็นผู้อำนวยการ และได้มีการบรรจุไว้ในหลักสูตร

ปี พ.ศ. 2501 กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำวิชาแฮนด์บอลไว้ในหลักสูตรวิชาพลานามัย กล่าวคือให้เป็นวิชาเลือกในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และวิชาบังคับเลือกในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อมาได้มีการก่อตั้ง “สมาคมแฮนด์บอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย” ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยได้แต่งตั้งให้ศาสตราจารย์นายแพทย์บุญสม มาร์ติน เป็นนายกสมาคม แต่ความนิยมในการเล่นก็ยังไม่กว้างขวางมากนัก สาเหตุอาจเป็นเพราะขาดการเผยแพร่อย่างจริงจัง

ปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้ในหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายในพุทธศักราช 2518 ให้วิชาแฮนด์บอลเป็นวิชาบังคับเลือก (พ 503 พลานามัย) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ได้กำหนดวิชาแฮนด์บอลเป็นวิชาเลือกเสรี และได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดวิชาแฮนด์บอลเป็นวิชาบังคับเลือกประเภทกิจกรรมกีฬาทีม

24 กันยายน พ.ศ. 2525 ได้ทำการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมแฮนด์บอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย โดยมีศาสตราจารย์นายแพทย์บุญสม มาร์ติน เป็นนายกสมาคมคนแรกขณะนั้น โดยการบริหารและการจัดการแข่งขันแฮนด์บอลในรายการต่างๆ ยังคงอาศัยกรมพลศึกษาเป็นฝ่ายดำเนินการ อีกทั้งยังขาดการบริหารจัดการในสมาคมฯ ทำให้การพัฒนากีฬาแฮนด์บอลเป็นไปอย่างช้าๆ จนกระทั่งถึงยุคของนายไพฑูรย์ จัยสิน (อธิบดีกรมพลศึกษาในขณะนั้น) ได้ขึ้นเป็นนายกสมาคมแฮนด์บอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย โดยพาคณะบริหารของสมาคมฯ จำนวน 10 คน ไปศึกษาดูงานด้านกีฬาแฮนด์บอล ณ ประเทศเกาหลีใต้ ระหว่างวันที่ 23-30 กันยายน พ.ศ. 2538 ภายหลังจากที่ได้กลับมาได้ดำเนินการแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อพัฒนากีฬาแฮนด์บอลให้ก้าวไปสู่ระดับสากล คือ

1. คณะกรรมการบริหารสมาคม
2. คณะกรรมการจัดการแข่งขัน
3. คณะกรรมการฝ่ายกติกาศและผู้ตัดสิน
4. คณะกรรมการฝ่ายฝึกสอนหรือการเตรียมทีมนักกีฬาทีมชาติ

ปี พ.ศ. 2532 นายพัฒนาชาติ กฤติบวร ได้รับทุนจากกรมพลศึกษาให้ไปศึกษาอบรมในวิชา แอนด์บอลจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เมื่อกลับมาได้พัฒนางานกีฬาแอนด์บอลโดยได้ ดำรงตำแหน่งประธานฝ่ายเทคนิคของสมาคมแอนด์บอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2537 นายบัณฑิต สุขุมลันนันทน์ ได้รับทุนจากกรมพลศึกษาให้ไปศึกษา และได้อบรม วิชาแอนด์บอลจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เมื่อกลับมาได้พัฒนางานกีฬาแอนด์บอลใน ประเทศขึ้น โดยเป็นหัวหน้าผู้ฝึกสอนกีฬาแอนด์บอลทีมชาติไทยซึ่งถือได้ว่ามีนักกีฬาชุดแรกของประเทศ เพื่อเตรียมทีมที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยเป็น เจ้าภาพ

ปี พ.ศ. 2538 นายไพฑูรย์ จัยสิน (อธิบดีกรมพลศึกษาในขณะนั้น) ดำรงตำแหน่งนายกสมาคม แอนด์บอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย และมีนายสมบัติ คุรุพันธ์ เป็นเลขานุการสมาคมแอนด์บอล สมัครเล่นแห่งประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2540 ได้มีการสถาปนาสมาคมแอนด์บอลสมัครเล่นขึ้นมาใหม่ โดยได้มีการให้เรียกชื่อ ว่า “สมาคมแอนด์บอลแห่งประเทศไทย” จึงทำให้กีฬาแอนด์บอลในประเทศไทยนั้นเริ่มจะได้รับความ นิยมมากขึ้นตามลำดับ โดยได้มีการบรรจุให้มีการแข่งขันกีฬาแอนด์บอลในกีฬานักเรียน ของกรม พลศึกษา กีฬาวิทยาลัยพลศึกษา กีฬาสถาบันราชภัฏ กีฬาสถาบันราชชมงคล กีฬานักเรียน นักศึกษา แห่งประเทศไทย กีฬาเยาวชนแห่งชาติ กีฬาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2540 กีฬาแห่งชาติ ณ จังหวัดศรีสะเกษ และปี พ.ศ. 2541 จังหวัดระยอง กีฬาแอนด์บอลได้ถูกจัดให้เป็นกีฬาสาธิตในการแข่งขัน ต่อมาได้รับการ บรรจุเข้าแข่งขันอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2543 ณ กรุงเทพมหานคร ผลการแข่งขันทีมจังหวัด สุพรรณบุรี ได้เหรียญทอง

ปี พ.ศ. 2541 ได้รับการรับรองการเป็นสมาชิกจากสหพันธ์แอนด์บอลเอเชีย (AHF) และ สหพันธ์แอนด์บอลนานาชาติ (IHF) และในปีเดียวกันประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขัน ระดับนานาชาติขึ้นเป็นครั้งแรก ในรายการ Handball Thailand Open ครั้งที่ 1 ณ อาคารนิมิบุตร สนามกีฬาแห่งชาติ และได้ส่งนักกีฬาแอนด์บอลเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 13 ณ กรุงเทพมหานคร ผลการแข่งขันประเภททีมชายได้อันดับที่ 8 ประเภททีมหญิงได้อันดับที่ 6

ปี พ.ศ. 2543 ประเทศไทยได้รับเกียรติจากสหพันธ์แอนด์บอลแห่งเอเชีย ให้เป็นเจ้าภาพจัดการ แข่งขันแอนด์บอลระหว่างภาคพื้นเอเชียตะวันออก กับภาคพื้นเอเชียตะวันตกขึ้น เพื่อทำการคัดเลือก หาผู้ชนะเลิศไปแข่งขันแอนด์บอลชิงแชมป์โลก ที่ประเทศฝรั่งเศส

ปี พ.ศ. 2544 นายพิทักษ์ มังกรไชยา ได้รับการคัดเลือกให้ขึ้นดำรงตำแหน่งกรรมการของ สหพันธ์แอนด์บอลแห่งเอเชีย นายไพฑูรย์ จัยสิน ได้รับการคัดเลือกให้ขึ้นดำรงตำแหน่งกรรมการพัฒนา กีฬาแอนด์บอลประเทศด้อยพัฒนา และนายยศพล สุขุมลันนันทน์ ได้รับคัดเลือกให้ขึ้นดำรงตำแหน่ง กรรมการฝ่ายจัดการแข่งขันแอนด์บอลในระดับเอเชีย และในปีเดียวกันนี้เองประเทศไทยได้ส่งทีม

นักกีฬาแฮนด์บอลไปเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอล รุ่นอายุไม่เกิน 21 ปี ณ ประเทศอิตาลี โดยมี นายสุระคม กรรณรงค์ เป็นผู้ฝึกสอนและผู้ควบคุมทีม ซึ่งเป็นการส่งนักกีฬาออกไปทำการแข่งขันนอกประเทศเป็นครั้งแรก และในปีเดียวกันได้มีนายพรเทพ ลีทองอิน ได้ไปศึกษาและอบรมวิชาแฮนด์บอลจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน กลับมาเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอลทีมชาติไทย และได้เป็นวิทยากรให้การอบรมความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอลให้ทั่วประเทศ

ปี พ.ศ. 2545 ทีมชาติไทยเข้าร่วมการแข่งขัน International Handball Hanoi Tournament ณ เมืองฮานอย ประเทศเวียดนาม ผลการแข่งขันทีมชายและทีมหญิงของประเทศไทยได้อันดับที่ 3 และในปีเดียวกันได้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน และส่งนักกีฬาทีมชาติไทยเข้าร่วมการแข่งขันในรายการเยาวชนชายชิงชนะเลิศแห่งเอเชีย ครั้งที่ 8 ณ อาคารนิมิบุตร สนามกีฬาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการแข่งขันทีมชาติไทยได้อันดับที่ 8

ปี พ.ศ. 2546 นักกีฬาแฮนด์บอลทีมชาติไทย เข้าร่วมแข่งขันในรายการ International Handball Hanoi Tournament ณ เมืองฮานอย ประเทศเวียดนาม และการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 22 ณ ประเทศเวียดนาม ซึ่งได้บรรจุกีฬาแฮนด์บอลเป็นครั้งแรก โดยผลการแข่งขันทั้งสองรายการทีมชาติไทยทีมชายและทีมหญิงได้อันดับที่ 2

ปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยได้ดำเนินการก่อตั้งสหพันธ์แฮนด์บอลแห่งอาเซียน (South East Asia Handball Federation-SEAHAFF) โดยมี นายสมบัติ คุรุพันธ์ เป็นประธานสหพันธ์ฯ คนแรก ซึ่งจะประกอบด้วยประเทศสมาชิก 10 ประเทศ คือ มาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว ฟิลิปปินส์ พม่า บรูไน และประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพ ในการจัดประชุมสัมมนาผู้ตัดสิน และผู้ฝึกสอน (Symposium for Coaches and Chief Referees) ของสหพันธ์แฮนด์บอลนานาชาติ (International Handball Federation) ประเทศไทยได้นำเสนอกีฬาวีลแชร์แฮนด์บอล (Wheelchair Handball) ให้แก่สมาชิกแฮนด์บอลทั่วโลก

ปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยได้จัดการแข่งขัน Asian Men's Championship ครั้งที่ 12 ขึ้น ณ อาคารนิมิบุตร สนามกีฬาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ผลการแข่งขันทีมชาติไทยได้อันดับที่ 9 และจัดการแข่งขันแฮนด์บอลหญิง รุ่นอายุไม่เกิน 18 ปี ชิงแชมป์เอเชีย ผลการแข่งขันทีมชาติไทยได้ลำดับที่ 3 ได้สิทธิ์ไปร่วมแข่งขันชิงแชมป์โลก ณ ประเทศแคนาดา ผลการแข่งขันได้อันดับที่ 8 ในปีเดียวกันส่งนักกีฬาแฮนด์บอลทีมหญิงเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 15 ณ กรุงโดฮา ประเทศกาตาร์ ผลการแข่งขันได้อันดับที่ 7

ปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยได้จัดการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลระดับอุดมศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตร่วมกับสมาคมแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย ระหว่างวันที่ 28-30

มกราคม พ.ศ. 2550 ณ อาคารนิมิบุตร สนามกีฬาแห่งชาติ ผลการแข่งขันชนะเลิศทีมชายได้แก่ทีม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ทีมหญิงได้แก่ทีมสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ

ในช่วงกลางปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยได้จัดอบรมและทำการขึ้นทะเบียนผู้ตัดสินของ สหพันธ์แฮนด์บอลแห่งอาเซียน (SEAHAF) มีสมาชิกเข้าร่วม 5 ประเทศ คือ กัมพูชา เวียดนาม สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และไทย และในเดือนธันวาคมประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 24 ณ อาคารนิมิบุตร สนามกีฬาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร โดยผลการแข่งขันทีมชายและทีมหญิงของประเทศไทยได้อันดับที่ 1

ปี พ.ศ. 2551 จัดให้มีการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลขึ้นเป็นครั้งแรก ในกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 35 ระหว่างวันที่ 7-14 มกราคม 2551 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการแข่งขันชนะเลิศทีมชายคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และทีมหญิงคือ สถาบันการพลศึกษา

ปัจจุบันการเล่นกีฬาแฮนด์บอลเริ่มแพร่หลายมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากการส่งเสริมให้มีการจัดแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลในสถานศึกษา คือ กีฬานักเรียน นักศึกษา แห่งประเทศไทย กีฬาสถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย กีฬาสถาบันราชภัฏ กีฬาราชชมงคล และกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ส่วนนอกสถานศึกษา ได้มีการจัดในการแข่งขันแฮนด์บอลกีฬาเยาวชนแห่งชาติ กีฬาแห่งชาติ และการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลชิงแชมป์ประเทศไทย (กองพัฒนานักศึกษากีฬา ฝ่ายพัฒนานักศึกษาและการทะเบียน การกีฬาแห่งประเทศไทย. 2550: 16-18)

3.3 กติกาการเล่นกีฬาแฮนด์บอล

สมาคมแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย ได้กำหนดกติกาของการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ดังนี้
กติกาข้อ 1 สนาม (The Playing Court)

1.1 สนามแข่งขันเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดยาว 40 เมตร และขนาดกว้าง 20 เมตร ประกอบด้วยเขตประตูสองด้านและเขตสนามแข่งขัน เส้นรอบสนามด้านยาวเรียกว่า “เส้นข้าง” และมีเส้นสั้นเรียกว่า “เส้นประตู”

กติกาข้อ 2 เวลาการเล่น (Playing Time)

2.1 เวลาการเล่นทั้งประเภทชายและหญิงที่มีอายุ 18 ปี หรือมากกว่า แบ่งออกเป็น 2 ครึ่ง ครึ่งละ 30 นาที พักระหว่างครึ่ง 10 นาที

2.2 เวลาการเล่นจะเริ่มขึ้นเมื่อผู้ตัดสินในสนาม (Court Referee) ให้สัญญาณนกหวีดเพื่อส่งเริ่มเล่น และสิ้นสุดเวลาเมื่อผู้จับเวลาให้สัญญาณครั้งสุดท้าย

2.3 ทั้งสองทีมจะต้องเปลี่ยนแดนกันในครึ่งเวลาหลัง

2.4 ผู้ตัดสินทั้งสองจะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดว่า จะให้มีการหยุดการเล่นชั่วคราวหนึ่งและจะให้เริ่มเล่นต่อเมื่อใด โดยจะต้องให้สัญญาณกับผู้จับเวลาว่าเมื่อไรจะให้หยุดนาฬิกา (ขอเวลานอก) และจะเริ่มเมื่อไร

2.5 ถ้าสัญญาณหมดเวลาดังขึ้นขณะส่งลูกกินเปล่า หรือยิงลูกโทษที่ 7 เมตร หรือในขณะที่ลูกบอลกำลังอยู่ในอากาศ ให้ทำการส่งใหม่ก่อนที่ผู้ตัดสินจะยุติการแข่งขัน

การละเมิดกติกาหรือการกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬาระหว่างการส่งลูกกินเปล่า หรือการยิงลูกโทษ จะต้องถูกลงโทษ

2.6 ถ้าผู้ตัดสินพิจารณาเห็นว่า ผู้จับเวลาได้ให้สัญญาณหมดเวลาการแข่งขันก่อนกำหนด จะต้องให้นักกีฬาอยู่ในสนามและเล่นต่อไป ทีมที่ได้ครอบครองลูกบอลขณะที่สัญญาณหมดเวลาก่อนกำหนดดังกล่าว จะเป็นทีมที่ได้ครอบครองลูกบอลต่อ

ถ้าเวลาในครั้งแรกจะช้าเกินกว่าเวลาที่กำหนด เวลาในครั้งหลังจะต้องตัดลงให้น้อยกว่ากำหนดตามเวลาที่เกินไปนั้น

2.7 เมื่อหมดเวลาในช่วงปกติแล้ว ผลเสมอกัน ให้เพิ่มเวลาเพิ่มพิเศษหลังจากพัก 5 นาที โดยให้ทำการเสี่ยงเพื่อเลือกส่งหรือเลือกแดนเวลาเพิ่มพิเศษแบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 5 นาที และให้เปลี่ยนแดน เมื่อหมดเวลาช่วงแรก โดยไม่ต้องพัก

ถ้าผลการแข่งขันยังคงเสมอกันอีกหลังจากต่อเวลาเพิ่มพิเศษครั้งแรกแล้ว ให้ต่อเวลาเพิ่มพิเศษครั้ง 2 อีกโดยให้พัก 5 นาทีและทำการเสี่ยงเพื่อเลือกส่งหรือเลือกแดน

ถ้าผลการแข่งขันยังคงเสมอกันอีก การหาผู้ชนะจะต้องเป็นไปตามระเบียบการแข่งขัน เฉพาะครั้งนั้น ๆ

กติกาข้อ 3 ลูกบอล (The Ball)

3.1 ลูกบอลจะต้องทำด้วยหนังหรือวัสดุสังเคราะห์ และเป็นรูปทรงกลม ผิวของลูกบอลต้องไม่สะท้อนแสงหรือลื่น

3.2 ลูกบอลเมื่อวัดโดยรอบก่อนการแข่งขัน สำหรับผู้ชายมีเส้นรอบวงระหว่าง 58-60 เซนติเมตร หนัก 425-475 กรัม สำหรับผู้หญิงมีเส้นรอบวงระหว่าง 54-56 เซนติเมตร หนัก 325-400 กรัม

กติกาข้อ 4 ทีม (The Team)

4.1 ทีมหนึ่งประกอบด้วยผู้เล่น 12 คน ผู้เล่นทุกคนจะต้องมีชื่ออยู่ในใบบันทึกและมีผู้รักษาประตู 1 คน ตลอดเวลาการแข่งขันต้องมีผู้เล่นไม่เกิน 7 คน (ผู้เล่นในสนาม 6 คน และผู้รักษาประตู 1 คน) อยู่ในสนามแข่งขัน ส่วนผู้เล่นที่เหลือ คือ ผู้เล่นสำรอง เฉพาะผู้เล่นสำรอง ผู้เล่นที่ถูกสั่งพักและเจ้าหน้าที่ประจำทีม 4 คน เท่านั้นที่อนุญาตให้อยู่ในบริเวณผู้เล่นสำรองได้ เจ้าหน้าที่ประจำทีมทุกคนต้องมีชื่ออยู่ในใบบันทึกและจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ตลอดเวลาการแข่งขัน โดยมีหนึ่งคนได้รับ

การแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบต่อทีมและเฉพาะเจ้าหน้าที่คนนี้เท่านั้นที่สามารถติดต่อกับผู้จับเวลา ผู้บันทึก และผู้ตัดสินได้

4.2 ขณะเริ่มต้นการแข่งขัน ทีมหนึ่งจะต้องมีผู้เล่นอย่างน้อย 5 คน ที่พร้อมอยู่ในสนามขณะนั้นจำนวนผู้เล่นของทีมสามารถเพิ่มได้ถึง 12 คน ตลอดเวลาการแข่งขันรวมทั้งเวลาเพิ่มพิเศษด้วย การแข่งขันจะดำเนินต่อไปถึงแม้ว่าจะมีผู้เล่นในสนามเหลือน้อยกว่า 5 คน

4.3 ผู้เล่นมีสิทธิ์เข้าเล่นได้ ถ้าเขามาปรากฏตัวในขณะที่เริ่มการแข่งขันและมีชื่อในใบบันทึกผู้เล่นที่มีสิทธิ์สามารถเข้าเล่นในสนามได้ตลอดเวลาในบริเวณเขตเปลี่ยนตัวของทีมตัวเองผู้เล่นและเจ้าหน้าที่ของทีมซึ่งมาหลังจากการแข่งขันได้เริ่มไปแล้ว จะต้องได้รับอนุญาตให้เข้ามาร่วมการแข่งขันจากผู้จับเวลาหรือผู้บันทึก ผู้เล่นที่ไม่มีสิทธิ์เข้าร่วมแข่งขันเข้าไปในสนาม จะถูกตัดสิทธิ์ออกจากการแข่งขัน และฝ่ายตรงกันข้ามจะได้ส่งลูกกินเปล่า

4.4 ผู้เล่นสำรองสามารถเข้าเล่นได้ตลอดเวลา และสามารถเปลี่ยนตัวเข้าซ้ำได้อีกโดยไม่ต้องแจ้งต่อผู้บันทึก/ผู้จับเวลา ผู้เล่นในสนามต้องออกจากสนามให้เรียบร้อยก่อน ในกรณีนี้จะใช้รวมถึงการเปลี่ยนตัวผู้รักษาประตูด้วย ผู้เล่นทุกคนจะสามารถเข้าหรือออกจากสนามเฉพาะในส่วนของบริเวณเขตเปลี่ยนตัวของฝ่ายตนเองเท่านั้น ในระหว่างการขอเวลานอก อนุญาตให้ผู้เล่นเข้าสนามที่บริเวณเขตเปลี่ยนตัว ซึ่งจะใช้เมื่อการเปลี่ยนตัวตามปกติ เมื่อได้รับการเรียกให้เข้าสนามจากผู้ตัดสิน (สัญญาณมือที่ 18)

4.5 การเปลี่ยนตัวที่ผิดกติกาจะถูกทำโทษโดยให้ฝ่ายตรงกันข้ามได้ส่งลูกกินหรือเปล่า ณ จุดที่ผู้เล่นได้ผ่านเส้นข้าง และถ้าเป็นการเปลี่ยนตัวไม่ถูกต้องขณะหยุดการแข่งขันผู้เล่นนั้นจะถูกสั่งพัก 2 นาที และจะเริ่มเล่นใหม่ ณ จุดที่การเล่นได้หยุดลงตามความเหมาะสม

4.6 ถ้ามีผู้เล่นเข้าไปในสนามเกินจำนวน โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนตัวหรือเปลี่ยนตัวผิดระเบียบผู้เล่นนั้นจะต้องสั่งพัก 2 นาที และผู้เล่นคนอื่น 1 คน จะต้องออกจากสนามเพื่อให้ทีมนั้นเล่น โดยมีผู้เล่นน้อยลงอีก 2 คน ถ้าผู้เล่นที่ถูกสั่งพักเข้าไปในสนามในช่วงเวลาสั่งพักเขาจะต้องออกจากสนามและถูกสั่งพักในระหว่างช่วงเวลากการสั่งพักครั้งที่ 1 และ 2 ด้วย เจ้าหน้าที่รับผิดชอบของทีมจะต้องเป็นผู้กำหนดว่าผู้เล่นคนใดที่จะออกจากสนาม มิฉะนั้น ผู้ตัดสินจะเป็นผู้กำหนดว่าใครจะต้องออกจากสนาม เฉพาะผู้เล่นที่ทำความผิดจะถูกสั่งพักเท่านั้นที่จะถูกบันทึกลงในใบบันทึก

4.7 ผู้เล่นแต่ละทีมอยู่ในสนามทุกคนจะต้องสวมเสื้อเป็นสีเดียวกันและทั้งสองทีมต้องสวมเสื้อที่มีแตกต่างกันอย่างชัดเจนผู้เล่นที่เป็นผู้รักษาประตูจะต้องสวมเสื้อที่มีสีต่างจากสีเสื้อของผู้เล่นในสนามทั้งสองทีม รวมทั้งสีเสื้อของผู้รักษาประตูฝ่ายตรงข้ามด้วย

กติกาข้อ 5 ผู้รักษาประตู (The Goalkeeper)

5.1 ผู้เล่นที่เล่นในตำแหน่งผู้รักษาประตู สามารถเข้าเล่นเป็นผู้เล่นในสนามได้ตลอดเวลา ผู้เล่นในสนามสามารถเปลี่ยนเป็นผู้รักษาประตูได้ตลอดเวลา แต่ต้องเปลี่ยนเสื้อก่อน

ผู้รักษาประตูสำรองจะต้องอยู่ในบริเวณเขตการเปลี่ยนตัวตลอดเวลา
อนุญาตให้ผู้รักษาประตูกระทำดังนี้

5.2 ถูกลูกบอลด้วยส่วนต่างๆ ของร่างกายทุกส่วนในขณะที่อยู่ในลักษณะการป้องกัน
ภายในเขตประตู

5.3 เคลื่อนที่ไปพร้อมกับลูกบอลภายในเขตประตูโดยปราศจากข้อจำกัด

5.4 ออกจากเขตประตู โดยมีได้นำเอาลูกบอลออกมา และสามารถเข้าร่วมเล่นในสนาม
บริเวณเขตสนามเล่นได้ โดยต้องปฏิบัติตามกติกาเช่นเดียวกับผู้เล่นในสนามคนอื่นๆ

การจะพิจารณาว่าผู้รักษาประตูได้ออกจากเขตประตูเมื่อทันทีที่ส่วนต่างๆ ของร่างกาย
ได้ถูกพื้นสนามนอกเส้นเขตประตู

5.5 ออกจากเขตประตูและเล่นลูกบอลอีกภายในเขตสนามเล่นได้โดยมีได้ออกมาโดยการ
ครอบครองลูก (เป็นการป้องกันลูกและไม่สามารถครอบครองลูกได้)

ห้ามผู้รักษาประตูกระทำดังต่อไปนี้

5.6 ทำการป้องกันในลักษณะที่เป็นอันตรายกับคู่ต่อสู้

5.7 เจตนาทำให้ลูกบอลข้ามออกนอกเส้นประตูลักษณะที่ไม่สามารถครอบครองลูก
บอลนั้นได้

5.8 ออกจากเขตประตูพร้อมกับลูกบอล

5.9 ถูกลูกบอลนอกเขตประตู ภายหลังจากได้ส่งลูกบอลจากประตูไปแล้ว

5.10 นำลูกบอลที่วางหรือกิ้งอยู่นอกเส้นเขตประตูเข้าไปในขณะที่ตัวอยู่ในเขตประตู

5.11 นำลูกบอลที่วางหรือกิ้งอยู่นอกเส้นเขตประตูเข้าไปในเขตประตู

5.12 กลับเข้าไปในเขตประตูพร้อมกับลูกบอล

5.13 ถูกลูกบอลด้วยเท้าหรือขาในขณะที่ลูกบอลกำลังเคลื่อนที่ไปในสนาม หรือในขณะที่
ที่ลูกบอลวางอยู่ในเขตประตู

5.14 ข้ามเส้นเขตผู้รักษาประตู (เส้น 4 เมตร) ก่อนที่ลูกบอลจะออกจากมือผู้ยิงโทษ
ในขณะที่มีการยิงโทษ

กติกาข้อ 6 เขตประตู (The Goal Area)

6.1 ผู้รักษาประตูเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในประตูได้

6.2 ผู้เล่นในสนามเข้าไปในเขตประตู จะถูกพิจารณาตัดสินดังนี้

ก. ส่งลูกกินเปล่า ถ้าผู้เล่นในสนามเข้าไปในเขตประตูขณะที่กำลังครอบครอง
ลูกบอลอยู่ (กติกาข้อ 13.1 ค)

ข. ส่งลูกกินเปล่า ถ้าผู้เล่นในสนามที่ไม่ได้ครอบครองลูกบอลได้เข้าไปในเขตประตู
และทำให้เกิดการโต้เปรียบ (กติกาข้อ 6.1 ค และ 13.1 ค)

ค. ยิงลูกโทษ ถ้าผู้เล่นในสนามของฝ่ายป้องกันเข้าไปในเขตประตูและได้เปรียบฝ่ายรุก ทำให้ได้ครอบครองลูกบอล (กติกาข้อ 14.1 ค.)

6.3 ผู้เล่นในสนามที่เข้าไปในเขตประตูจะยังไม่ถูกทำโทษ

ก. ถ้าเข้าไปในเขตประตูหลังจากการเล่นลูกบอลและไม่ทำให้คู่ต่อสู้เกิดการเสียเปรียบ

ข. ถ้าเข้าไปในเขตประตูโดยไม่มีลูกบอล และไม่ทำให้เกิดการได้เปรียบ

ค. ผู้เล่นฝ่ายรับเข้าไปในประตูโดยไม่มีลูกบอล ในระหว่างหรือภายหลังจากการพยายามป้องกันโดยไม่เกิดการได้เปรียบกับคู่ต่อสู้

6.4 ลูกบอลที่อยู่ในเขตประตูเป็นของผู้รักษาประตู ห้ามผู้เล่นในสนามคนอื่นๆถูกลูกบอล ในขณะที่ลูกบอลวางหรือกลิ้งอยู่บนพื้นสนามในเขตประตู หรือในขณะที่ผู้รักษาครอบครองลูกบอลอยู่ แต่จะอนุญาตให้เล่นลูกบอลในขณะที่ลูกบอลอยู่ในอากาศเหนือเขตประตูได้

6.5 ลูกบอลที่อยู่ในเขตประตู ผู้รักษาประตูจะต้องส่งกลับออกมาเข้าสู่การเล่น

6.6 การเล่นจะคงดำเนินต่อไป ถ้าเป็นลักษณะการป้องกันของฝ่ายรับ โดยลูกบอลได้ถูกผู้เล่นฝ่ายป้องกันและหลังจากนั้นผู้รักษาประตูได้รับลูกนั้นหรือลูกหยุดในเขตประตู

6.7 ถ้าผู้เล่นเจตนาส่งลูกกลับเข้าไปในเขตประตูของตนเอง ผู้ตัดสินจะพิจารณาตัดสินดังนี้

ก. ได้ประตู ถ้าลูกบอลเข้าประตู

ข. ส่งลูกกินเปล่า ถ้าลูกบอลหยุดนิ่งอยู่ในเขตผู้รักษาประตู หรือถูกผู้รักษาประตูและลูกบอลไม่เข้าประตู

ค. ส่งลูกเข้าเล่น ถ้าลูกบอลออกนอกเส้นประตู

ง. การเล่นจะดำเนินต่อไป ถ้าลูกบอลได้กระดอนกลับออกมาในสนามอีกโดยไม่ได้ถูกผู้รักษาประตู

6.8 ลูกบอลที่กลับออกมาจากเขตประตูเข้าสู่เขตการเล่นจะถือว่าอยู่ในการเล่นต่อไป

กติกาข้อ 7 การเล่นลูกบอล (Playing The Ball)

อนุญาตให้ผู้เล่นกระทำดังนี้

7.1 ขว้าง จับ หยุด ผลัก หรือตีลูกบอลด้วยมือทั้งสอง (แบมือหรือกำมือ) แขนศีรษะ ลำตัว ต้นขา และเข่า

7.2 จับลูกบอลไว้ได้ไม่เกิน 3 วินาที ในขณะที่ลูกบอลวางอยู่บนพื้น

7.3 ถือลูกบอลและก้าวได้ไม่เกิน 3 ก้าว หนึ่งก้าวให้พิจารณาการกระทำดังนี้

ก. ยกเท้าหนึ่งและวางลง หรือเคลื่อนเท้าหนึ่งจากที่หนึ่งไปยังที่อื่นๆ

ข. ถ้าผู้เล่นสัมผัสพื้นด้วยเท้าเพียงเท้าเดียวจับลูกบอลและใช้เท้าอีกเท้าหนึ่งสัมผัสพื้น

ค. ถ้าผู้เล่น หลังจากกระโดดและสัมผัสพื้นด้วยเท้าเพียงเท้าเดียว และกระโจนด้วยเท้าเดิมหรือสัมผัสพื้นด้วยเท้าอื่น

ง. ถ้าผู้เล่น หลังจากกระโดดและสัมผัสพื้นด้วยเท้าทั้งสองพร้อมกันและยกเท้าหนึ่งและวางเท้าขึ้นลง หรือเคลื่อนเท้าหนึ่งจากที่หนึ่งไปยังที่อื่นๆ

7.4 ในขณะที่ยืนหรือวิ่ง

ก. กระดอนลูกบอลครั้งหนึ่งและจับมือด้วยมือเดียวหรือสองมือ

ข. กระดอนลูกบอลซ้ำด้วยมือเดียว (การเลี้ยงลูกบอล) หรือกลิ้งลูกบอลไปบนพื้นสนามด้วยมือเดียว แล้วจับหรือเก็บลูกบอลขึ้นมาอีกด้วยมือเดียวหรือสองมือ ในขณะที่จับลูกบอลด้วยมือเดียวหรือสองมือนั้นจะทำได้ไม่เกิน 3 วินาที หรือก้าวได้ไม่เกิน 3 ก้าว การเลี้ยงหรือกระดอนนั้นผู้เล่นสามารถใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายถูกลูกบอลและเลี้ยงลูกไปบนพื้น เมื่อลูกบอลถูกผู้เล่นอื่นหรือประตู ผู้เล่นมีสิทธิ์ที่จะเตะหรือกระแทกลูกบอลและจับได้อีกครั้ง

7.5 เคลื่อนย้ายลูกบอลจากมือหนึ่งไปยังอีกมือหนึ่ง

7.6 เล่นลูกบอลในขณะที่กำลังคุกเข่า นั่ง หรือนอนอยู่บนพื้น

ไม่อนุญาตให้ผู้เล่นกระทำดังนี้

7.7 ถูกลูกบอลมากกว่า 1 ครั้ง นอกจากจะได้ถูกพื้น ผู้เล่นอื่นๆ หรือประตู (กติกาข้อ 13.1 ง.) จับลูกบอลพลาด (Fumbling) จะไม่ถูกทำโทษ

7.8 ถูกลูกบอลด้วยเท้าหรือขาซึ่งอยู่ต่ำกว่าเข่าลงไป ยกเว้นในกรณีที่คู่ต่อสู้ได้ขว้างลูกบอลมาถูกผู้เล่น

7.9 ทิ้งตัวลงเล่นลูกบอล ในขณะที่ลูกบอลวางอยู่บนพื้นหรือกำลังกลิ้งอยู่ กติกาข้อนี้จะต้องไม่นำมาใช้กับผู้รักษาประตูในขณะที่อยู่ในเขตประตู

7.10 เจตนาทำให้ลูกบอลออกนอกเส้นข้างหรือเส้นประตู กติกาข้อนี้จะต้องไม่นำมาใช้กับผู้รักษาประตูในขณะที่อยู่ในเขตประตูและเสียการครอบครองลูกบอลและลูกบอลได้ออกไปนอกเส้นประตู (ผู้รักษาประตูส่ง)

7.11 พยายามครอบครองลูกบอลไว้ในทีมของตน โดยไม่พยายามที่จะรุก หรือทำประตู การเล่นในลักษณะนี้จะถูกลงโทษด้วยการส่งลูกกินเปล่า ณ จุดที่การเล่นได้หยุดลง

7.12 การเล่นจะดำเนินต่อไป ถ้าลูกบอลถูกผู้ตัดสินในสนาม

กติกาข้อ 8 การเข้าเล่นกับฝ่ายตรงกันข้าม (The Approach to The Opponent)

อนุญาตให้ผู้เล่นกระทำดังนี้

8.1 ใช้มือและแขนเพื่อประโยชน์ในการครอบครองลูกบอล

8.2 แบนมือเล่นลูกบอลได้ทุกทิศทาง

8.3 ใช้ลำตัวบังคู่ต่อสู้ในขณะที่คู่ต่อสู้ไม่ได้เป็นฝ่ายครอบครองลูกบอล

ไม่อนุญาตให้ผู้เล่นกระทำดังนี้

- 8.4 กีดกันหรือดึงคู่ต่อสู้ด้วยมือ แขนหรือขา
- 8.5 ผลักคู่ต่อสู้ให้เข้าไปในเขตประตู
- 8.6 ดึงหรือตีลูกบอลด้วยมือเดียวหรือสองมือให้ออกจากมือคู่ต่อสู้
- 8.7 ใช้กำปั้นทุบลูกบอลให้ออกจากคู่ต่อสู้
- 8.8 ใช้ลูกบอลทำให้คู่ต่อสู้เกิดอันตราย หรือแกล้งใช้ลูกบอลทำให้คู่ต่อสู้เกิดอันตราย
- 8.9 ทำให้ผู้รักษาประตูเกิดอันตราย
- 8.10 ดึงคู่ต่อสู้ด้วยมือเดียวหรือสองมือ หรือผลักคู่ต่อสู้
- 8.11 วิ่งเข้าหา กระโดดเข้าหา ทำให้ล้ม ตีหรือขู่คู่ต่อสู้ในหลายๆ ทาง
- 8.12 ทำผิดกติกาเกี่ยวกับการเข้าเล่นกับฝ่ายตรงกันข้าม จะถูกทำโทษโดยส่งลูก

กินเปล่าหรือให้อิงโทษ

8.13 ทำผิดกติกาเกี่ยวกับการเข้าเล่นกับฝ่ายตรงกันข้าม โดยที่การกระทำนั้นมุ่งที่ตัวบุคคลมากกว่าลูกบอล การกระทำดังกล่าวนี้จะถูกลงโทษที่รุนแรง การลงโทษที่รุนแรงจะนำมาใช้ในกรณีการกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬา

8.14 การทำผิดอย่างร้ายแรงเกี่ยวกับการเข้าเล่นกับฝ่ายตรงกันข้ามหรือการกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬาอย่างรุนแรง จะต้องถูกลงโทษโดยการตัดสิทธิ์ผู้เล่นที่ผิดนั้น

8.15 ผู้เล่นที่ทำผิดการทำร้ายร่างกายจะถูกไล่ออกจากการแข่งขัน

กติกาข้อ 9 การได้ประตู (Scoring)

9.1 จะนับว่าได้ประตูเมื่อลูกบอลทั้งลูกได้ผ่านเข้าไปในเส้นประตู โดยผู้ทำประตู หรือเพื่อนร่วมทีมไม่ได้ทำผิดกติกา ก่อนหรือขณะทำการยิงประตู

ถ้าผู้เล่นฝ่ายรับพยายามป้องกันอย่างผิดกติกาหรือและลูกบอลได้ผ่านเข้าประตูให้ถือว่าได้ประตู

ถ้าผู้ตัดสินหรือผู้จับเวลาให้สัญญาณหยุดเวลาก่อนที่ลูกบอลจะผ่านเข้าไปในประตูถือว่าไม่ได้ประตู

ถ้าผู้รักษาประตูเล่นบอลในเขตประตูและลูกบอลได้หลุดเข้าประตูตนเองให้ถือว่าเป็นประตูของฝ่ายตรงกันข้าม นอกจากลูกบอลจะได้ออกนอกเส้นเขตประตูก่อนแล้ว

หมายเหตุ ถ้าลูกบอลถูกป้องกันไม่ให้เข้าประตูโดยบุคคลอื่น หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่ใช่สิทธิ์เข้าไปในสนาม (เช่นผู้ชม) และผู้ตัดสินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้าไม่มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น ลูกบอลจะต้องเข้าประตูอย่างแน่นอน ให้ถือว่าได้ประตู

9.2 ถ้าผู้ตัดสินได้เป่านกหวีดเพื่อให้ส่งเริ่มเล่นต่อไปแล้วประตูที่ได้จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ผู้ตัดสินจะต้องแสดงการได้ประตูอย่างชัดเจน ถ้าสัญญาณการหมดเวลาแต่ละครั้ง ดังขึ้นทันทีหลังจากได้ประตูจะต้องนับเป็นประตู

ข้อสังเกต จะต้องแจ้งการได้ประตูบนป้ายคะแนนทันทีที่ผู้ตัดสินได้ให้สัญญาณการ ได้ประตู

9.3 ทีมที่ทำประตูได้มากกว่าอีกทีมหนึ่งคือผู้ชนะการแข่งขัน

9.4 ถ้าทั้งสองทีมทำประตูได้เท่ากันหรือไม่ได้ประตูเหมือนกันให้ถือว่าเสมอกัน

กติกาข้อ 10 การส่งเริ่มเล่น (The Throw-Off)

10.1 การส่งเริ่มเล่น จะเริ่มโดยที่ชนะการเสี่ยงและเลือกเล่นโดยเป็นฝ่ายครอบครอง ลูกบอล ฝ่ายตรงกันข้ามจะเลือกแดน ถ้าฝ่ายที่ชนะการเสี่ยงเลือกแดนฝ่ายตรงกันข้ามได้เป็นผู้ส่ง เริ่มเล่นการส่งเริ่มในครั้งเวลาหลังจะส่งโดยทีมที่มีได้เป็นฝ่ายส่งในการเริ่มครั้งแรก เมื่อมีเวลาเพิ่ม พิเศษให้ทำการเสี่ยงใหม่

10.2 หลังจากมีการได้ประตู ทีมที่เสียประตูจะต้องเป็นผู้ส่งเริ่มเล่นใหม่ (กติกาข้อ 9.2)

10.3 การส่งเริ่มเล่น จะทำที่จุดกึ่งกลางสนามทิศทางใดๆ ก็ได้หลังจากที่ผู้ตัดสินเป่า นกหวีด การส่งเริ่มจะต้องทำภายในเวลา 3 วินาที (กติกาข้อ 13.1 ข)

10.4 ผู้เล่นทุกคนต้องอยู่ในแดนครึ่งสนามของตนเองในขณะที่มีการส่งเริ่มและผู้เล่น ฝ่ายตรงกันข้ามจะต้องอยู่ห่างจากผู้ส่งลูกเริ่มเล่นอย่างน้อย 3 เมตร

กติกาข้อ 11 การส่งลูกเข้าเล่น (The Throw-In)

11.1 จะตัดสินใจส่งลูกเข้าเล่น ถ้าลูกบอลทั้งลูกได้ผ่านความกว้างของเส้นข้าง หรือลูกบอล ได้ถูกผู้เล่นในสนามของฝ่ายรับเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ลูกนั้นจะออกข้ามเส้นประตูไป

11.2 การส่งลูกเข้าเล่นจะส่งโดยผู้เล่นฝ่ายที่มีได้ลูกบอลเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ ลูกบอลจะข้ามเส้นข้างหรือเส้นประตู โดยผู้ตัดสินไม่ต้องใช้สัญญาณนกหวีด

11.3 การส่งลูกเข้าเล่น ให้ส่ง ณ บริเวณที่ลูกบอลได้ข้ามเส้นข้างหรือที่บริเวณปลาย เส้นข้างด้านที่ลูกบอลได้ออกนอกเส้นประตู

11.4 ผู้เล่นที่ส่งลูกเข้าเล่น ให้ส่ง ณ บริเวณที่ลูกบอลได้ข้ามเส้นหรือที่บริเวณปลาย เส้นข้างด้านที่ลูกบอลได้ออกนอกเส้นประตู

ไม่อนุญาตให้ผู้เล่นวางลูกบอลลงบนพื้นและเก็บขึ้นมาอีกด้วยตนเอง หรือ กระดอนแล้วจับลูกบอลอีก

11.5 ขณะที่มีการส่งลูกเข้าเล่น ผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามจะต้องยืนอยู่ห่างจากผู้ส่งลูกเข้าเล่น อย่างน้อย 3 เมตร แต่ผู้เล่นสามารถยืนใกล้เส้นประตูด้านนอกได้ ถึงแม้ว่าระยะทางระหว่างผู้ส่งลูก เข้าเล่นกับผู้เล่นฝ่ายตรงกันข้ามน้อยกว่า 3 เมตร ก็ตาม

กติกาข้อ 12 ผู้รักษาประตูส่ง (The Goalkeeper Throw)

12.1 ผู้รักษาประตูจะส่งเมื่อลูกบอลได้ข้ามออกนอกเส้นประตู (กติกาข้อ 5, 7, 7.12)

12.2 ผู้รักษาประตูจะส่งโดยไม่ต้องมีสัญญาณหวีดจากผู้ตัดสิน จากภายในเขตประตู
ให้ออกจากเส้นเขตประตู

จะพิจารณาว่าเป็นการส่งโดยสมบูรณ์เมื่อลูกบอลได้ส่งโดยผู้รักษาประตูและข้ามเส้น
เขตประตู

12.3 ถ้าลูกบอลอยู่ในประตู ผู้รักษาประตูจะต้องนำลูกบอลนั้นกลับเข้าสู่การเล่น
(กติกาข้อ 6.7 ค)

12.4 ผู้รักษาประตูจะต้องไม่ถูกลูกบอลนั้นอีก หลังจากได้ส่งลูกบอลเข้าไปเล่นจนกว่า
ลูกนั้นจะได้สัมผัสผู้เล่นคนอื่นๆ ก่อน (กติกาข้อ 5.9, 13.1 ญ)

กติกาข้อ 13 การส่งลูกกินเปล่า (The Free-Throw)

13.1 การส่งลูกกินเปล่าจะกระทำได้ดังนี้

ก. การเปลี่ยนตัวไม่ถูกต้อง หรือเข้าสู่สนามผิดกติกา (กติกาข้อ 4.4-6)

ข. ผู้รักษาประตูทำผิดกติกา (กติกาข้อ 5.7-10, 5.13)

ค. ผู้เล่นในสนามทำผิดกติกาในเขตประตู (กติกาข้อ 6.2 ก-ข, 6.4)

ง. เล่นลูกบอลโดยไม่ถูกต้อง (กติกาข้อ 7.2-4, 7-9)

จ. เจตนาทำให้ลูกบอลออกนอกเส้นประตูหรือเส้นข้าง (กติกาข้อ 7.10)

ฉ. ถ่วงเวลาการเล่น (กติกาข้อ 7.11)

ช. การฟาล์วเนื่องจากการเข้าเล่นกับคู่ต่อสู้ (กติกาข้อ 8.12)

ซ. การทำผิดกติกาเกี่ยวกับการส่งเริ่มเล่น (กติกาข้อ 10.3)

ฌ. การทำผิดกติกาเกี่ยวกับการส่งเข้าเล่น (กติกาข้อ 11.4)

ญ. การทำผิดกติกาเกี่ยวกับการส่งจากเขตประตู (กติกาข้อ 12.4)

ฎ. การทำผิดกติกาเกี่ยวกับการส่งลูกกินเปล่า (กติกาข้อ 13.3)

ฏ. การทำผิดกติกาเกี่ยวกับการยิงลูกโทษ (กติกาข้อ 14.2-4)

ฐ. การทำผิดกติกาเกี่ยวกับการโยนลูกโดยผู้ตัดสิน (กติกาข้อ 15.4)

ฑ. การทำผิดระเบียบเกี่ยวกับการส่งตามปกติ

ฒ. การกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬา (กติกาข้อ 16.12)

ณ. การรุกราน (กติกาข้อ 8.5)

13.2 การส่งลูกกอล์ฟ จะส่ง ณ จุดที่มีการทำผิดกติกา โดยไม่ต้องมีสัญญาณนกหวีดจากผู้ตัดสิน

ถ้าจุดส่งกอล์ฟอยู่ระหว่างเส้นเขตประตู่กับเส้นส่งลูกกอล์ฟ (เส้น 9 เมตร) ของฝ่ายที่ทำผิด การส่งลูกกอล์ฟจะต้องกระทำ ณ บริเวณที่ใกล้ที่สุดอยู่นอกเส้น 9 เมตร

13.3 ในขณะที่ฝ่ายรุกอยู่ในตำแหน่งที่จะส่ง ต้องมีลูกบอลอยู่ในมือ เขาจะวางลูกบอลลงบนพื้นและเก็บขึ้นมาอีกหรือกระดอนลูกและจับอีกไม่ได้ (กติกาข้อ 13.1 ก)

13.4 ผู้เล่นฝ่ายรุกจะต้องไม่สัมผัสหรือข้ามเส้น 9 เมตร ของฝ่ายตรงข้ามก่อนที่การส่งลูกบอลกอล์ฟจะเริ่มขึ้น

ผู้ตัดสินจะต้องดูตำแหน่งของผู้เล่นในขณะที่มีการส่งลูกกอล์ฟ ถ้าผู้เล่นอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ถูกต้องจะมีผลกระทบต่อการเล่น

การส่งลูกกอล์ฟในกรณีนี้จะต้องส่งลูกหลังสัญญาณนกหวีด

13.5 ในขณะที่มีการส่งลูกกอล์ฟ ผู้เล่นตรงข้ามจะต้องอยู่ห่างจากผู้ส่งอย่างน้อย 3 เมตร แต่อย่างไรก็ตาม จะอนุญาตให้ผู้เล่นอื่นยืนใกล้เส้นเขตประตู่ด้านนอกสนามได้ ถ้าการส่งลูกกอล์ฟลูกนั้นส่ง ณ บริเวณเส้น 9 เมตร

13.6 ผู้ตัดสินจะต้องไม่ให้มีการส่งลูกกอล์ฟในการทำผิดของฝ่ายรับ ถ้าการทำผิดนั้นจะมีผลทำให้ฝ่ายรุกเกิดการเสียเปรียบ

จะต้องให้การส่งลูกกอล์ฟเป็นอย่างน้อย ถ้าหากการทำผิดกติกานั้นทำให้ฝ่ายรุกเสียการครอบครองลูกบอล

จะต้องไม่ให้ส่งลูกกอล์ฟ ถ้าผู้เล่นยังครอบครองลูกและทรงตัวได้อย่างสมบูรณ์ แม้ว่าจะมีการทำผิดกติกาของฝ่ายรับ

13.7 ถ้าการแข่งขันต้องหยุดลง โดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำผิดกติกา ทีมที่ได้ครอบครองลูกบอลอยู่ยังคงได้ครอบครองลูกบอลต่อโดยการได้ส่งลูกกอล์ฟ ณ บริเวณที่ลูกบอลอยู่ในขณะที่เวลาได้หยุดลง การส่งจะต้องได้รับสัญญาณนกหวีดก่อน

13.8 ถ้ามีการตัดสินที่เป็นความผิดของฝ่ายรุก ผู้เล่นที่กำลังครอบครองลูกบอลอยู่นั้นจะต้องวางลูกลงบนพื้นทันที

กติกาข้อ 14 การยิงลูกโทษ (The 7-Meter Throw)

14.1 การยิงลูกโทษ จะกระทำเมื่อ

ก. มีการทำให้เสียโอกาสอย่างชัดเจนในการได้ประตูในทุกๆ ส่วนของสนามโดยผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่ประจำทีมของฝ่ายตรงข้าม

ข. มีสัญญาณนกหวีดที่ไม่ได้รับอนุญาตในขณะที่มีโอกาสได้ประตูอย่างชัดเจน

ค. มีบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในเกมเข้าไปในสนามทำให้เสียโอกาสในการได้ประตูอย่างชัดเจน

14.2 ถ้าผู้เล่นฝ่ายรุกสนามควบคุมบอลและร่างกายได้อย่างสมบูรณ์หลังจากถูกระงับโดยผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม (ในกรณีที่มีโอกาสจะได้ประตู) จะต้องไม่ให้เป็นลูกโทษ ยกเว้นผู้เล่นฝ่ายรูล้มหรือเสียโอกาสที่จะได้ประตู จะต้องตัดสินให้เป็นลูกโทษ

14.3 หลังจากผู้ตัดสินเป่าสัญญาณให้เป็นลูกโทษแล้ว ผู้ตัดสินจะต้องให้สัญญาณหยุดเวลาทุกครั้ง

14.4 ในขณะที่ทำการยิงลูกโทษ และผู้เล่นคนอื่นของฝ่ายผู้ยิงลูกโทษไม่สามารถเล่นบอลได้ จนกว่าลูกบอลจะสัมผัสฝ่ายตรงข้ามหรือประตู

14.5 ผู้ยิงลูกโทษ ไม่สามารถสัมผัสหรือข้ามเส้น 7 เมตร ก่อนที่ลูกบอลจะหลุดจากมือ

14.6 ผู้ที่ยิงลูกโทษและผู้เล่นคนอื่นของฝ่ายผู้ยิงลูกโทษจะไม่สามารถเล่นบอลได้จนกว่าลูกบอลสัมผัสกับฝ่ายตรงข้ามหรือประตู

14.7 ในขณะที่ทำการยิงลูกโทษ ผู้เล่นคนอื่นของฝ่ายผู้ยิงลูกโทษ จะต้องอยู่นอกเขตส่งลูกกอล์ฟ (เส้น 9 เมตร) จนกว่าลูกบอลจะหลุดจากมือของผู้ยิงประตูไปแล้วและถ้ามีการทำผิดกติกาให้เปลี่ยนเป็นลูกส่งกอล์ฟแก่ฝ่ายตรงข้าม

14.8 ในขณะที่ทำการยิงลูกโทษ ผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามทุกคนจะต้องอยู่นอกเขตส่งลูกกอล์ฟ (เส้น 9 เมตร) และห่างจากผู้ยิงลูกโทษออกไป 3 เมตร ถ้ามีการทำผิดกติกาให้ยิงลูกโทษอีกครั้ง ถ้าลูกนั้นไม่เข้าประตู

14.9 ให้มีการยิงลูกโทษใหม่อีกครั้ง ถ้าลูกไม่เข้าประตูเนื่องจากผู้รักษาประตูข้ามเส้น 4 เมตร ก่อนที่ลูกบอลจะหลุดจากมือของผู้ยิงลูกโทษ

14.10 ไม่อนุญาตให้มีการถ่วงเวลาในการเปลี่ยนตัวผู้รักษาประตู ในขณะที่จะยิงลูกโทษ พร้อมทั้งจะทำการยิง ถ้าเกิดการทำผิดในกรณีให้ลงโทษโดยใช้ข้อไม่มีน้ำใจนักกีฬา

กติกาข้อ 15 การปฏิบัติในการส่ง (ส่งลูกเริ่มเล่น ส่งลูกเข้าเล่น การส่งจากผู้รักษาประตูส่งกอล์ฟ 7 เมตร)

15.1 ลูกบอลจะต้องอยู่ในมือผู้ส่งก่อนที่ทำการส่ง ผู้เล่นทุกคนจะต้องอยู่ในตำแหน่งตามเงื่อนไขเกี่ยวกับการส่ง และผู้เล่นต้องอยู่ในตำแหน่งนั้นจนกว่าบอลจะหลุดออกจากมือของผู้ส่ง

15.2 ยกเว้นการส่งจากผู้รักษาประตู ให้สามารถใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของเท้าสัมผัสกับพื้นและเมื่อส่งลูกให้ยกเท้าอื่น และวางลงได้อีกครั้ง

15.3 ผู้ตัดสินจะต้องเป่านกหวีดเมื่อเริ่ม

ก. ทุกกรณีของการส่งลูก (กติกาข้อ 10.3) และยิงลูกโทษ

ข. ในกรณีของการส่งลูกเข้าเล่น การส่งลูกของผู้รักษาประตูหรือส่งลูกกอล์ฟ

- : เมื่อเริ่มเล่นหลังจากขอเวลานอก
- : เมื่อเริ่มส่งลูกกินเปล่า กรณีที่เกิดการเปลี่ยนตัวผิดกติกา
- : เมื่อเริ่มเล่นหลังจากลงโทษผู้เล่นโดยการให้บัตรเหลือง สักพัก 2 นาที ตัดสิทธิ์
- : เมื่อหลังจากการแก้ไขตำแหน่งของผู้เล่นให้ถูกต้อง
- : หลังจากมีการเตือนหรือลงโทษ

หลังจากสัญญาณของผู้ตัดสิน ผู้เล่นจะต้องส่งลูกบอลภายใน 3 วินาที

15.4 การส่งจะถือว่าสมบูรณ์เมื่อลูกบอลได้หลุดออกจากมือ จะต้องไม่ใช้วิธีการยื่นลูกบอลหรือเตะโดยเพื่อนร่วมทีม

15.5 ผู้ส่งลูกจะต้องไม่ถูกบอลอีกจนกว่าลูกบอลจะได้ถูกผู้เล่นคนอื่นหรือถูกประตูก่อน

15.6 การส่งลูกทุกชนิด ถ้าลูกเข้าประตูโดยตรงถือว่าเข้าประตู

15.7 ในขณะที่มีการส่งลูกเข้าเล่นหรือส่งลูกกินเปล่า ผู้เล่นฝ่ายตรงกันข้ามต้องยืนอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ถูกต้อง และฝ่ายส่งบอลได้ทำการส่งบอลเพื่อเล่นเร็วและกำลังได้เปรียบ ผู้ตัดสินอาจไม่เข้าใจตำแหน่ง แต่ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าฝ่ายรุกไม่ได้เปรียบจึงให้แก้ไขตำแหน่งของฝ่ายรับให้ถูกต้อง ถ้าผู้ตัดสินให้สัญญาณนกหวีดเพื่อให้เริ่มส่ง แม้ว่าผู้เล่นฝ่ายรับจะมีตำแหน่งไม่ถูกต้องก็ตาม กรณีเช่นนี้ฝ่ายรับมีสิทธิ์เข้าเล่นได้

ผู้เล่นจะถูกเตือนถ้าทำการถ่วงเวลาหรือกีดขวางการส่งของคู่ต่อสู้โดยการยื่นชิดหรือทำผิดอย่างอื่น จะต้องถูกสั่งพัก 2 นาที ถ้าทำซ้ำอีกหลังจากได้ทำการเตือนแล้ว

กติกาข้อ 16 การลงโทษ (The Punishments)

16.1 การเตือนจะทำเมื่อ

ก. การทำผิดเกี่ยวกับการเข้าเล่นกับฝ่ายตรงกันข้าม (กติกาข้อ 5.6, 8.4-11)

ข. การทำผิดเกี่ยวกับการเข้าเล่นฝ่ายตรงข้ามจะต้องถูกลงโทษ (กติกาข้อ 8.13)

ค. การทำผิดในขณะที่ฝ่ายตรงกันข้ามกำลังทำการส่ง (กติกาข้อ 16.7)

ง. การกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬาโดยผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่ประจำทีม

16.2 ในขณะที่มีการเตือน ผู้ตัดสินจะต้องแสดงการทำผิดนั้นๆ ของผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่ และแสดงให้ผู้จับเวลาและผู้บันทึกทราบโดยการให้บัตรสีเหลือง

ข้อสังเกต บัตรสีเหลืองควรมีขนาด 9x12 เซนติเมตร นักกีฬาแต่ละคน ไม่ควรได้รับการเตือนเกินกว่า 1 ครั้ง และทีมหนึ่งไม่ควรเกิน 3 ครั้ง ผู้เล่นที่ถูกสั่งพัก 2 นาที ไม่ควรมีการเตือนอีกและเจ้าหน้าที่ทีมไม่ควรถูกเตือนเกินกว่า 1 ครั้ง

16.3 การสั่งพัก 2 นาที จะทำเมื่อ

ก. มีการเปลี่ยนตัวไม่ถูกต้อง หรือการเข้าสู่สนามที่ผิดกติกา (กติกาข้อ 4.4-6)

ข. การทำผิดกติกาซ้ำเนื่องจากการเข้าเล่นกับฝ่ายตรงกันข้าม จะถูกลงโทษ
ลักษณะการเล่นที่รุนแรง (กติกาข้อ 8.13)

ค. การทำผิดซ้ำเกี่ยวกับการไม่มีน้ำใจนักกีฬาของผู้เล่นในสนาม

ง. ไม่วางลูกบอลลงอย่างทันทีในขณะที่มีการตัดสินให้ฝ่ายตรงกันข้ามได้เล่น
(กติกาข้อ 13.8)

จ. ทำผิดกติกาซ้ำๆ ในขณะที่คู่ต่อสู้กำลังส่งลูก

ฉ. ผลที่เกิดจากการตัดสินที่ผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่ประจำทีม

ช้อยกเว้น การสั่งพักสามารถทำได้โดยไม่ต้องมีการเตือนมาก่อน

16.4 ผู้ตัดสินจะต้องแสดงการสั่งพักผู้เล่นที่ทำผิดให้ชัดเจนและแจ้งให้ผู้จับเวลาและ
ผู้บันทึกด้วยการใช้สัญญาณมือ ในลักษณะยกมือเหยียดแขนขึ้นข้างเดียวและชูนิ้วสองนิ้ว

การสั่งพักโดยปกติจะให้หยุดพัก 2 นาที แต่ถ้าเป็นผู้เล่นคนถูกสั่งพักครั้งที่ 3 ผู้เล่นนั้น
จะถูกตัดสินให้ออกจากการแข่งขัน

ผู้เล่นที่ถูกสั่งพักจะไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันในขณะที่ถูกสั่งพัก และจะไม่สามารถ
เปลี่ยนตัวผู้เล่นอื่นเข้าแทนได้

ช่วงเวลาการสั่งพักจะเริ่มเมื่อการเล่นได้เริ่มขึ้นใหม่ด้วยสัญญาณนกหวีด การสั่งพัก
2 นาที จะมีต่อไปจนถึงครึ่งเวลาหลังถ้าเวลาสั่งพักนั้นยังไม่หมด และได้หมดเวลาของครึ่งแรกก่อน
และให้รวมถึงเวลาเพิ่มเติมพิเศษด้วย

16.5 การตัดสินจะทำเมื่อ

ก. ถ้าผู้เล่นที่ไม่มีสิทธิ์เข้าร่วมแข่งขันเข้าไปในสนาม (กติกาข้อ 4.3)

ข. ทำผิดอย่างรุนแรงเกี่ยวกับการเข้าเล่นกับฝ่ายตรงกันข้าม (กติกาข้อ 8.14)

ค. การกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬา โดยนักกีฬาหรือเจ้าหน้าที่ประจำทีมที่อยู่นอกสนาม

ง. การกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬาอย่างรุนแรง โดยผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่ประจำทีม

จ. ผู้เล่นคนเดิมถูกสั่งพักครั้งที่ 3

ฉ. การรุกรานโดยเจ้าหน้าที่ประจำทีม

การตัดสินที่ผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่ประจำทีมในขณะเวลาแข่งขัน จะต้องทำคู่ไปกับ
การสั่งพัก 2 นาทีด้วย โดยผู้เล่นในสนามจะต้องลดลง 1 คน

16.6 ผู้ตัดสินจะต้องแสดงการตัดสินที่ผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่ทีมที่ทำผิดต่อผู้จับเวลา
ผู้บันทึก โดยการชูบัตรสีแดง

การตัดสินที่ผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่ประจำทีมจะทำในเวลาการเล่น ผู้เล่นหรือ
เจ้าหน้าที่จะต้องออกจากสนามและบริเวณเขตการเล่นทันที

การตัดสิทธิ์จะต้องลดจำนวนผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่จากที่มีอยู่ (ยกเว้นกติกาข้อ 16.12 ข) แต่จะอนุญาตให้เพิ่มจำนวนผู้เล่นในสนามได้เมื่อหมดเวลาสั่งพัก 2 นาที (ข้อสังเกตกติกาข้อ 4.6)

16.7 การให้ออกจะทำเมื่อ

ในกรณีที่มีการทำร้ายในขณะแข่งขัน รวมถึงนอกสนามแข่งขันด้วย (กติกาข้อ 8.15, 17.8-9)

ข้อสังเกต การทำร้าย หมายถึง การกระทำโดยเจตนาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการทำร้ายต่อผู้อื่น (กติกาข้อ 8.15) เช่น ผู้เล่น ผู้ตัดสิน ผู้จับเวลา ผู้บันทึก เจ้าหน้าที่ หรือผู้ชม

16.8 ผู้ตัดสินควรขอเวลานอกและแจ้งให้ผู้เล่นที่ทำผิดทราบและแจ้งต่อผู้จับเวลาและผู้บันทึกโดยตรง โดยการแสดงสัญญาณมือต่อหน้าผู้เล่น ด้วยการยกมือทั้งสองนิ้วที่ระดับใบหน้า การให้ออกจะทำในเวลาเล่นและทีมนั้นจะเล่นต่อโดยมีผู้เล่นในสนามน้อยลงไป

1 คน ผู้เล่นที่ถูกให้ออกจากสนามทันที (รวมทั้งบริเวณเขตเปลี่ยนตัว)

16.9 ถ้าผู้เล่นที่ถูกสั่งพัก 2 นาที ได้ทำการละเมิดกติกาก่อนที่จะเริ่มการแข่งขันใหม่ ให้ทำการพิจารณาให้แยกการลงโทษแต่ละอย่างไร้

16.10 ถ้าผู้รักษาประตูถูกสั่งพัก ตัดสิทธิ์หรือให้ออก ผู้เล่นคนอื่นๆ 1 คน จะต้องเข้าแทนตำแหน่งผู้รักษาประตู (กติกาข้อ 4.1)

16.11 ผู้ตัดสินจะทำการเตือนผู้เล่นที่ทำผิดเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬา โดยไม่คำนึงถึงว่าเป็นการกระทำในหรือนอกสนาม (กติกาข้อ 16.1 ง)

ถ้าเป็นการทำซ้ำโดยผู้เล่นคนนั้นและอยู่ในสนามเขาจะถูกสั่งพัก (กติกาข้อ 16.3 ค) ถ้าผู้เล่นคนนั้นอยู่นอกสนาม (ผู้เล่นสำรองหรือผู้เล่นที่ถูกสั่งพัก) จะถูกตัดสิทธิ์ (กติกาข้อ 16.5 ค, 16.6)

เจ้าหน้าที่ประจำทีมที่ทำการไม่มีน้ำใจนักกีฬาจะต้องถูกเตือน (กติกาข้อ 16.1 ง) และถ้ายังทำซ้ำอีกจะถูกตัดสิทธิ์ (กติกาข้อ 16.5 ค, 16.6)

ถ้าการกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬา หรือการทำร้ายเกิดขึ้นในขณะที่การแข่งขันหยุดลง เมื่อเริ่มการแข่งขันใหม่จะต้องเริ่มโดยให้การกระทำนั้นตรงกับเหตุที่หยุดการแข่งขันลง

ข้อสังเกต การแสดงออกด้วยวาจาหรือท่าทางซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นนักกีฬาที่ดี ให้ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬา

ให้พิจารณาลงโทษการไม่มีน้ำใจนักกีฬาหรือการกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬาอย่างร้ายแรง ถ้าเจ้าหน้าที่ประจำทีมเข้าสู่สนามโดยไม่ได้รับอนุญาต (กติกา ข้อ 4.4)

ถ้าผู้เล่นหรือเจ้าหน้าที่ประจำทีมทำผิดหลายๆ ครั้ง (การละเมิดกติกาการกระทำที่ไม่มีน้ำใจกีฬา การรุกราน) ในเวลาเดียวกันหรือคนละช่วงเวลา ซึ่งแต่ละอย่างเป็นโทษที่รุนแรงให้พิจารณาลงโทษที่หนักเพียงอันเดียว

16.12 การกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬาหรือการก้าวร้าว จะพิจารณาลงโทษดังนี้
ก่อนการแข่งขัน

ก. เตือน ในกรณีที่กระทำไม่มีน้ำใจนักกีฬา (กติกาข้อ 16.1 ง)

ข. ตัดสิทธิ์ ในกรณีการกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬาอย่างรุนแรง (กติกาข้อ 16.5 ง

และ ฉ) แต่อนุญาตให้ทีมนั้นเริ่มเล่นด้วยผู้เล่นใน 12 คน

ระหว่างเวลาพัก

ค. เตือน ในกรณีการกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬา (กติกาข้อ 16.1 ง)

ง. ตัดสิทธิ์ในกรณี การกระทำที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬาซ้ำหรือรุนแรง หรือในกรณีที่เกิด

การรุกราน (กติกาข้อ 16.5 ค, ง และ ฉ)

ภายหลังการแข่งขัน

จ. เขียนรายงาน

กติกาข้อ 17 ผู้ตัดสิน (The Referees)

17.1 ผู้ตัดสินทั้งสองคนมีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เท่ากัน โดยมีผู้ช่วย คือผู้บันทึกและผู้จับเวลา

17.2 ผู้ตัดสินมีอำนาจกว่ากล่าวการกระทำของผู้เล่นตั้งแต่เริ่มเข้าสนาม จนถึงออกจากสนามแข่งขัน

17.3 ผู้ตัดสินมีหน้าที่รับผิดชอบในการสำรวจสนามแข่งขัน ประตู และลูกบอลก่อนเริ่มการแข่งขัน (กติกาข้อ 3.1) และจะเป็นผู้พิจารณาว่าลูกบอลลูกใดที่จะใช้ในการแข่งขันได้ ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้ จะพิจารณาใช้ข้อเสนอของผู้ตัดสินที่มีชื่อแรก

ผู้ตัดสินจะต้องตรวจสอบเครื่องแต่งกายของทั้งสองทีมให้ถูกต้อง ตรวจสอบใบบันทึกและอุปกรณ์ของผู้เล่น และต้องแน่ใจว่าจำนวนผู้เล่นและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในเขตเปลี่ยนตัวนั้นเป็นไปตามกำหนดและจะต้องทราบเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของทีมที่แน่นอนของแต่ละทีมหากมีสิ่งที่ไม่ถูกต้องให้แก้ไข (กติกาข้อ 10.1)

17.4 ผู้ตัดสินที่มีชื่อแรกจะเป็นผู้เสียงต่อหน้าผู้ตัดสินอีกคนหนึ่งและหัวหน้าทีมทั้งสองทีม (กติกาข้อ 10.1)

17.5 การเริ่มการแข่งขัน ผู้ตัดสินที่มีชื่อเป็นลำดับที่สองจะทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินในสนามต่อ อยู่ด้านหลังของทีมที่จะส่งลูกเริ่มเล่น (Court Referee)

ผู้ตัดสินในสนามจะเป็นผู้ให้สัญญาณนกหวีดให้ส่งลูกเริ่มเล่น (กติกาข้อ 10.3) ต่อมา ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งได้ครอบครองลูกบอลผู้ตัดสินที่มีชื่อเป็นลำดับที่ 2 จะไปทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินที่เส้นประตูด้านที่เป็นฝ่ายรับ ผู้ตัดสินที่เริ่มอยู่ที่เส้นประตูอีกด้านหนึ่ง จะกลับมาเป็นผู้ตัดสินในสนามแทนเมื่อทีมนั้นสูญเสียการครอบครองลูกบอล ผู้ตัดสินจะต้องเปลี่ยนแดนกันตลอดเวลาการแข่งขัน

17.6 โดยหลักการตลอดการแข่งขันควรจะควบคุมโดยผู้ตัดสินชุดเดิม มีหน้าที่รับผิดชอบให้การแข่งขันเป็นไปตามกติกาและจะต้องทำโทษกระทำผิดทุกชนิด (กติกาข้อ 13.6, 14.9)

ถ้าผู้ตัดสินคนใดไม่สามารถทำหน้าที่ได้จนจบการแข่งขัน ผู้ตัดสินอีกคนหนึ่งจะต้องทำหน้าที่ต่อโดยลำพัง

17.7 ในหลักการ ผู้ตัดสินในสนามจะเป่านกหวีดเมื่อ

ก. การส่งทุกชนิดที่เป็นไปตามกติกาข้อ 16.3 ก-ฉ และภายหลังจากขอเวลานอก (กติกาข้อ 2.4)

ข. เมื่อหมดเวลาการแข่งขัน ถ้าสัญญาณอัตโนมัติไม่ทำงาน หรือผู้จับเวลาไม่ให้สัญญาณหมดเวลา

ค. เมื่อมีการได้ประตู

17.8 ถ้าผู้ตัดสินทั้งสองคนให้สัญญาณนกหวีดเกี่ยวกับการละเมิดกติกาและได้พิจารณา ลงโทษ แต่ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงของการลงโทษต่างกัน ให้พิจารณาลงโทษที่รุนแรงกว่า เป็นหลัก

17.9 ถ้าผู้ตัดสินทั้งสองคนให้สัญญาณนกหวีดเกี่ยวกับการละเมิดกติกา แต่มีความคิดเห็น ที่แตกต่างกันว่าทีมใดควรจะได้รับการเล่นโทษ ให้ยึดผู้ตัดสินในสนามเป็นหลัก

การแข่งขันจะเริ่มต่อไปเมื่อผู้ตัดสินในสนามได้ให้สัญญาณมืออย่างชัดเจนพร้อม สัญญาณนกหวีด

17.10 ผู้ตัดสินทั้งสองคนมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมคะแนน และจะต้องควบคุม การบันทึกเกี่ยวกับการเตือน การสั่งพัก การตัดสิทธิ์ และการให้ออก

17.11 ผู้ตัดสินทั้งสองมีหน้าที่ในการควบคุมเวลาการแข่งขัน หากเกิดการสงสัยเกี่ยวกับ ความถูกต้องของการควบคุมเวลา ผู้ตัดสินที่มีชื่อเป็นชื่อแรกจะเป็นผู้พิจารณาตัดสิน

17.12 ผู้ตัดสินทั้งสองคนมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับใบบันทึก โดยต้องแน่ใจว่ามีความ ถูกต้องสมบูรณ์

17.13 การตัดสินของผู้ตัดสินให้พิจารณาจากพื้นฐานของความจริงและถือเป็นสิ้นสุด การอุทธรณ์คำตัดสินที่ไม่เป็นไปตามกติกา หัวหน้าทีมมีสิทธิ์ที่แจ้งต่อผู้ตัดสินได้

17.14 ผู้ตัดสินทั้งสองคนมีอำนาจที่จะหยุดการแข่งขันชั่วคราวหนึ่ง หรือยุติการแข่งขัน ได้ต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะให้การแข่งขันดำเนินต่อไปก่อนที่จะมีการตัดสินให้ยุติการแข่งขัน

17.15 ผู้ตัดสินจะต้องใส่ชุดสีดำเป็นหลักหรือสีอื่นที่แตกต่างจากผู้เล่นทั้งสองทีมอย่างชัดเจน

กติกาข้อ 18 ผู้บันทึกและผู้จับเวลา (The Scorekeeper and the Timekeeper)

18.1 ผู้บันทึกต้องตรวจสอบรายชื่อของทีม เฉพาะผู้เล่นที่มีชื่อเท่านั้น มีสิทธิ์เข้าร่วมการแข่งขันได้ ผู้บันทึกกับผู้จับเวลาจะต้องช่วยกันตรวจสอบการลงสนามของผู้เล่นที่มาถึงสนาม หลังจากการแข่งขันได้เริ่มไปแล้ว หรือเข้าสู่สนามอีกภายหลังจากถูกสั่งพัก

ผู้บันทึกมีหน้าที่ควบคุมและทำเครื่องหมายต่างๆ ที่จำเป็นลงในใบบันทึก (การได้ประตู การเตือน การสั่งพัก การตัดสินตี และการเล่นให้ออก)

18.2 ผู้จับเวลามีหน้าที่ควบคุม

ก. เวลาการแข่งขัน (กติกาข้อ 2.1, 2.4, 2.7) การหยุดและเริ่มเวลาเมื่อผู้ตัดสินสั่ง

ข. จำนวนผู้เล่นและเจ้าหน้าที่ในเขตเปลี่ยนตัว (กติกาข้อ 4.1)

ค. ร่วมกับผู้บันทึก เกี่ยวกับผู้เล่นที่มาถึงภายหลังจากที่การแข่งขันได้เริ่มไปแล้ว

ง. การออกและเข้าสนามของการเปลี่ยนตัวผู้เล่น (กติกาข้อ 4.4, 4.5)

จ. ผู้เล่นที่เข้าสนามโดยไม่สิทธิ์ (กติกาข้อ 4.6)

ฉ. เวลาสั่งพักสำหรับผู้เล่นที่ถูกสั่งพัก

ถ้าไม่มีนาฬิกาที่สามารถแจ้งเวลาสิ้นสุดการแข่งขันแบบอัตโนมัติผู้จับเวลาจะต้องให้สัญญาณหยุดการแข่งขันในแต่ละครั้งอย่างชัดเจน

18.3 เมื่อมีการหยุดเวลาการแข่งขัน (ขอเวลานอก) ผู้จับเวลา จะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ประจำทีมของแต่ละทีมได้ทราบว่า เวลาแข่งขันหมดไปเท่าไร (ยกเว้นในกรณีที่มีนาฬิกาที่สามารถแจ้งเวลาให้สาธารณชนทราบ)

18.4 ผู้จับเวลาจะต้องแจ้งให้ผู้เล่นที่ถูกสั่งพัก หรือเจ้าหน้าที่ประจำทีมที่รับผิดชอบได้ทราบว่าเมื่อไรจะหมดเวลาสั่งพัก

สรุปได้ว่า กีฬาแฮนด์บอลเป็นกีฬาที่ใช้ความสามารถเฉพาะตัวสูง เป็นกีฬาที่มีความรวดเร็วในการทำประตูจากไอซ์ฮ็อกกี้ ด้วยกฎในการเล่นที่ได้จากกีฬาประเภทอื่น ซึ่งคล้ายกับการเล่นบาสเกตบอลมีการลงโทษที่รุนแรงจากการปะทะในการเล่น ทำให้กีฬาแฮนด์บอลเป็นกีฬาที่มีความปลอดภัย เล่นง่าย และมีความตื่นเต้นในขณะที่ดูเพราะมีการทำประตูกันตลอดเวลาและมีเทคนิคที่หลากหลายในการทำประตู เป็นกีฬาที่สร้างความสามัคคีภายในทีม มีระบบแบบแผนการเป็นฝ่ายรุกและมีเกมรับที่ดุเดือด ทำให้สนุกสนานเข้าใจในขณะที่ทำการแข่งขัน จึงทำให้กีฬาแฮนด์บอลเป็นที่นิยมมากในทวีปยุโรป และปัจจุบันในทวีปเอเชียก็เป็นกีฬาประเภททีมที่ได้รับความนิยมอันดับต้นๆ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ศิริการณ น้อยวังหิน (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแบดมินตัน ของนักกีฬาหญิงในการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 35 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักกีฬาแบดมินตันหญิงที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 35 ณ จังหวัดสุพรรณบุรี ระดับอายุทั่วไป จำนวน 60 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแบดมินตัน ตามกรอบแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) 5 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วยด้านสุขภาพอนามัย ด้านรายได้ และผลประโยชน์ด้านความรัก ความถนัด และความสนใจ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง และด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้า ในอนาคต โดยคิดเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ .96 ผลการวิจัย พบว่า ด้านสุขภาพอนามัย มีระดับแรงจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .47 ด้านรายได้และผลประโยชน์ มีระดับแรงจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .89 ด้านความรัก ความถนัด และความสนใจ มีระดับแรงจูงใจโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .62 ด้านเกียรติยศและชื่อเสียง มีระดับแรงจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .80 ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต มีระดับแรงจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .85

ประวีณา สุทธิสง่า (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาซอฟท์บอล ของนักกีฬารุ่นอายุไม่เกิน 18 ปี ในเขตการศึกษา 12 พ.ศ. 2552 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาซอฟท์บอลรุ่นอายุไม่เกิน 18 ปี ในเขตการศึกษา 12 พ.ศ. 2552 จำนวน 103 คน เป็นนักกีฬาชายจำนวน 68 คน นักกีฬาหญิงจำนวน 35 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาซอฟท์บอลของนักกีฬารุ่นอายุไม่เกิน 18 ปี ในเขตการศึกษา 12 พ.ศ. 2552 ด้านแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีแรงจูงใจระดับมาก เปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาซอฟท์บอลไม่แตกต่างกัน เปรียบเทียบระหว่างนักกีฬาซอฟท์บอลที่มีประสบการณ์ในการเล่นกีฬาซอฟท์บอลน้อยกว่า 1 ปี และนักกีฬาซอฟท์บอลที่มีประสบการณ์ในการเล่นกีฬาซอฟท์บอลมากกว่า 1 ปี มีแรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาซอฟท์บอลไม่แตกต่างกัน

สรายุธ รักภู (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเล่นกรีฑาของนักกรีฑาที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาแห่งชาติครั้งที่ 39 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกรีฑาที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาแห่งชาติครั้งที่ 39 จำนวน 280 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 146 คน เพศหญิง จำนวน 134 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .89 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ซึ่งทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของแอลเอสดี (LSD) ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกรีฑาของนักกรีฑาที่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 39 มีแรงจูงใจในระดับมาก เปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเล่นกรีฑา ไม่แตกต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกันในการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาแห่งชาติ มีแรงจูงใจในการเล่นกรีฑาไม่แตกต่างกัน ประเภทการแข่งขันต่างกัน มีแรงจูงใจในการเล่นกรีฑาไม่แตกต่างกัน

ธีรวุฒิ พรหมจรรย์ (2556: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเล่นฟุตบอลของนักกีฬานักกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสาธิตสามัคคี ครั้งที่ 37 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักกีฬาระดับมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสาธิตสามัคคี ครั้งที่ 37 จำนวน 285 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างไม่เป็นสัดส่วน (Non-proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการเล่นฟุตบอลของนักกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสาธิตสามัคคี ครั้งที่ 37 โดยรวมมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 เปรียบเทียบแรงจูงใจระหว่างนักกีฬาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักกีฬาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่แตกต่างกัน

ภัทรดนัย ประสานตรี (2556: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเล่นกีฬาบาสเกตบอล ของนักกีฬาบาสเกตบอลในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 40 ในการวิจัยในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาบาสเกตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 40 รวมทั้งสิ้นจำนวน 240 คน เป็นชายจำนวน 144 คน เป็นหญิงจำนวน 96 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาบาสเกตบอลของนักกีฬาบาสเกตบอลในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่ง

ประเทศไทย ครั้งที่ 40 โดยรวม มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 วิเคราะห์แรงจูงใจ จำแนกตามตัวแปรเพศพบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาบาสเกตบอล ไม่แตกต่างกัน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการเล่นกีฬาบาสเกตบอล พบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬาบาสเกตบอล ไม่แตกต่างกัน

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Amorase; & Horn (1995: 20) ได้ทำการทดสอบแรงจูงใจภายในในระยะยาวของนักกีฬา วิทยาลัยปีแรก โดยศึกษาประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้ฝึกสอนและสถานภาพทางการศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ฝึกสอนและสถานภาพทางการศึกษาว่า สามารถทำนายความเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจภายใน ของนักกีฬามหาวิทยาลัยปีแรกได้หรือไม่ การให้ ตอบแบบสอบถามได้ดำเนินการทั้งก่อนและหลังฤดูกาลแข่งขันกับนักกีฬา จำนวน 76 คน ผลการวิเคราะห์ พบว่า ลักษณะการฝึกแบบเผด็จการพร้อมทั้งมีพฤติกรรมตอบสนองอย่างรุนแรง มีผลต่อการสนับสนุนอย่างมากทำให้แรงจูงใจภายในลดลง และสถานภาพทางการศึกษาไม่มีผลต่อ แรงจูงใจ

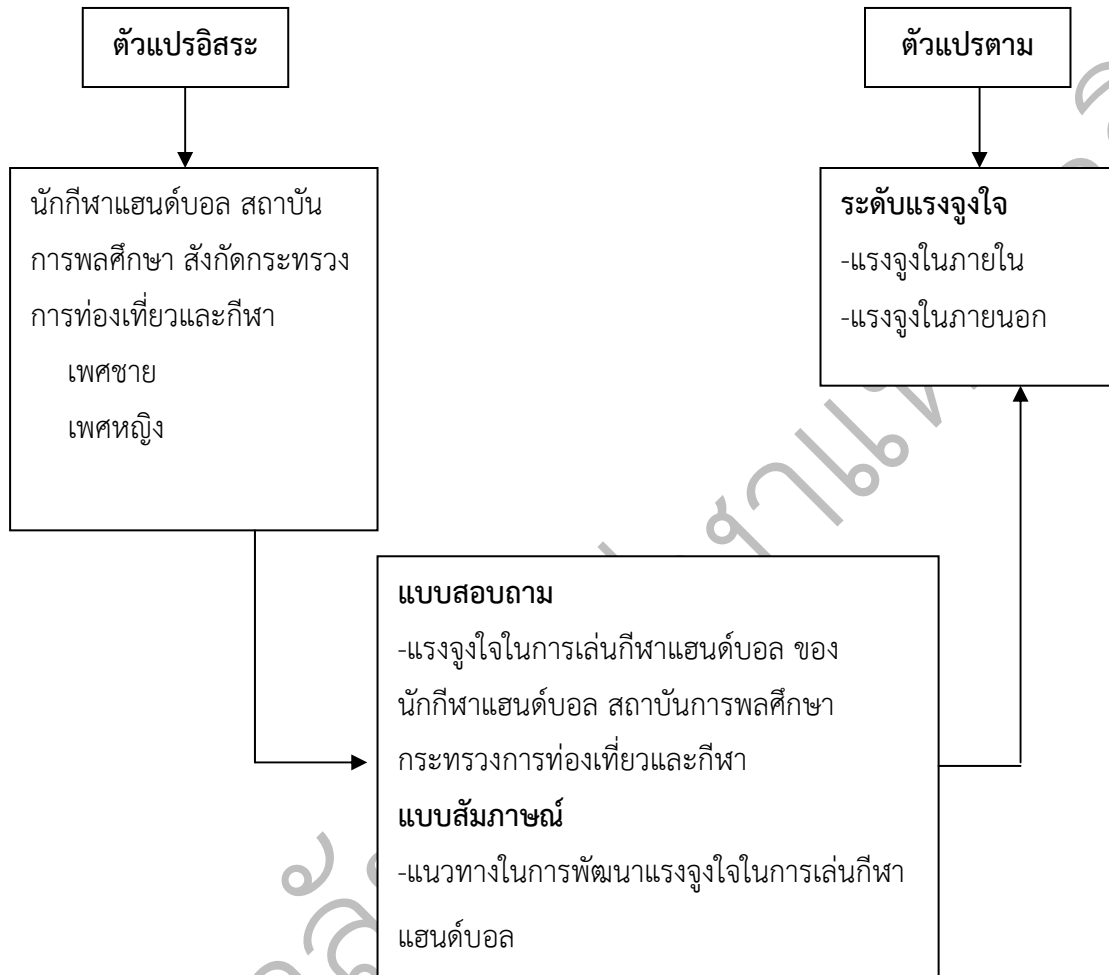
Karussanu; & Roberts (1995: 57) ได้ศึกษาแรงจูงใจในกิจกรรมพลศึกษา โดยเฉพาะ ในแง่บทบาทของบรรยากาศเสริมแรงจูงใจ แรงจูงใจภายใน และประสิทธิภาพของตนเอง การศึกษา นี้ ได้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศเสริมแรงจูงใจ ภายในและประสิทธิภาพของตนเองใน กิจกรรมพลศึกษา และเพื่อค้นหาบทบาทของการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และบรรยากาศเสริม แรงจูงใจภายในที่มีต่อระดับแรงจูงใจภายใน และประสิทธิภาพของตน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 247 คน ที่ลงทะเบียนและเข้าร่วมเรียนวิชาเทนนิสระดับพื้นฐาน แบบสอบถามนั้นเกี่ยวกับ เป้าหมายของการเล่นกีฬา บรรยากาศที่ช่วยเสริมความต้องการเรียน ดัชนีชี้ถึงแรงจูงใจภายใน ประสิทธิภาพและความสามารถของตนเองที่มีครูชี้แนะจะให้นักเรียนสนุกสนาน มีความพยายาม พัฒนาความสามารถ เมื่อมีการเรียนการสอน โพรแอนด์ แบคแอนด์ และวอลเลย์ ในช่วงที่ให้นักเรียน แสดงหากมีความตั้งใจดีจะให้ผลดี แต่ในทางชี้แนะ และสาคิตการตั้งเป้าหมายทางอารมณ์ แสดงว่า มีแรงจูงใจภายใน ขณะที่บรรยากาศเสริมแรงจูงใจที่รับรู้ โดยแสดงประสิทธิภาพได้ จะเห็นได้ว่าการ แยกแยะ ช่วงชี้แนะ ช่วงแสดงออกจากกัน จะมีผลต่อแรงจูงใจของนักเรียนในการทำกิจกรรม พลศึกษา

Vincent; & Charles (1997) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมแข่งขันฟุตบอลใน โรงเรียนและระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาชาย 52 คน นักกีฬาหญิง 46 คนโดยการใช้ แบบสอบถาม ผลการศึกษา พบว่า นักกีฬาที่เข้าร่วมเพราะต้องการความสนุกสนานปรับปรุงทักษะให้ดีขึ้น และการมีเพื่อนใหม่ นักกีฬาชายที่เข้าร่วมเพราะต้องการมีสมรรถภาพร่างกายที่ดีตามแบบฉบับ ของนักกีฬาฟุตบอล ตรงกันข้ามกับนักกีฬาหญิงไม่ได้สนใจเรื่องสมรรถภาพร่างกายหรือเรื่องของ ชัยชนะมากไปกว่าเรื่องการมีเพื่อนในทีม

Pensgad (1999) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยของแรงจูงใจและการวางแผนการเล่นของ นักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาพาราลิมปิก และนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูหนาว ของประเทศนอร์เวย์ โดยทำการเปรียบเทียบในด้านปัจจัยของแรงจูงใจและการวางแผนการเล่น ระหว่างนักกีฬาที่ประสบผลสำเร็จ และนักกีฬาพิการ โดยทำการทดสอบกับนักกีฬาของประเทศ นอร์เวย์ที่เข้าร่วมการแข่งขัน พาราลิมปิก และกีฬาโอลิมปิกฤดูหนาว จำนวน 30 คน และ 69 คน ตามลำดับ ผลการวิจัย พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีการวางแผนการเล่นที่ไม่ต่างกัน แต่ในนักกีฬาที่พิการจะมีความพยายาม อุทิศสละที่จะมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จแตกต่างกัน

Salguero; et al (2004: 249) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการ เข้าร่วมกิจกรรมและการรับรู้ความสามารถทางกาย ของนักกีฬาว่ายน้ำชายสเปน จำนวน 428 คน ประกอบด้วย นักกีฬาชาย 204 คน นักกีฬาหญิง 224 คน อายุระหว่าง 8-22 ปี แบ่งการรับรู้ ความสามารถของนักกีฬาชายออกเป็น 3 ระดับ ต่ำ กลาง และสูง โดยใช้แบบทดสอบแรงจูงใจในการ เข้าร่วมกิจกรรม (The Participation Motivation Inventory; PM) มีจำนวนข้อคำถามที่เป็นเหตุผล สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 32 ข้อ ในแต่ละข้อให้คะแนนแบบประเมินค่า 3 ระดับ 3 เท่ากับ ความสำคัญ 2 เท่ากับมีความสำคัญบ้าง 1 เท่ากับไม่สำคัญ โดยแบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านความสนุกสนานและเป็นสมาชิก ด้านสถานภาพ ด้านการปลดปล่อยพลังงาน และแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถทางกาย (The Perceived Physical Ability Scale: PPA) จำนวน 10 ข้อ มี 6 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุดจนถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัย ด้านการแข่งขันหรือทักษะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยของ PPA สูงกว่ากลุ่มที่อยู่ในระดับกลาง และระดับต่ำทุกด้านของแรงจูงใจ และพบว่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำระหว่างแรงจูงใจในการ เข้าร่วมกิจกรรมการรับรู้ความสามารถทางกายของนักกีฬา 6 ด้าน ยกเว้น ความสนุกหรือด้าน สัมพันธภาพ แรงจูงใจระหว่างชายกับหญิงมีความแตกต่างในด้านเพื่อความสนุกสนานหรือสัมพันธภาพ ด้านบุคคลอื่นๆ ที่มีความสำคัญกับตัวเองและด้านสถานภาพ

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยมีรายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างต้นร่างแบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
3. นำต้นร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุง ตรวจสอบ ครอบคลุม ความเหมาะสม
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
  - 4.1 คุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็น (IOC)
  - 4.2 คุณภาพด้านความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย ได้แก่ นักกีฬาแฮนด์บอลที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสถาบันการพลศึกษา ครั้งที่ 41 ณ จังหวัดกระบี่ จำนวน 242 คน เป็นนักกีฬาชาย จำนวน 161 คน นักกีฬาหญิง จำนวน 81 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96 แบบสอบถามดังกล่าวประกอบด้วย 2 ด้าน คือ (1) ด้านแรงจูงใจภายใน (2) ด้านแรงจูงใจภายนอก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test)

ประชากร

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 41 ณ จังหวัดกระบี่ เป็นนักกีฬาชาย จำนวน 161 คน นักกีฬาหญิง จำนวน 81 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 242 คน

ตาราง 3.1 แสดงจำนวนประชากร

ประชากร			
ทีม	ชาย	หญิง	รวม
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตกรุงเทพ	18	12	30
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตกระบี่	18	10	28
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตลำปาง	-	12	12
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม	18	12	30
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตเชียงใหม่	18	11	29
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชัยภูมิ	18	11	29
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตอุดรธานี	18	-	18
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสมุทรสาคร	18	-	18
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชลบุรี	17	-	17
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสุพรรณบุรี	18	13	31
รวม	161	81	242

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลในเว็บไซต์ที่เชื่อถือได้ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วจึงร่างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยร่างแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับแรงจูงใจให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนดไว้ ดังนี้
แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) จำนวน 20 ข้อ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) จำนวน 20 ข้อ นำร่างข้อคำถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อคำถามในแต่ละข้อให้ชัดเจนและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำต้นร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ
4. ตรวจสอบความครอบคลุม ความเหมาะสมของต้นร่างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาต้นร่างแบบสอบถาม ซึ่งต้องมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1.1 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก หรือมีผลงานทางตำแหน่งทางวิชาการ ในสาขาจิตวิทยา สาขาวัดและประเมินผล หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

1.2 เป็นหรือเคยดำรงตำแหน่ง ในการบริหารสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย

1.3 มีประสบการณ์ด้านการสอน การเป็นผู้ตัดสิน หรือผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอล

2. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ วิชาลาภรณ์ กรรมการบริหารสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย

2. รองศาสตราจารย์สุดยอด ชมสะห้าย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนพลศึกษา จากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเชียงใหม่

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพียว เนตรประชา ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรชัย แสงสุลักษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเป็นผู้ฝึกสอน และผู้ตัดสินนานาชาติของสมาคมแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย

5. ดร.พิมพ์ พวงศิริธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการกีฬา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ครอบคลุม สอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย พิจารณาจากดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) แต่ละข้อคำถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความสอดคล้อง ดังนี้

+1 แน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล

0 ไม่แน่ใจว่าเนื้อหาสอดคล้องกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล

-1 ไม่เห็นด้วยว่าเนื้อหาสอดคล้องกับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล

ซึ่งผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามต้องไม่ต่ำกว่า .05

นำคะแนนที่ได้มาแทนค่าในสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ΣR หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ถ้าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มีค่าดัชนีมากกว่า 0.5 หมายถึง ข้อคำถามนั้นก็เป็นตัวแทนลักษณะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น ถ้าข้อคำถามใดที่มีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถามนั้นจะถูกตัดออกไปหรือต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2553: 75)

3. ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเมินความสอดคล้อง โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มาสร้างเป็นเครื่องมือโดยใช้ประเมินแบบมาตราประมาณค่าชนิด 3 ระดับ (3-rating scales) ได้แก่ แน่ใจว่าสอดคล้อง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง หรือเห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้พิจารณาเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ได้พิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในแต่ละด้าน ซึ่งได้กำหนดคะแนนในแต่ละข้อ จากนั้นจึงได้คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ .90

ซึ่งถือได้ว่า ข้อคำถามด้านแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีค่าดัชนีมากกว่า 0.5 หมายถึง ข้อคำถามนั้นก็เป็นตัวแทนลักษณะของกลุ่มพฤติกรรมนั้น ดังนั้นจึงได้นำแบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ไปใช้กับกลุ่มประชากรได้อย่างเหมาะสม

4. การหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักกีฬาแฮนด์บอล ของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ ทั้งชายและหญิง จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาสถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 41 ณ จังหวัดกระบี่ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มประชากร เพื่อมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม

k หมายถึง จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ หมายถึง ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 หมายถึง ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้งฉบับ เท่ากับ .96

ซึ่งถือได้ว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็นไปตามเกณฑ์ของการประเมินสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Fisher and Corcoran (1994: 101) คือ ค่าที่อยู่ระหว่าง 0.71-1.00 อยู่ในเกณฑ์สูง 0.41-0.70 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ 0.21-0.40 อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ และ 0.00-0.20 อยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ดังนั้นสามารถนำแบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ไปใช้กับกลุ่มประชากรได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. แบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) จำนวน 20 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 1 ถึง ข้อ 20

2. ด้านแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) จำนวน 20 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 21

ถึง ข้อ 40

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ระดับแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของแรงจูงใจ โดยแปลความหมายเปรียบเทียบเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550: 69) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย		แปลความหมาย
4.50 - 5.00	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจอื่นๆ ที่เป็นแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaires) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มเติม นอกเหนือจากคำถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเชิงคุณภาพ และแบบสัมภาษณ์ผู้ฝึกสอน กิ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนากีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 3 ด้าน คือ

1. ด้านนักกีฬา
2. ด้านผู้ฝึกสอน
3. ด้านสมาคมกีฬาแฮนด์บอลแห่งประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำหนังสือขอความร่วมมือ ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี เพื่อจะขออนุญาตและขอความร่วมมือจากสถาบันการพลศึกษาแต่ละวิทยาเขต ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแฮนด์บอลเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยทำการติดต่อประสานงานกับผู้ฝึกสอนกีฬาแฮนด์บอลของแต่ละวิทยาเขต เพื่อขออนัดวัน เวลา สถานที่ในการเก็บข้อมูลและนัดผู้ฝึกสอนเพื่อชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 272 ฉบับ และนัดสัมภาษณ์ผู้ฝึกสอนกีฬาโดยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับกลับคืนมา จำนวน 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.60
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามที่ได้มาประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ ในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล จำนวน 242 คน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่และค่าร้อยละ โดยเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

3. เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย แรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยทดสอบค่าที่ (t-test Independent)

4. นำข้อมูลในตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะอื่นๆ และความคิดเห็นมาวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ และลำดับของคำตอบตัดข้อมูลที่มีความซับซ้อนออกเรียงเรียงคำให้ถูกต้อง และนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

5. นำผลการสัมภาษณ์ผู้ฝึกสอน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาแฮนด์บอล ของนักกีฬาแฮนด์บอล สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มาสังเคราะห์เรียงเรียงภาษาให้ถูกต้อง นำเสนอในรูปแบบของความเรียง